

wi

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE
WIRTSCHAFTSNACHRICHTEN

www.ahk.pl

28 zł (w tym 8% VAT)

08/2018

ENERGIA

ENERGIE

ISSN 1234-8821

08>

9 771234 882809

Do nowych wartości poprzez innowacje

lat w Polsce

Dla dobra wszystkich pokoleń – wciąż jesteśmy ciekawi świata i poszukujemy nowych wyzwań

Już od 25 lat dbamy o zdrowie ludzi i zwierząt w Polsce. Naszą największą motywacją jest innowacja i dlatego, w trosce o pacjentów, stale poszukujemy nowych rozwiązań. Wartości rodzinne w Boehringer Ingelheim są prawdziwe, kierujemy się szacunkiem do każdego. Głównym elementem naszej kultury jest zaangażowanie w działania zgodne z zasadami odpowiedzialności społecznej. Naszą misją jest nie tylko dostarczanie bezpiecznych i skutecznych terapii, ale także szeroko pojęta edukacja w obszarze zdrowia. Realizujemy wiele autorskich projektów kierowanych bezpośrednio do polskiego społeczeństwa. Wspólnie dbamy o to, aby każdy mógł się cieszyć lepszym zdrowiem i życiem.

www.boehringer-ingelheim.pl
www.stopudarom.pl, www.facebook.com/doktorStroke/
www.plucapolski.pl, www.facebook.com/PLUCAPOLSKI
www.dluzszezycieczukrzyca.pl

25
LAT
W POLSCE

**Boehringer
Ingelheim**

CZY
GAZ

CZY
PRĄD

Twojej firmie i tak się **OPŁACA**

Podpisując nową umowę, możesz oszczędzić nawet do 25% oraz zyskać gwarancję ceny prądu i gazu.

Bez ukrytych kosztów i z profesjonalną obsługą.

Sprawdź naszą ofertę na www.ewe.pl

EWE. Nasza energia. Wasza przedsiębiorczość.

EWE

Radość z jazdy

GOTOWY? TWÓJ RUCH!

NOWE BMW X4.

BMW X4 xDrive20d: zużycie paliwa w trybie miejskim: 5,9–6,3 l/100 km, pozamiejskim: 5,1–5,3 l/100 km, mieszanym: 5,4–5,6 l/100 km. Emisja CO₂: 142–146 g/km. Szczegóły na www.bmw.pl

Wojciech Graczyk

**Legal Affairs & Regulatory Management,
Compliance Officer innogy Polska SA,
Przewodniczący komisji ds. Gazu
i Energii przy AHK Polska /**

Vorsitzender des Energie- und
Gasausschusses bei der AHK Polen

● Polską energetykę czekają duże zmiany, wynikające m.in. z rosnącego zapotrzebowania na energię, jak i obowiązku spełnienia unijnych norm w zakresie emisji CO₂, czy z ambicji zdywersyfikowania przez Polskę kierunków dostaw energii. Czy polski rząd będzie szedł w kierunku kontrowersyjnego atomu czy skupi się w głównej mierze na odnawialnych źródłach energii? Jakie inwestycje mają największy priorytet dla polskich koncernów energetycznych? Jaka jest obecna sytuacja energetyki wiatrowej w Polsce i ile morskich farm wiatrowych w polskiej części Bałtyku może pojawić się w perspektywie 5 do 10 lat?

Na te i wiele innych pytań odpowiadają w naszym raporcie szefowie najważniejszych koncernów energetycznych w Polsce. W wywiadach z przedstawicielami Innogy, Polskich Sieci Elektroenergetycznych i Polskiej Grupy Energetycznej rozmawiamy o najważniejszych inwestycjach, problemach i bieżących wyzwaniach polskiej energetyki.

W rubryce „Gospodarka” polecamy Państwu wywiad z Olafem Scholzem - ministrem finansów Niemiec. Pytamy m.in. o prognozy dla rozwoju gospodarki Niemiec, stabilność strefy euro w nadchodzących latach oraz o cele budżetowe Niemiec.

W dziale „Lifestyle” spędzamy dzień na urokliwym Borkum, położonej najbardziej na zachód wschodniofryzyskiej wyspie Niemiec. Zabieramy Czytelników tym samym do uzdrowiskowego miasta, które jest istnym rajem dla alergików.

Życzymy Państwu przyjemnej lektury oraz zachęcamy do relaksu i odpoczynku na finiszu sezonu urlopowego.

● Die polnische Energiewirtschaft erwarten große Änderungen, die sich u. a. aus dem zunehmenden Energiebedarf und auch der Pflicht zur Erfüllung der EU-Normen im Bereich der CO₂-Emissionen bzw. aus dem Ehrgeiz Polens, seine Energieversorgung zu diversifizieren, ergeben. Wird die polnische Regierung in Richtung der kontroversen Kernenergie gehen oder sich hauptsächlich auf erneuerbare Energien konzentrieren? Welche Investitionen genießen die größte Priorität für polnische Energiekonzerne? Wie gestaltet sich die gegenwärtige Situation der Windenergienutzung in Polen und wie viele Offshore-Windparks könnten im polnischen Teil der Ostsee innerhalb von fünf bis zehn Jahren entstehen?

Auf diese und viele andere Fragen antworten in unserem Bericht die Chefs der wichtigsten Energiekonzerne in Polen. In Interviews mit Vertretern von Innogy, der Firma Polskie Sieci Elektroenergetyczne und des Unternehmens Polska Grupa Energetyczna sprechen wir über die wichtigsten Investitionen, Probleme und laufende Herausforderungen, vor denen die polnische Energiewirtschaft steht.

In der Rubrik „Wirtschaft” empfehlen wir Ihnen ein Interview mit Bundesfinanzminister Olaf Scholz. Wir fragen u.a. nach den Prognosen für die wirtschaftliche Entwicklung Deutschlands, die Stabilität der Eurozone in den kommenden Jahren sowie den Haushaltszielen Deutschlands.

In der Rubrik „Lifestyle” verbringen wir einen Tag auf Borkum, der reizenden westlichsten Ostfriesischen Insel. Wir nehmen unsere Leser mit in diesen Kurort, der zugleich ein wahres Paradies für Allergiker ist.

Wir wünschen Ihnen eine angenehme Lektüre sowie Entspannung und Erholung in der letzten Phase der Urlaubssaison!

RAPORT WI
RAPPORT WI

06

GOSPODARKA
WIRTSCHAFT

46

Rynek Fuzji i Przejęć (M&A) w Polsce

Mergers & Acquisitions (M&A) in Polen

Minister finansów Niemiec: inwestycje tak, ale bez zaciągania długów

Bundesfinanzminister: Investitionen ja, aber ohne neue Schulden

Quo vadis, energio?

Quo vadis energia?

Europejski rynek gazu

Europäischer Gasmarkt

Wiatr od morza

Seewind

Capacity Credit, czyli co?

Capacity Credit

13 mld PLN inwestycji w sieci elektroenergetyczne

13 Mrd. PLN Investitionen in Stromnetze

Energetyka to przede wszystkim innowacje

Energiewirtschaft bedeutet vor allem Innovationen

PRAWO
RECHT

74

LIFESTYLE

78

INFO

86

Odpowiedzialność karna przedsiębiorstw po nowemu

Neugestaltung der strafrechtlichen Haftung von Unternehmen

24 godziny w Borkum

24 Stunden auf Borkum

Wir lieben
Qualität
Kochamy
Jakość

Das getsix[®] Fachpersonal
// Eksperti getsix[®]

Aneta Kociołek
Leiterin der Abteilung
Qualitätsmanagement
// Kierownik Działu
Zarządzania Jakością *

Die Hauptverantwortung von Aneta betrifft die Verwaltung, das Management, die Koordination und die kontinuierliche Verbesserung unseres ISO 9001:2008 Qualitätsmanagement- und Compliance-Programms. Anetas Erfahrung, Leitung und Unterweisung sind unerlässlich für getsix[®] sowie für die Integration unserer Abteilungen durch unser „Business Excellence Framework“ und dafür, wofür wir stehen.

// Pani Aneta jest odpowiedzialna za administrację, zarządzanie, koordynację i ciągłą poprawę naszego systemu zarządzania jakością opartego o normę ISO 9001:2008. Doświadczenie, zdolności i umiejętności Pani Anety są kluczowe dla getsix[®] ponieważ integrują działania wszystkich naszych działów zapewniając spójną realizację naszego „Business Excellence Framework“.

Was uns auszeichnet?

* „Wir machen unseren Mitarbeitern bewusst, dass Mandantenbetreuung ein integraler Teil unseres Geschäfts ist und nicht als Zusatz gesehen werden darf. Mandanten kaufen keine Produkte oder Dienstleistungen, sie kaufen Qualität und Problemlösungen.“

Co nas wyróżnia?

* „Uświadamiamy naszym współpracownikom, że obsługa klienta jest integralną częścią naszego biznesu, a nie stanowi jedynie dodatku do nich. Klienci nie kupują jedynie produktu lub usługi, oni dostają od nas wysoką jakość i wsparcie przy rozwiązywaniu problemów.“

Qualität • Flexibilität Preisfairness • Effizienz

Unsere exzellente Mandantenbetreuung setzt uns von der Konkurrenz ab. Wir erfüllen unsere Versprechen, damit unsere Mandanten fühlen, dass sie wichtig für uns sind.

Wieso sollten Sie sich für uns entscheiden?

- Wir sind Ihr One-Stop-Shop für erstklassiges Outsourcing und nutzen unsere Erfahrung und lokale Expertise für Ihre Buchhaltung, Ihr Personalwesen und Ihre Personalabrechnungen in Polen
- Hochqualifizierte, entgegenkommende Mitarbeiter mit hervorragenden Deutschkenntnissen, die Ihrer Arbeit mit höchster Genauigkeit nachgehen
- Vordefinierte, durchdachte Arbeitsabläufe in Verbindung mit der ISO 9001:2008 Norm ermöglichen die Kompatibilität unserer Lösungen

Jakość • Elastyczność Koszty • Efektywność

Nasza znakomita obsługa klienta wyróżnia nas na tle konkurencji. Dotrzymujemy naszych obietnic, żeby klienci poczuli, jak bardzo są dla nas istotni.

Dlaczego powinni Państwo nas wybrać?

- Stanowimy dla Państwa One-Stop-Shop dostarczając pierwszorzędną outsourcing wykorzystujący nasze doświadczenie i ekspercką wiedzę w Państwa księgowości, kadrach i placach na terenie całej Polski
- Wysoko wykwalifikowani pracownicy, ze znakomitą znajomością języka niemieckiego, zapewniają najwyższe standardy świadczonych usług
- Zdefiniowany z góry, przemyślany przepływ pracy w połączeniu z ISO 9001:2008 umożliwia nam tworzenie kompatybilnych rozwiązań

ACCOUNTING & PAYROLL

Member of **HLB** International.
A world-wide network of independent
accounting firms and business advisers.

- getsix.eu
- polen-buchhaltung.de
- polska-ksiegowosc.pl

BASF finalizuje procedurę nabycia aktywów od firmy Bayer

BASF schließt Erwerb von Geschäftsbereichen der Firma Bayer ab

Firma BASF z powodzeniem sfinalizowała nabycie szeregu aktywów od firmy Bayer. Transakcja stanowi strategiczne uzupełnienie działalności firmy w zakresie ochrony roślin, biotechnologii i rozwiązań „digital farming” oraz oznacza jej wejście do sektora nasion i herbicydów nieselektywnych. „Dzięki temu nabyciu, głębokiej zmianie ulega działalność firmy BASF w obszarze rolnictwa. Tworzy ono również nowe możliwości wzrostu i zapewnia nam długoterminową konkurencyjność” mówi Saori Dubourg, członek Zarządu BASF SE.

Die Firma BASF hat mit Erfolg den Erwerb einer Reihe von Vermögenswerten von Bayer abgeschlossen. Bei der Transaktion handelt es sich um eine strategische Ergänzung der BASF-Aktivitäten in den Bereichen Pflanzenschutz, Biotechnologie und Digital Farming. Gleichzeitig bedeutet sie den Einstieg in die Geschäfte mit Saatgut und nicht-selektiven Herbiziden. „Diese Akquisition führt zu einer tiefgreifenden Veränderung der Tätigkeit von BASF im Agrarsektor. Sie bietet auch neue Wachstumsmöglichkeiten und gewährleistet uns eine langfristige Konkurrenzfähigkeit” sagt Saori Dubourg, Vorstandsmitglied der BASF SE.

Green Factory – bezemisyjna fabryka silników Mercedes-Benz

Green Factory – emissionsfreie Motorenfabrik von Mercedes-Benz

Przyjaźni dla środowiska: od produkcji do produktu – tak można podsumować koncept zasilania w energię elektryczną i energię cieplną fabryki silników Mercedes-Benz w Jaworze na Dolnym Śląsku. Zakład będzie całkowicie neutralny pod względem emisji CO₂. Podstawą przyjaznej dla środowiska energii będą źródła odnawialne: wiatr i biomasa. Tym samym Jawor stanie się wzorem dla ponad 30 fabryk sieci Mercedes-Benz Cars na świecie. Zgodnie z obietnicą koncernu, do 2022 r. wszystkie fabryki Mercedesa w Europie będą konsekwentnie rozwijać produkcję przyjazną dla środowiska.

Von der Produktion bis zum Produkt umweltfreundlich: So kann man das Konzept für die Versorgung der Motorenfabrik von Mercedes-Benz im niederschlesischen Jawor mit Strom und Wärmeenergie beschreiben. Was die CO₂-Emission betrifft, wird das Werk vollkommen neutral arbeiten. Grundlage für die umweltfreundliche Energieversorgung werden erneuerbare Energiequellen wie Wind und Biomasse sein. Damit wird Jawor zum Vorbild für über 30 Fabriken von Mercedes-Benz Cars auf der Welt. Der Konzern hat versprochen, dass bis 2022 alle Mercedes-Fabriken in Europa konsequent eine umweltfreundliche Produktion verwirklichen werden.

Niemiecki Sitech rozbuduje fabrykę w Głogowie

Deutsche Firma Sitech erweitert Fabrik in Głogów

Niemiecka firma Sitech planuje budowę nowej hali na terenie już istniejącej fabryki w Głogowie. Produkowane w niej będą części siedzisk do samochodów takich marek jak: Audi, Skoda i Volkswagen. Planowana nowoczesna technologia oparta będzie również na pracy robotów, automatów spawalniczych i własnej lakierni. Firma deklaruje stworzenie co najmniej 200 nowych miejsc pracy oraz zapowiada, że budowa nowej hali ma się rozpocząć jeszcze w tym roku.

Die deutsche Firma Sitech plant den Bau einer neuen Halle auf dem Gelände ihrer bereits vorhandenen Fabrik in Głogów. Das Unternehmen produziert Komponenten für Sitze, die in Fahrzeugen der Marken Audi, Skoda und Volkswagen zum Einsatz kommen. Die geplante moderne Technologie wird sich auch auf den Betrieb von Robotern, Schweißautomaten und eigene Lackieranlagen stützen. Die Firma erklärt die Schaffung von mindestens 200 neuen Arbeitsplätzen und kündigt an, dass der Bau der neuen Halle noch in diesem Jahr beginnen soll.

Niemiecki koncern motoryzacyjny inwestuje i szuka 1000 pracowników

Volkswagen investiert und sucht nach 1000 Mitarbeitern

Niemiecki koncern motoryzacyjny Volkswagen zdecydował się na produkcję nowego modelu kampera w fabryce we Wrześni. Szacowane koszty związane z uruchomieniem produkcji modelu Grand California wynoszą ok. 4 mld euro, a planowana liczba zatrudnionych osób w fabryce to 1000 osób. Seryjna produkcja powinna ruszyć w ciągu najbliższych miesięcy.

Der deutsche Automobilkonzern Volkswagen hat sich dazu entschieden, sein neues Camper-Modell in der Fabrik in Września zu produzieren. Die geschätzten Kosten im Zusammenhang mit der Aufnahme der Produktion des Modells Grand California betragen rund vier Milliarden Euro. 1000 Personen sollen beschäftigt werden. Die Serienproduktion sollte im Laufe der nächsten Monate beginnen.

Katarzyna Byczkowska

Dyrektor Zarządzająca BASF Polska /
Geschäftsführerin von BASF Polska

- 1 maja 2018 r. Katarzyna Byczkowska objęła stanowisko Dyrektora Zarządzającego BASF Polska. Katarzyna Byczkowska ostatnie pół roku spędziła w Wiedniu jako Head of Controlling and Projects na Europę Centralną. W latach 2013-2017 została oddelegowana do Barcelony, gdzie pełniła rolę Vice President, Sales & Regional Market Development Iberia. Wcześniej pełniła funkcje komercyjne w Ludwigshafen, w Niemczech oraz w Warszawie, gdzie zajmowała stanowisko Dyrektora Handlowego EUC i Rosji. Pracę w BASF rozpoczęła w 2005 r. w Wielkiej Brytanii jako Kierownik Sprzedaży na Europę Północną. Karierę zawodową rozpoczęła w Dow Chemical, gdzie przez 10 lat pracowała na różnych stanowiskach w Warszawie i Londynie. Ukończyła studia na Politechnice Wrocławskiej oraz studia MBA na Uniwersytecie w Calgary.

- Am 1. Mai 2018 hat Katarzyna Byczkowska die Position der Geschäftsführerin von BASF Polska übernommen. Katarzyna Byczkowska hat das letzte halbe Jahr in Wien als Head of Controlling and Projects für Mitteleuropa gearbeitet. In den Jahren 2013 bis 2017 war sie als Vice President, Sales & Regional Market Development Iberia in Barcelona tätig. Zuvor hat sie kommerzielle Funktionen in Ludwigshafen, Deutschland und Warschau wahrgenommen, wo sie die Position der Handelsdirektorin EUC und Russland bekleidete. Ihre Tätigkeit für BASF hatte sie 2005 in Großbritannien als Vertriebsleiterin für Nordeuropa aufgenommen. Ihre Berufskarriere hat Byczkowska bei Dow Chemical begonnen, wo sie zehn Jahre lang in unterschiedlichen Funktionen in Warschau und London tätig war. Sie hat ein Studium an der Technischen Universität Breslau und ein MBA-Studium an der Universität Calgary abgeschlossen.

Arndt G. Kirchhoff

Konsul Honorowy RP w Niemczech /
Honorarkonsul der Republik Polen
in Deutschland

- 7 lipca br. współwłaściciel niemieckiego koncernu KIRCHHOFF Group i założyciel firmy KIRCHHOFF Polska, Arndt G. Kirchhoff został mianowany Konsulem Honorowym Rzeczypospolitej Polskiej w Niemczech. List nominacyjny Arndt G. Kirchhoff otrzymał z rąk Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Andrzeja Papierza 7 lipca br.. Arndt G. Kirchhoff jest głównym dyrektorem wykonawczym w KIRCHHOFF Automotive Holding GmbH & Co KG. W ramach działalności społecznej pełni m.in. funkcje prezesa Zrzeszenia Pracodawców, prezesa Zrzeszenia Przemysłu Metalowego i Elektromechanicznego Nadrenii Północnej - Westfalii (METAL NRW) i wiceprezesa Stowarzyszenia Przemysłu Samochodowego (VDA) Republiki Federalnej Niemiec.

- Am 7. Juli dieses Jahres ist Arndt G. Kirchhoff, Miteigentümer des Konzerns KIRCHHOFF Group und Gründer der Firma KIRCHHOFF Polska, zum Honorarkonsul der Republik Polen in Deutschland ernannt worden. Die Ernennungsurkunde wurde ihm vom Unterstaatssekretär im Außenministerium der Republik Polen, Andrzej Papierz, am 7. Juli dieses Jahres im Sitz des Konsulats überreicht. Kirchhoff ist CEO der KIRCHHOFF Automotive Holding GmbH & Co KG und ist im Rahmen seiner ehrenamtlichen Verbandstätigkeit u. a. Präsident des Arbeitgeberverbands, Präsident des Verbands der Metall- und Elektro-Industrie Nordrhein-Westfalen (METALL NRW) und Vizepräsident des Verbands der Automobilindustrie (VDA) in der Bundesrepublik Deutschland.

Peter Copetti

Prezes Zarządu Porsche Inter Auto
Polska Sp. z o.o. /
Vorstandsvorsitzender Porsche Inter
Auto Polska Sp. z o.o.

- W styczniu 2018 r. Peter Copetti został powołany na prezesa Zarządu spółki Porsche Inter Auto Polska Sp. z o.o. Copetti posiada prawie 40-letnie doświadczenie w branży motoryzacyjnej. Obejmował wiele menadżerskich stanowisk w Europie. Dotychczas do koncernu Porsche Holding w 1992 r., gdy pracował w marce SKODA z ramienia importera. Na początku odpowiadał za sprzedaż. W 1999 objął funkcję dyrektora salonu Porsche Wien Simmering. Tę pozycję zajmował do 2014 r, do momentu objęcia stanowiska prezesa Zarządu Porsche Inter Auto Rumunia. W Rumunii z powodzeniem zarządzał 5 salonami oraz przeszło 500 pracownikami. W 2018r. przeniósł się do Polski. Spółka Porsche Inter Auto Polska Sp. z o.o., którą zarządza, to 25 salonów oraz ponad 1.000 pracowników.

- Im Januar dieses Jahres wurde Peter Copetti für die Stelle des Vorstandsvorsitzenden der Porsche Inter Auto Polska Sp. z o.o. berufen. Während seiner fast 40-jährigen Erfahrung in der Motobranche hat Copetti verschiedene Managerposten in Europa bekleidet. 1992 trat er der Porsche Holding bei, wo er für den Verkauf verantwortlich war. 1999 hat Copetti die Stelle des Standortleiters des Betriebs Porsche Wien Simmering übernommen. Anschließend übernahm er 2014 die Stelle des Vorstandsvorsitzenden von Porsche Inter Auto Rumänien. Hier leitete Copetti mit Erfolg fünf Betriebe und über 500 Personen. 2018 folgte dann der Umzug nach Polen, wo er die Leitung der Porsche Inter Auto Polska Sp. z o.o. mit 25 Betrieben und über 1.000 Angestellten übernommen hat.

Michał Woźniak
Germany Trade and Invest
www.gtai.de

Quo vadis, energio?

Quo vadis energia?

Do 2030 roku zapotrzebowanie na energię elektryczną w Polsce ma wzrosnąć o jedną czwartą. Pomysłów, jak zaspokoić ten popyt, jest wiele, ale spójnej strategii brak.

Bis 2030 soll der Strombedarf in Polen um ein Viertel steigen.
Wie diese Nachfrage gedeckt werden soll, dafür gibt es zahlreiche Visionen, aber keine echte Strategie.

16

„Według mnie, w Polsce nie ma alternatywy dla atomu” – powiedział wiosną 2018 r. dziennikowi „Rzeczpospolita” minister energii Krzysztof Tchórzewski. Do 2030 r. udział węgla w koszyku energetycznym ma spaść z obecnych ponad 80 procent do mniej więcej 60 procent. Zdaniem ministra nie da się wypełnić tej luki w inny sposób. Zgodnie z obecnymi planami rządu, do 2040 r. Polska ma dysponować 3–5 tysiącami megawatów (MW) energii z siłowni jądrowych. Dzięki postępowi technologicznemu koszty inwestycji mają być o 20–33 procent niższe od pierwotnie prognozowanych 17 miliardów euro. Na razie nie wiadomo, czy plan się ziści, gdyż według portalu BiznesAlert.pl, pierwsze oferty chińskich i południowokoreańskich dostawców technologii wynoszą od 3,0 mln do 3,5 mln euro za megawat.

CZY ATOMOWI GROZI KATASTROFA?

Jednak nie tylko eksperci sceptycznie zapatrują się na przedsięwzięcia w zakresie energii atomowej. Od 2005 r., kiedy po raz pierwszy oficjalnie wpisano energię atomową do strategii rządowej, w zasadzie nie widać postępów w tym obszarze. Zawiązana pięć lat później spółka celowa PGE EJ 1 do dziś nie wybrała lokalizacji.

Zagadką jest również finansowanie. Oprócz największego polskiego koncernu energetycznego PGE, w projekcie partycypować mieli również państwowi konkurenci: Enea, Tauron, spółka miedziana KGHM oraz koncern naftowy PKN Orlen. Tylko że, jak się wydaje, pierwotny entuzjazm nieco przygasł.

CZARNE CHMURY NAD WĘGLEM

Zwłaszcza koncerny energetyczne są silnie zaangażowane finansowo na innych polach. Muszą m.in. współfinansować górnictwo. Jest ono nieefektywne i musi eksploatować coraz głębsze złoża, co zwiększa zarówno koszty, jak i ryzyko. W latach 2000–2017 wielkość wydobycia spadła o jedną trzecią – do niespełna 66 milionów ton. „Nawet te ciepłownie, które zawarły wieloletnie umowy z polskimi producentami, są informowane o ryzyku, że zakontraktowana na ten rok ilość węgla nie zostanie im w stu procentach dostarczona” – mówi Jacek Szymczak, prezes Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie.

Aby zaspokoić popyt, więcej surowca importuje się z zagranicy. Już w 2017 r. sprowadzono go ponad 13 milionów ton, a w pierwszych czterech miesiącach 2018 r. przekroczono wielkość importu z tego samego okresu roku poprzedniego o 90 procent. Niespełna 70 procent tej ilości pochodziło z Rosji, a jedna czwarta z USA, Kolumbii i Australii.

TO JESZCZE NIE KONIEC CZARNEGO ZŁOTA

Inwestycje węglowe producentów energii elektrycznej nie są całkiem altruistyczne. Nadal buduje się bowiem nowe siłownie oparte na czarnym złocie. Tauron inwestuje 1,4 mld euro w blok o mocy 900 MW w elektrowni Jaworzno. Koncern chemiczny Grupa Azoty zamiast elektrowni gazowej zdecydował się wybudować w Puławach blok węglowy o mocy 100 MW, wart ponad 200 mln euro. W ciągu roku 2019 PGE chce uruchomić w Opolu dwa bloki o mocy 900 MW każdy. To spóźnione już o kilka miesięcy przedsięwzięcie ma pochłonąć 2,6 mld euro.

Mniej więcej tyle samo żąda konsorcjum złożone z GE Power i Alstomu za budowę bloku węglowego o mocy 1000 MW w Ostrołęce. Nie wiadomo jeszcze, czy projekt zostanie zrealizowany. Do planowanego początkowo na lato 2018 r. rozpoczęcia budowy na razie nie

doszło. Firmom Energa i Enea, które mają wspólnie eksploatować elektrownię, problemy sprawia kwestia pieniędzy. „Założenie jest takie, by rzetelnie przygotować biznesplan i przygotować się do rynku mocy” – tak uzasadnia zwłokę szef Enei Mirosław Kowalik.

DROGIE SPALINY

Ekonomiczność energetyki węglowej jest tak czy owak oparta dużym znakiem zapytania. Tak zwany pakiet zimowy Unii Europejskiej może doprowadzić do tego, że publiczne subwencjonowanie zdolności wytwórczych, związanych z emisją dwutlenku węgla przekraczającą 550 kilogramów na megawatogodzinę (kg/MWh) zostanie zabronione. A nawet najnowocześniejsze technologie oparte na węglu nie schodzą wiele poniżej 700 kilogramów.

Ponadto, w 2021 r. wchodzi w życie nowy system handlu uprawnieniami do emisji – EU ETS. Aby branża energetyczna nie została nim dodatkowo obciążona, emisja musiałaby spaść w sumie do 400–450 kg/MWh. Najaktualniejsze dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami mówią jednak o 770 kg CO₂ na MWh.

Także decydenci wydają się być już tego świadomi. Blok w Ostrołęce ma być ostatnią nową wielką instalacją węglową. „Złożyłem też pisemną deklarację, że po 2025 r. w Polsce nie będą powstawać bloki węglowe” – podkreśla nawet minister energii Krzysztof Tchórzewski.

FRONT ANTYEKOLOGICZNY

Zdaniem prezesa Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej Macieja Stryckiego, oprócz już wdrażanych i przygotowywanych przedsięwzięć inwestycyjnych, w latach 2021–2030 Polska będzie potrzebowała dodatkowych 9000 MW energii elektrycznej. W dobie ekologii narzucającą się odpowiedzią byłyby źródła odnawialne. W polityce wewnętrznej to jednak drażliwy temat. Mające bogate tradycje, a za sprawą związków zawodowych stanowiące przy tym silne lobby górnictwo domaga się utrzymania status quo. Dodatkowo, spora część społeczeństwa jest przekonana o szkodliwości wiatraków czy baterii słonecznych dla zdrowia.

Na skutek wprowadzenia zmian prawa natomiast subwencjonowanie zostało w możliwie największym stopniu zredukowane. Szczególnie ucierpiała energetyka wiatrowa. Zmiana opodatkowania elektrowni wiatrowych ogranicza wszelkie perspektywy zysków. Tak zwana ustawa odległościowa, która przewiduje, że minimalna odległość od budowli ma wynosić dziesięciokrotność wysokości instalacji, praktycznie nie zostawia miejsca na nowe farmy wiatrowe.

ŁAGODNA BRYZA DLA ENERGETYKI WIATROWEJ

Niemniej podpisana pod koniec czerwca 2018 r. przez prezydenta Andrzeja Dudę nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii wychodzi naprzeciw potrzebom tej branży. Z mocą wsteczną od 1 stycznia b.r. sprecyzowano podstawę wymiaru podatku od nieruchomości. Zniesiono dopuszczalną dotychczas interpretację umożliwiającą naliczanie podatku nie tylko od substancji budowlanej, lecz dodatkowo również od wartości wyposażenia technicznego. Ponadto, operatorzy elektrowni wiatrowych, którzy już przed wejściem w życie regulacji odległościowej posiadali ważne zezwolenie na budowę, mogą z niego skorzystać. Instalacje muszą jednak zostać zbudowane tak, jak zaplanowano w uprzednim wniosku. Mają mieć tę samą wysokość i tę samą moc. Mówiąc wprost, oznacza to: ta sama technologia co w chwili składania wniosku, odległej niekiedy o kilka lat. Te same ograniczenia dotyczą modernizacji już istniejących instalacji.

ENERGIA SŁONECZNA PROMIENIEJE

Nowelizacja godzi oparty na aukcjach system wspierania źródeł odnawialnych z wytycznymi unijnymi, dzięki czemu jeszcze w tym roku można rozpiścić przetargi na nowe moce. Obejmuje to instalacje fotowoltaiczne (PV) o mocy zainstalowanej do 750 MW. Według Instytutu Energetyki Odnawialnej (IEO), związane z tym inwestycje mogą wynieść w sumie ok. 685 mln euro.

Oferta finansowania na rynku krajowym jest jednak ograniczona. Według przedstawicielki IEO, Anety Więckiej, polskie banki wciąż zmagają się ze stratami dotyczącymi starych projektów w dziedzinie energetyki odnawialnej i dlatego z wahaniem podchodzą do nowych przedsięwzięć. Większym zaufaniem cieszy się inicjatywa Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EIB). Udostępnia on ponad 100 mln euro na rozwój fotowoltaiki w Polsce. Z kredytów mają skorzystać operatorzy, którzy wygrać odpowiednie państwowe aukcje w latach 2018–2022. EIB chce kredytować do 50 procent wartości danej inwestycji.

Może to dać dodatkowy bodziec fotowoltaice w Polsce. Według Urzędu Regulacji Energetyki (URE), pod koniec 2017 roku było zarejestrowanych blisko 580 instalacji, które posiadały koncesję na działalność komercyjną. Ich łączna moc wynosiła 108 megawatów. O 65 megawatów więcej miało w sumie ok. 28 000 mikroinstalacji prosumenckich – szacuje Polskie Towarzystwo Fotowoltaiki oraz Stowarzyszenie Branży Fotowoltaicznej.

WIĘCEJ PROJEKTÓW DZIĘKI ŚRODKOM UNIJNYM

Szczególnie wiele przedsięwzięć jest realizowanych wokół Olsztyna, w wysuniętym najdalej na północny-wschód województwie Polski warmińsko-mazurskim. Dzięki poprzednim turom przetargów, firmie Chatteris Investments w pierwszym półroczu 2018 r. udało się już oddać do użytku dwie instalacje: o mocy 4 MW w Dorczu oraz o połowę większą w Mierkach. Obie zostały sprzedane duńskiemu przedsiębiorstwu Nordic Solar. Z czteroletnim opóźnieniem na dawnym wysypisku śmieci w Wilkowie ma zostać oddana do użytku instalacja o mocy 1 MW. Dwa razy większa instalacja wygrała w tym roku konkurs na dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego województwa.

Inne regiony nie chcą pozostawać w tyle i za pomocą środków unijnych również przygotowały hojne oferty. Przedsiębiorstwa, samorządy i użytkownicy końcowi mogą otrzymać zwrot nawet 85 procent kosztów inwestycyjnych. W kwietniu 2018 r. w województwie podlaskim zatwierdzono projekty dotyczące łącznie ponad 200 paneli fotowoltaicznych i prawie dwa razy większej liczby kolektorów słonecznych o wartości 1,6 mln euro. W województwie śląskim rozstrzygany jest obecnie podział ponad 17 mln euro. W województwie

lubelskim 191 powiatów ma do dyspozycji ok. 130 mln euro. 25 projektów wybranych w województwie podkarpackim obejmuje ponad 22 000 gospodarstw domowych, a w województwie dolnośląskim u 1200 prosumentów mają zostać zainstalowane na dachach instalacje o mocy ok. 6 MW.

MORSKI WIATR MAGNESEM

Sama tylko energia słoneczna nie pozwoli jednak Polsce nadrobić dystansu do innych krajów europejskich. Według koncernu energetycznego E.on, Niemcy w 2018 r. w niespełna sześć miesięcy wyprodukowały 100 terawatogodzin zielonej energii. Aby osiągnąć tę samą wielkość w Polsce, według danych URE zabraloby to niespełna sześć lat.

Hasło brzmi zatem: do dzieła! A w świecie zielonej energii najlepszą metodą są morskie farmy wiatrowe. W ramach aktualizacji strategii inwestycyjnej koncern energetyczny PGE jesienią 2016 r. zapowiedział budowę morskiej siłowni wiatrowej o mocy ok. 1000 MW. Jego spółka-córka, PGE Energia Odnawialna, ma już nawet od 2012 r. odpowiednią zgodę na włączenie do sieci. Według prezesa PGE Henryka Baranowskiego do 2030 r. firma może zbudować w polskiej części Bałtyku instalacje o łącznej mocy 2500 MW. Koszty wyniosą jego zdaniem ok. 3 mln euro za MW, w tym jedną trzecią za podłączenie do sieci. Całe przygotowania do budowy pierwszej instalacji na północ od Łeby mają być ukończone w 2021 r..

Koncern naftowy Orlen ogłosił przetarg na wstępną koncepcję techniczną morskiej farmy wiatrowej o mocy ok. 1.200 MW. Także Enea i Energa są podobno zainteresowane zakupem realizowanych już projektów. Znacznie bardziej zaawansowana jest Polenergia. Firma ta dysponuje już decyzjami środowiskowymi i zgodą na włączenie do sieci dla dwóch projektów energetyki morskiej o łącznej mocy 1,2 gigawatów. Od początku 2017 r. realizowane są pomiary wiatru i badania geologiczne dna morskiego. Złożono również wnioski o decyzję środowiskową dotyczącą infrastruktury sieciowej w morzu. Pierwsza siłownia mogłaby zostać podłączona do sieci w 2022 r., a druga cztery lata później.

POLSKA POTRZEBUJE REGUŁ DLA ENERGETYKI MORSKIEJ

Państwo także robi to, co do niego należy, aby przyspieszyć inwestycje. Pod koniec czerwca 2018 r. Urząd Morski w Gdyni przedłożył do publicznych konsultacji plan zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich (Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000). Będzie od niego zależeć nie tylko to, gdzie przebiegają korytarze transportowe lub gdzie można poszukiwać

POLSKI MIKS ENERGETYCZNY (PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GWH)

Źródło	2005	2010	2015	2017
Ogółem, w tym:	156.023	154.988	161.438	168.139
Węgiel kamienny i brunatny	139.502	138.672	135.447	131.851
Gaz ziemny	4.527	4.167	4.193	7.172
Energia wodna	3.587	3.268	2.261	2.767
Inne źródła odnawialne	0	1.312	10.114	14.005
Elektrownie przemysłowe	8.407	8.923	9.757	10.057
Saldo importu i eksportu energii	-11.186	-1.354	-334	2.287

Źródła: PSE

10

RAPORT WI
RAPPORT WI

POLSKI MIKS ENERGETYCZNY (PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GWH)

Źródło	2005	2010	2015	2017
Ogółem, w tym:	3.760	10.988	22.445	15.475
Biogaz	105	364	876	793
Biomasa	468	601	4.730	2.137
Energia słoneczna	0	0	43	58
Energia wiatrowa	135	1.823	10.707	11.180
Energia wodna	2.176	2.922	1.829	583
Współspalanie biogazu/biomasy z innymi paliwami	877	5.243	4.260	724

Źródła: PSE

surowców, lecz również, gdzie wolno budować infrastrukturę energetyczną i morskie farmy wiatrowe.

Dla tych ostatnich przewidziano w projekcie trzy obszary o łącznej powierzchni 1980 kilometrów kwadratowych powyżej linii brzowej między Dziwnowem a Władysławowem. Dawałoby to miejsce na instalacje o mocy do 8000 MW. Operator sieci – Polskie Sieci Elektroenergetyczne (PSE) – prognozuje jednak, że po realizacji obecnego planu inwestycji będzie można podłączyć do sieci przesyłowej jedynie połowę instalacji.

ROZPINANIE SIECI

Do 2027 r. PSE chce dokończyć budowę planowanej sieci okrzężnej o napięciu 400 kilowoltów, na co przewidziano mniej więcej 3 miliardy euro. Mają powstać możliwości odbioru energii z morskich farm wiatrowych o mocy do 4000 MW, a także z lądowych siłowni wiatrowych o mocy do 1000 MW.

Trzeba jednak kontynuować rozbudowę sieci, brakuje bowiem połączenia dla prądu stałego z wybrzeża w głąb kraju. Jak żmudna i czasochłonna może być taka inwestycja, dowodzi dyskutowane od lat podłączenie Bawarii do energii wiatrowej wytwarzanej na niemieckim wybrzeżu Bałtyku. Rozważania strategiczne jednak już mają miejsce, bowiem PSE przewiduje długofalowo 8000 MW mocy z morskich farm wiatrowych i 3900 MW z energetyki jądrowej.

POLSKA ZNÓW DODAJE GAZU

PSE planuje również zlecenie budowy elektrowni gazowej o mocy ok. 500 MW – jednak nie jako inwestycję własną, lecz w ramach zasady „bierz albo płac” w procedurze konkurencyjnej. Moc ma być w miarę możliwości umieszczona na północy kraju i pomóc w zbilansowaniu podaży energii po wyłączeniu niektórych elektrowni węglowych.

Po gaz ziemny sięga się także gdzie indziej – nie tylko w celu wyrównania niedoboru energii z węgla, lecz również jako zabezpieczenie przed niedostateczną wydajnością źródeł odnawialnych warunkowaną przez pogodę. Tego rodzaju projekty były przez wiele lat wielokrotnie zarzucane, a udział energii elektrycznej generowanej z gazu w polskim koszyku energetycznym wynosił w 2017 r. 5,5 procent.

Największa polska grupa energetyczna PGE planuje budowę w swojej siłowni Dolna Odra dwóch bloków gazowych o łącznej mocy 1000 MW. Ponadto analizuje się rozbudowę innej, bliżej nieokreślonej lokalizacji, gdzie ma powstać blok o mocy 500 MW. W 2020 r. dostawca gazu PGNiG chce uruchomić blok gazowo-parowy tejże wielkości w warszawskiej Elektrociepłowni Żerań. Tauron rozważa tymczasem powrót do swojego przedsięwzięcia w Elektrowni Łągisza.

ENERGIA I CIEPŁO NARAZ

Dla przyszłości projektów gazowych decydujące będą dwa czynniki. Po pierwsze, branża czeka na przedłużenie wsparcia finansowego dla kogeneracji, które ma trwać do końca 2018 r. Na początku 2018 r. Ministerstwo Energii zapowiedziało przedłożenie do końca marca odpowiedniego projektu ustawy, ale nadal go jeszcze nie było. Najbardziej kontrowersyjną jest obecnie kwestia minimalnego udziału ciepła przesyłanego do sieci. Ministerstwo Energii zbyt wysoko zawiesza poprzeczkę tak zwanym autoproducentom, wyznaczając próg 70 procent, co może ich skłonić do zaprzestania działalności. Jest to o tyle zaskakujące, że autoproducentami ciepła są w Polsce głównie firmy państwowe, takie jak PKN Orlen czy KGHM.

NORDGAS PRZED GAZPROMEM

Drugie zagadnienie dotyczy bezpieczeństwa energetycznego. Z końcem 2022 r. kończy się ważność polskiej umowy o dostawę gazu z Gazpromem. Do tego momentu, dzięki inwestycjom w wysokości ok. 2,5 mld euro, operator polskiej infrastruktury gazowej Gaz-System chce uniezależnić kraj od rosyjskiego partnera biznesowego. Oprócz rozbudowy rurociągów oraz nowych połączeń z Litwą i Słowacją rozważa się powiększenie terminalu skroplonego gazu w Świnoujściu. Zdolności regazyfikacyjne mają tam ulec podwojeniu. W tym celu pod koniec czerwca 2018 r. operator terminalu Polskie LNG ogłosił przetarg na zakup dwóch regazyfikatorów SCV i czterech pomp skroplonego gazu. Ponadto, przewidziano budowę drugiego nabrzeża, kolejowych instalacji przeładunkowych oraz zbiornika skroplonego gazu o pojemności 200 000 metrów sześciennych.

Punktem kulminacyjnym dywersyfikacji energetycznej ma być Baltic Pipe, czyli mierzące 275 kilometrów połączenie z Danią. Od 2022 roku norweski gaz ma przez nie płynąć nie tylko do Polski. Wraz z gazoportem w Świnoujściu oraz wydobyciem krajowym ma to zapewnić wystarczającą ilość surowca, aby Polska mogła przejąć rolę centrum przeładunkowego dla Europy Środkowo-Wschodniej. Jak podkreślają eksperci, nieprzypadkowo wybrano trasę gazociągu wyłącznie przez duńskie, szwedzkie i polskie wody terytorialne.

BRAKUJĄCE OGNIWO: STABILNOŚĆ

Tym, co łączy wszystkie projekty energetyczne, jest długa perspektywa ich realizacji, a tym samym konieczność zapewnienia długofalowego bezpieczeństwa planistycznego oraz stabilności kadrowej na stanowiskach decyzyjnych. W Polsce mniej więcej trzy czwarte rynku energii jest pod kontrolą przedsiębiorstw państwowych, dlatego dotyczy to w pierwszym rzędzie właśnie ich. Jak jednak wyliczyła gazeta „Rzeczpospolita”, od objęcia władzy przez obecny rząd jesienią

2015 roku prezesów wszystkich notowanych na giełdzie przedsiębiorstw państwowych wymieniano blisko trzy razy częściej niż za rządów poprzedniej ekipy. PKN Orlen, Tauron czy Enea musiały w ciągu dwóch i pół roku przetrwać co najmniej dwie zmiany szefów. Zależność polityczna wpływa również na możliwości inwestycyjne, co pokazuje nakazanie z dnia na dzień producentom energii elektrycznej finansowej partycypacji w ratowaniu deficytowego górnictwa węglowego. Czy też brak dobrej woli wobec źródeł odnawialnych, na przekór europejskiej polityce energetycznej i ekologicznej.

„Aus meiner Sicht gibt es für Polen keine Alternative zur Kernkraft“, sagte Energieminister Krysztof Tchorezowski im Frühjahr 2018 gegenüber der Tageszeitung Rzeczpospolita. Der Anteil der Kohleenergie im Energiemix soll bis 2030 von derzeit über 80 Prozent auf etwa 60 Prozent fallen. Anders sei die Lücke nicht zu schließen.

Nach aktuellen Regierungsplänen wird Polen bis 2040 über 3.000 bis 5.000 Megawatt (MW) Leistung aus Atomkraftwerken verfügen. Die Investitionskosten sollen dank technologischen Fortschritts 20 bis 33 Prozent unter den anfangs prognostizierten 17 Milliarden Euro liegen. Ob sich das bewahrheiten wird, bleibt abzuwarten, denn die ersten Angebote chinesischer und südkoreanischer Technologielieferanten liegen laut dem Portal BiznesAlert.pl bei 3,0 Millionen bis 3,5 Millionen Euro pro Megawatt.

DROHT ATOM DER GAU?

Allerdings sehen nicht nur Experten das Vorhaben mit Skepsis. Seitdem die Atomenergie 2005 zum ersten Mal offiziell in einer Regierungsstrategie verankert wurde, gibt es kaum Fortschritte. Die fünf Jahre später gegründete Zielgesellschaft PGE EJ 1 hat bis heute keinen Standort ausgewählt.

Auch die Finanzierung ist bisher ungeklärt. Neben dem größten Energiekonzern Polens PGE, sollten sich die ebenfalls staatlichen Konkurrenten Enea und Tauron, der Kupferverarbeiter KGHM sowie der Erdöllieferant PKN Orlen beteiligen. Nur mittlerweile scheint der Enthusiasmus verflogen zu sein.

SCHWARZE WOLKEN ÜBER DER KOHLE

Vor allem die Energiekonzerne sind finanziell anderweitig stark engagiert. So müssen sie den Bergbau mitfinanzieren.

Der ist ineffizient, muss immer tiefere Vorkommen erschließen, was Kosten und Risiko steigert. Zwischen 2000 und 2017 ist die Fördermenge um ein Drittel auf knapp 66 Millionen Tonnen gesunken. „Heizkraftwerke, die langjährige Verträge mit polnischen Kohleförderern geschlossen haben, wurden informiert, dass dieses Jahr unter Umständen nicht die volle Menge geliefert wird“, erklärt Jacek Szymczak, Vorsitzender der Wirtschaftskammer Polnische Wärmeversorgung (Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie).

Um die Nachfrage zu decken, wird mehr aus dem Ausland bezogen. Nachdem 2017 bereits über 13 Millionen Tonnen importiert wurden, wurde in den ersten vier Monaten 2018 das Volumen des gleichen Vorjahreszeitraums um 90 Prozent übertroffen. Knapp 70 Prozent davon kamen aus Russland, ein weiteres Viertel aus den USA, Kolumbien und Australien.

SCHWARZES GOLD NOCH NICHT AM ENDE

Die Kohleinvestitionen der Stromproduzenten sind nicht ganz uneigennützig. Denn neue, auf dem schwarzen Gold basierende Kraftwerke werden weiterhin gebaut. Tauron investiert 1,4 Milliarden Euro in einen 900 MW starken Block im Kraftwerk Jaworzno. Der Chemiekonzern Grupa Azoty hat sich entschieden, statt eines Gaskraftwerks einen 100 MW leistenden und über 200 Millionen Euro teuren Kohleblock in Pulawy aufzustellen. PGE möchte im Laufe des Jahres 2019 zwei Blöcke mit jeweils 900 MW Leistung in Opole in Betrieb nehmen. Das bereits um einige Monate verspätete Vorhaben soll 2,6 Milliarden Euro verschlingen.

Etwas genauso viel verlangt ein Konsortium aus GE Power und Alstom für den Bau eines Kohleblocks mit 1.000 MW Leistung in Ostrołęka. Ob das Projekt umgesetzt wird, bleibt abzuwarten. Der für den Sommer 2018 angedachte Baubeginn ist erst einmal vom Tisch. Probleme macht den Gemeinschaftsbetreibern Energa und Enea die Geldfrage. „Wir wollen einen soliden Businessplan erstellen und uns auf den Kapazitätsmarkt vorbereiten“, begründet Enea-Chef Miroslaw Kowalik die Verzögerung.

TEURE ABGASE

Hinter der Wirtschaftlichkeit der Kohleenergie steht sowieso ein großes Fragezeichen. Das sogenannte Winterpaket der Europäischen Union (EU) könnte dazu führen, dass die öffentliche Förderung von Erzeugungskapazitäten mit einem Kohlenstoffdioxid(CO₂)-Ausstoß von mehr als 550 Kilogramm (kg) je Megawattstunde

DER POLNISCHE ENERGIEMIX (STROMPRODUKTION IN GWH)

Quelle	2005	2010	2015	2017
Gesamt, davon aus:	156.023	154.988	161.438	168.139
Stein- und Braunkohle	139.502	138.672	135.447	131.851
Erdgas	4.527	4.167	4.193	7.172
Wasserkraft	3.587	3.268	2.261	2.767
Andere erneuerbare Quellen	0	1.312	10.114	14.005
Industriekraftwerke	8.407	8.923	9.757	10.057
Saldo der Ströme aus dem Ausland	-11.186	-1.354	-334	2.287

(MWh) untersagt wird. Aber selbst modernste Kohlebasierte Technologien kommen auf kaum weniger als 700 Kilogramm.

Zudem tritt 2021 das neue Emissionshandelssystem EU ETS in Kraft. Damit die Energiebranche dadurch nicht zusätzlich belastet wird, müsste der Ausstoß insgesamt auf 400 bis 450 kg sinken. Die aktuellsten Daten des Landesentrums für Emissionsbilanzierung und -verwaltung (Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami) sprechen jedoch von 770 kg CO₂ per MWh.

Dies scheint nun auch bei den Regierungsverantwortlichen anzukommen. Der Block in Ostrołęka soll der letzte große Kohle Neubau werden. „Ich habe schriftlich zugesichert, dass nach 2025 keine neuen Kohleblocks in Polen entstehen werden“, unterstreicht sogar Energieminister Tchórzewski.

DIE ANTIGRÜNE FRONT

Neben den bereits laufenden und vorbereiteten Investitionsvorhaben wird Polen laut dem Vorsitzenden der Stiftung für Nachhaltige Energie (Fundacja na rzecz Energetyki Zrównowazonej), Maciej Stryjecki, zwischen 2021 und 2030 zusätzliche 9.000 MW Stromkapazitäten benötigen. Eine naheliegende Antwort wären im Öko-Zeitalter erneuerbare Quellen. Diese sind innenpolitisch aber ein heikles Thema. Der traditionsreiche und mit seinen Gewerkschaften lobbystarke Bergbau pocht auf den Erhalt des Status quo. Die Bevölkerung ist in großen Teilen mangels Aufklärung von der Gesundheitsschädlichkeit von Windrädern oder Solarbatterien überzeugt.

Die polnische Regierung, die sich als Stimme des Volkes versteht, positioniert sich entsprechend. Die Förderung wurde weitestmöglich zurückgefahren. Besonders betroffen: die Windenergie. Eine Änderung der Besteuerung von Windrädern schmälert jegliche Profitaussichten. Das sogenannte Abstandsgesetz, das die Mindestentfernung zu Bauten auf die zehnfache Höhe der Anlage festlegt, lässt kaum noch Flächen für neue Windparks übrig.

LAUES LÜFTCHEN FÜR WINDENERGIE

Immerhin kommt eine Ende Juni 2018 vom polnischen Präsidenten Andrzej Duda unterschriebene Novelle des Erneuerbare Energien-Gesetzes der Branche entgegen. Rückwirkend zum 1. Januar 2018 wurde die Bemessungsgrundlage der Immobiliensteuer präzisiert. Die bisher mögliche Auslegung, die die Erhebung der Steuer nicht nur auf die Bausubstanz, sondern zusätzlich auch auf den Wert der technischen Ausstattung ermöglichte, wurde abgeschafft.

Ferner können Windkraftbetreiber, die bereits vor dem Inkrafttreten der Abstandsregelung eine gültige Baugenehmigung hatten, diese auch ausführen. Allerdings müssen die Anlagen genauso gebaut werden, wie vormals beantragt. Sie sollen die gleiche Höhe und die gleiche Leistung aufweisen. Im Klartext heißt das: Die gleiche Technik, wie zum Zeitpunkt der Antragsstellung, der mitunter mehrere Jahre zurückliegt. Die gleichen Einschränkungen gelten für Modernisierungen bereits bestehender Anlagen.

SONNENKRAFT ERSTRAHLT

Die Novelle bringt aber das auf Auktionen basierende Fördersystem für erneuerbare Quellen in Einklang mit den Vorgaben der EU, womit noch in diesem Jahr neue Kapazitäten

ausgeschrieben werden können. Darunter sind Photovoltaik(PV)-Anlagen mit einer installierten Leistung von insgesamt bis zu 750 MW. Laut dem Institut für Erneuerbare Energien (Instytut Energetyki Odnawialnej, IEO) könnten sich die damit einhergehenden Investitionen auf etwa 685 Millionen Euro summieren. Das Finanzierungsangebot auf dem inländischen Markt ist jedoch begrenzt. IEO-Vertreterin Aneta Wiecka zufolge haben polnische Banken immer noch mit Ausfällen bei alten Projekten im Bereich erneuerbarer Energien zu kämpfen, weswegen sie neue Vorhaben nur zögernd in Augenschein nehmen. Für mehr Vertrauen wird eine Initiative der Europäischen Investitionsbank (EIB) sorgen. Sie stellt über 100 Millionen Euro für den Ausbau von Photovoltaik in Polen zur Verfügung. In den Genuss der Kredite sollen Betreiber kommen, die einen Zuschlag bei den entsprechenden Auktionen des Staates in den Jahren 2018 bis 2022 erhalten. Die EIB will bis zu 50 Prozent des jeweiligen Investitionswertes kreditieren.

Das könnte der Photovoltaik in Polen einen zusätzlichen Schub verleihen. Laut dem Amt für Energieregulierung (Urząd Regulacji Energetyki; URE) waren Ende 2017 knapp 580 Anlagen registriert und besaßen eine Konzession zur kommerziellen Tätigkeit. Zusammen wiesen sie eine Leistung von 108 Megawatt auf. Auf 65 Megawatt mehr kamen zusammengerechnet die etwa 28.000 Kleinanlagen Prosumenten, schätzen der Polnische Verband der Photovoltaik (Polskie Towarzystwo Fotowoltaiki) sowie der Verband der Photovoltaikbranche (Stowarzyszenie Branży Fotowoltaicznej).

MEHR PROJEKTE DANK EU-MITTEL

Besonders viele Vorhaben werden um Olsztyn (Allenstein) in der nordwestlichsten Woiwodschaft Polens, Warminko-Mazurskie (Ermland-Masuren), realisiert. Dank vorheriger Ausschreibungsrunden konnte die Firma Chatteris Investments im ersten Halbjahr 2018 bereits zwei Vorhaben übergeben: eine 4 MW starke Anlage in Dorcz sowie eine um die Hälfte größere in Mierki. Beide wurden an die dänische Nordic Solar verkauft. Auf einer ehemaligen Mülldeponie in Wilkowo soll mit vier Jahren Verspätung eine 1-MW-Anlage fertiggestellt werden. Eine doppelt so große erhielt in diesem Jahr den Zuschlag für Fördermittel aus dem Regionalen Operationellen Programm der Woiwodschaft.

Andere Regionen wollen dem nicht nachstehen und schnürten mit Hilfe von EU-Mitteln ebenfalls großzügige Angebote. Bis zu 85 Prozent der Investitionskosten können Unternehmen, Selbstverwaltungen und Endverbraucher erstattet bekommen. Im April 2018 wurden in Podlaskie (Podlachien) Projekte für insgesamt mehr als 200 PV-Panels und knapp doppelt so viele Solarkollektoren im Wert von 1,6 Millionen Euro bewilligt. In Slaskie (Schlesien) wird zurzeit über die Verteilung von über 17 Millionen Euro entschieden. In der Woiwodschaft Lublin stehen 191 Landkreisen etwa 130 Millionen Euro zur Verfügung. Die 25 im Karpatenvorland ausgewählten Projekte umfassen über 22.000 Haushalte, in Dolnoslaskie (Niederschlesien) sollen bei 1.200 Prosumenten etwa 6 MW auf den Dächern installiert werden.

MEERESWIND LOCKT

Mit der Kraft der Sonne allein wird Polen aber seinen Rückstand gegenüber anderen europäischen Ländern nicht aufholen können.

Dem Energieversorger E.on zufolge brauchte Deutschland 2018 keine sechs Monate, um 100 Terrawattstunden grünen Stroms zu generieren. Um den gleichen Wert zu erreichen, müssten in Polen nach URE-Angaben knapp sechs Jahre vergehen.

Nun heißt es: Klotzen statt kleckern! Und in der Welt grünen Stroms ist die beste Methode Offshore-Wind. Der Energiekonzern PGE stellte im Rahmen einer Aktualisierung seiner Investitionsstrategie im Herbst 2016 in Aussicht, eine Offshore-Windanlage mit etwa 1.000 MW zu bauen. Eine entsprechende Anschlusszugabe hat die Tochtergesellschaft PGE Energia Odnawialna sogar bereits seit 2012. Laut dem Vorstandsvorsitzenden Henryk Baranowski könnte die Firma bis 2030 insgesamt 2.500 MW Leistung im polnischen Teil der Ostsee aufstellen. Er rechnet mit Kosten von etwa 3 Millionen Euro per MW, davon ein Drittel für die Netzanbindung. Alle Vorbereitungen für den Bau der ersten Anlage nördlich von Leba sollen 2021 abgeschlossen sein.

Der Ölkonzern Orlen schrieb ein vorläufiges Technikkonzept für eine Offshore-Anlage mit etwa 1.200 MW Leistung aus. Auch Enea und Energa wird Interesse am Kauf bereits laufender Projekte nachgesagt. Wesentlich weiter ist Polenergia. Die Firma verfügt bereits über Umweltentscheidungen und Anschlusszusage für zwei Offshore-Vorhaben mit insgesamt 1,2 Gigawatt Leistung. Seit Anfang 2017 werden Windmessungen und geologische Untersuchungen des Meeresbodens vorgenommen. Auch eine Umweltentscheidung für die Netzinfrastruktur im Meer wurde beantragt. Die erste Anlage könnte 2022, die zweite dann vier Jahre später ans Netz gehen.

POLEN BRAUCHT MEER-REGELN

Der Staat tut ebenfalls seinen Part, um die Investitionen zu beschleunigen. Das Meeresamt in Gdynia (Gdingen) hat Ende Juni 2018 den Raumordnungsplan für polnische Meeresgebiete (Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wod wewnetrznych, morza terytorialnego i wylicznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000) zu öffentlichen Konsultationen vorgelegt. Von ihm wird nicht nur abhängen, wo Transportkorridore verlaufen oder nach Rohstoffen gesucht werden kann, sondern auch, wo Energieinfrastruktur und Offshore-Windanlagen gebaut werden dürfen.

Im Entwurf sind für die Letzteren drei Gebiete mit insgesamt 1.980 Quadratkilometern oberhalb der Küstenlinie zwischen Dziwnow (Dievenow) und Wladyslawowo (Großendorf) vorgesehen. Das böte Platz für Anlagen mit bis zu 8.000 MW Leistung. Nur prognostiziert der Netzbetreiber Polnische

Stromnetze (Polskie Sieci Elektroenergetyczne, PSE), dass nach der Realisierung des aktuellen Investitionsplans lediglich die Hälfte der Anlagen an das Übertragungsnetz angeschlossen werden kann.

NETZ WIRD GESPANNT

PSE will bis 2027 das geplante 400-Kilovolt-Ringnetz vervollständigen, wofür etwa 3 Milliarden Euro vorgesehen sind. Neben Abnahmemöglichkeiten für Offshore-Windanlagen mit bis zu 4.000 MW Leistung sollen auch zusätzlich solche für Onshore-Windräder mit 1.000 MW geschaffen werden.

Allerdings müssen die Netze weiter ausgebaut werden. So fehlt eine Gleichstromverbindung von der Küste bis ins Landesinnere. Wie mühselig und zeitaufwendig eine solche Investition sein kann, beweist die seit Jahren diskutierte Anbindung Bayerns an die Windkapazitäten der deutschen Ostseeküste. Strategisch wird dies aber bereits in Augenschein genommen, da die PSE langfristig mit 8.000 MW Offshore-Leistung und 3.900 MW Kernkraft rechnet.

POLEN GIBT WIEDER GAS

PSE plant ebenfalls, ein Gaskraftwerk mit etwa 500 MW in Auftrag zu geben. Allerdings nicht als eigene Investition, sondern im Rahmen einer Abnahmegarantie im Konkurrenzverfahren. Die Leistung sollte möglichst nördlich platziert werden und helfen, das Stromangebot nach Abschaltung einiger Kohlekraftwerke zu bilanzieren.

Nicht nur als Ausgleich für wegfallende Kohlekapazitäten, sondern auch zur Sicherung wetterbedingter Minderleistungen erneuerbarer Quellen wird andernorts ebenfalls Erdgas bemüht. Nachdem jahrelang entsprechende Projekte wiederholt verworfen wurden, lag der Anteil vom aus Gas generierten Strom am polnischen Energiemix 2017 bei 5,5 Prozent.

Die größte polnische Energiegruppe PGE plant in ihrem Werk Dolna Odra zwei Gasblocks mit zusammen 1.000 MW Leistung zu bauen. Ferner wird die Erweiterung eines näher nicht genannten Standortes um einen 500 MW Block analysiert. Der Gaslieferant PGNiG will 2020 einen gleichgroßen Gasdampfblock im Warschauer Heizkraftwerk Zeran in Betrieb nehmen. Tauron analysiert derweil die Wiederaufnahme seines Vorhabens im Kraftwerk Lagisza.

KRAFT UND WÄRME UNTER EINER KOPPEL

Für die Zukunft von Gasprojekten werden aber zwei Faktoren entscheidend sein. Zum einen wartet die Branche auf eine

ENTWICKLUNG ERNEUERBARER ENERGIEN IN POLEN (STROMPRODUKTION IN GWH)

Quelle	2005	2010	2015	2017
Gesamt, davon aus:	3.760	10.988	22.445	15.475
Biogas	105	364	876	793
Biomasse	468	601	4.730	2.137
Sonnenenergie	0	0	43	58
Windkraft	135	1.823	10.707	11.180
Wasserkraft	2.176	2.922	1.829	583
Mitverbrennung von Biogas/-masse mit anderen Rohstoffen	877	5.243	4.260	724

Quelle: URE

Verlängerung der Förderung der Kraftwärmekopplung, die Ende 2018 ausläuft. Nachdem das Energieministerium Anfang 2018 einen entsprechenden Gesetzentwurf bis Ende März ankündigte, lag dieser auch Anfang Juli noch nicht vor.

Die größte Kontroverse ist aktuell die Frage nach dem Mindestanteil der ins Netz gespeisten Wärme. Das Energieministerium legt die Latte mit 70 Prozent für sogenannte Selbsterzeuger zu hoch, was diese möglicherweise zum Einstellen der Tätigkeit bewegen könnte. Die Entwicklung ist insofern überraschend, da die Wärmeselbsterzeuger in Polen hauptsächlich staatliche Firmen sind wie PKN Orlen oder KGHM.

NORDGAS VOR GAZPROM

Die zweite Frage betrifft die Versorgungssicherheit. Ende 2022 läuft der polnische Gasliefervertrag mit Gazprom aus. Bis dahin will Gaz-System, Betreiber der polnischen Gasinfrastruktur, dank Investitionen in Höhe von etwa 2,5 Milliarden Euro das Land unabhängig vom russischen Geschäftspartner machen. Angedacht ist neben dem Pipelineausbau, neuen Verbindungen nach Litauen und der Slowakei eine Erweiterung des Flüssiggasterminals in Swinoujście (Swinemünde). Dort sollen die Wiederverdampfungskapazitäten verdoppelt werden. Dazu schrieb der Terminalbetreiber Polskie LNG Ende Juni 2018 den Kauf von zwei Tauchflammenverdampfer(SCV)-Wiederverdampfungsanlagen und vier Flüssiggaspumpen aus. Zudem ist der Bau eines zweiten Kais, Umladeanlagen auf Züge sowie eines 200.000 Kubikmeter großen Flüssiggastanks vorgesehen.

Den Höhepunkt der Energiediversifizierung markiert die Baltic Pipe, eine 275 Kilometer lange Verbindung nach Dänemark. Durch sie soll ab 2022 norwegisches Gas nicht nur nach Polen fließen. Zusammen mit dem Flüssiggasterminal in Swinoujście sowie der Inlandsförderung soll genug Rohstoff verfügbar sein, um eine Hub-Rolle für die Belieferung Mittelosteuropas übernehmen zu können. Wie Experten unterstreichen, wurde der Verlauf ausschließlich über dänische, schwedische und polnische Gewässer nicht zufällig gewählt.

DIE FEHLENDE ZUTAT: STABILITÄT

Was alle Energieprojekte eint, ist die lange Perspektive ihrer Realisierung und damit die Notwendigkeit langfristiger Planungssicherheit sowie personeller Stabilität auf den Entscheidungsposten. Da in Polen etwa zwei Drittel des Energiemarktes von staatlichen Unternehmen kontrolliert werden, betrifft es sie in erster Linie. Wie die Tageszeitung Rzeczpospolita errechnete, werden aber seit dem Amtsantritt der derzeitigen Regierung im Herbst 2015 die Vorsitzenden aller börsennotierter staatlicher Unternehmen nahezu dreimal so oft ausgetauscht, wie unter den vorherigen Machthabern. PKN Orlen, Tauron oder Enea mussten binnen zweieinhalb Jahren mindestens zwei Chefwechsel überstehen.

Die politische Abhängigkeit begrenzt auch die Investitionsmöglichkeiten, wie die kurzfristige finanzielle Einbindung von Stromerzeugern in die Rettung des defizitären Kohlebergbaus beweist. Oder das fehlende Wohlwollen gegenüber grünen Quellen, europäischer Energie- und Umweltpolitik zum Trotz.

Jacek Głowacki
Prezes / Vorstandsvorsitzender
Polenergia

Wiatr od morza

Seewind

Aktualne analizy wykazują ryzyko poważnych niedoborów mocy w Polsce na przestrzeni kilku-kilkunastu następnych lat. Podobnie jak inne państwa unijne, Polska będzie też zobowiązana do zredukowania emisji CO₂ do 2030 r. i zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym miksie energetycznym. „Przy odpowiednich regulacjach, ta luka mogłaby zostać wypełniona dzięki morskiej energetyce wiatrowej, która jest w stanie dostarczyć odpowiednio dużych wolumenów” – mówi w rozmowie z „Wi” Jacek Głowacki, prezes Zarządu Polenergia SA. Jeden z głównych graczy polskiej branży energetycznej konsekwentnie rozwija kolejne projekty w tym obszarze.

Aktuelle Analysen weisen auf das Risiko eines ernsthaften Strommangels in Polen im Laufe der nächsten Jahre und Jahrzehnte hin. Ähnlich wie andere EU-Staaten wird auch Polen verpflichtet sein, den CO₂-Ausstoß bis 2030 zu reduzieren und den Anteil der Energie aus erneuerbaren Energiequellen im Energiemix zu erhöhen. „Bei angemessenen Regelungen könnte diese Lücke dank der Offshore-Windenergie geschlossen werden, die in der Lage ist, entsprechend große Kapazitäten bereitzustellen“, sagt im Gespräch mit dem Magazin „Wi“ Jacek Głowacki, der Vorstandsvorsitzender der Polenergia SA. Als einer der wichtigsten Akteure der polnischen Energiebranche entwickelt das Unternehmen konsequent weitere Projekte auf diesem Gebiet.

● Polenergia, największa polska prywatna grupa energetyczna, podpisała w maju br. umowę z Equinor (dawny Statoil) umożliwiającą wspólną realizację projektów morskich farm wiatrowych na Bałtyku o planowanej mocy 1200 MW. Na jakim etapie znajdują się obecnie projekty morskich farm wiatrowych?

Krok po kroku realizujemy ambitny projekt, który zapewni nowe moce wytwórcze, tak potrzebne w polskim systemie elektroenergetycznym w najbliższych latach. Mamy już renomowanego partnera, który do obu morskich projektów wniesie zoptymalizowane kosztowo, sprawdzone i przede wszystkim nowoczesne technologie. Polenergia jako pierwszy i jedyny podmiot w Polsce dysponuje obecnie umową przyłączeniową dla mocy 1200 MW, dwiema prawomocnymi decyzjami środowiskowymi dla projektów MFW Polenergia Bałtyk II i MFW Polenergia Bałtyk III o łącznej mocy 2400 MW oraz pozwoleniem na położenie kabla przyłączeniowego. Od stycznia 2017 roku prowadzimy dokładne pomiary wiatru przy użyciu systemu Lidar.

Przeprowadziliśmy już też wstępne rozpoznanie geologiczne. Dalsze działania będą zmierzały w kierunku pozyskania pozwoleń na budowę, a to już wiąże się ze znacznymi kosztami. Dochodzimy z naszym projektem do pewnej granicy zadań, które możemy racjonalnie realizować bez żadnego wsparcia. Nasz dalszy harmonogram będzie w dużej mierze uzależniony od tempa prac nad regulacjami i ich wdrażania. To są czynniki zewnętrzne, nie będące pod naszą kontrolą. Dlatego jeśli tylko ministerstwo zaplanuje zakup energii z farm wiatrowych na Bałtyku, to zgłosimy się do aukcji.

Pozyskanie przez Polenergię renomowanego partnera (Equinor) okazało się potrzebnym impulsem dla całego rynku energii odnawialnej. Działania Polenergii, a także innych kluczowych graczy na tym rynku sprawiają, że rosną szanse na realizację morskich projektów wiatrowych. Czy lata świetności branży OZE w Polsce dopiero nadchodzą? Ile morskich farm wiatrowych w polskiej

części Bałtyku może pojawić się w perspektywie 5 do 10 lat?

Nie możemy komentować tego, co robią inni kluczowi gracze na tym rynku. Jesteśmy przekonani, że istnieją solidne podstawy do tego, by postawić na tę technologię także w naszym kraju i dlatego już od 2010 roku realizujemy dwa projekty o łącznej mocy 1200 MW, które po 2025 roku mogą być rozbudowane o dodatkowe 1200 MW. Analizy Polskich Sieci Elektroenergetycznych wskazują na konieczność wyłączenia w polskim systemie w przyszłej dekadzie 9000 MW. Te moce trzeba będzie czymś zastąpić. Abstrahując od pojawiającej się luki generacyjnej, Polska wkrótce będzie musiała określić też swoje zobowiązania w zakresie obniżenia emisji i udziału energii z odnawialnych źródeł do 2030 r.

Jak w porównaniu do projektów realizowanych u wybrzeży innych państw europejskich może wyglądać koszt budowy farm wiatrowych w polskiej części Bałtyku? Czy polskie inwestycje w offshore mają jakieś specyficzne uwarunkowania?

Aktualnie żadna technologia produkcji energii elektrycznej w Polsce nie pozwala na uzasadnioną ekonomicznie budowę nowych mocy wytwórczych bez wsparcia. Dotyczy to zarówno technologii odnawialnych, jak i konwencjonalnych. Morska energetyka wiatrowa nie jest w tym przypadku żadnym wyjątkiem. Przyjmujemy zatem, że wsparcie dla morskiej energetyki wiatrowej pozwoli na uzasadnioną ekonomicznie budowę takich elektrowni. Dziś jednak nie jesteśmy w stanie odpowiedzieć dokładnie na pytanie dotyczące kosztu wytwarzania w naszych projektach. Jest to bowiem wypadkowa kilku zmiennych. Po pierwsze, nie wiemy jeszcze, kiedy i w jakim kształcie zostaną wprowadzone niezbędne rozwiązania regulacyjne pozwalające na realizację tych projektów, a co za tym idzie, nie możemy określić czasu ani ostatecznego zakresu rzeczowego naszych inwestycji. Po drugie, co jest naturalnie w dużej mierze rezultatem pierwszego czynnika, nie przygotowaliśmy jeszcze ostatecznej koncepcji technicznej naszych projektów, stąd nie sposób wypowiedzieć się na temat ich kosztów. Na przykładzie

innych rynków widać wyraźnie, jak wiele czynników wpływa na koszt budowy morskich farm wiatrowych. Państwo oferuje pomoc inwestorom chociażby przy położeniu kabla na dnie morza. To koszt około jednej czwartej wartości całej inwestycji. Widzimy to na przykładzie Niemiec, gdzie taki mechanizm wsparcia funkcjonuje. Dla nas nie jest problemem wzięcie tego kosztu na siebie. Zwłaszcza, że Polskie Sieci Elektroenergetyczne nie są zainteresowane ponoszeniem takiego wydatku. Takie rozwiązanie wiązać się też może z problemami z koordynacją budowy farmy przez inwestora i jednoczesnym ciągnięciem kabla przez operatora. Z kolei w Wielkiej Brytanii operator umożliwia odkupienie kabla inwestorowi po jego położeniu. Dlatego buduje go drożej niż wynikałoby to z wymogów technicznych. Skutkiem są wyższe koszty realizacji projektu. Niemniej nie jest tajemnicą, iż koszty energii wytwarzanej przez morskie farmy wiatrowe istotnie spadają i staje się ona coraz bardziej konkurencyjna kosztowo. Nasze projekty będą naturalnie odzwierciedlać ten trend ogólny.

Na forsowaniu jakich rozwiązań powinna skupić się branża offshore, aby przybliżyć budowę wiatraków w polskiej części Bałtyku?

Aby budowa pierwszych w Polsce farm wiatrowych na morzu była możliwa, trzeba wprowadzić konkretne regulacje, które uwzględnią specyfikę projektów offshore – czyli ich skalę i złożoność, a także, przynajmniej na początku, ograniczoną liczbę projektów. Kluczowe dla budowy farm wiatrowych na morzu w Polsce w perspektywie do 2030 roku będzie wsparcie. Ogólne zasady wsparcia już istnieją i można je utrzymać. Trzeba jednak opracować specyfikacje – w jakim trybie to wsparcie miałyby być przyznawane projektom offshore.

Jaka jest obecna sytuacja w Polsce, jak rozwija się energetyka wiatrowa, jak to wygląda w porównaniu z innymi państwami europejskimi?

Widzimy pozytywne sygnały ze strony rządowej, jeśli chodzi o możliwości rozwoju farm wiatrowych na morzu. Można do nich zaliczyć nowelizację

ustawy o OZE, czy wyraźny sygnał ze strony prezesa Polskich Sieci Elektroenergetycznych, który powie-dział o możliwości przyłączenia dużych wolumenów mocy z farm wiatrowych na morzu. Sądzę, że ta zmiana nastawienia wynika z prostej kalkulacji. Dostępne analizy wskazują na ryzyko poważnych niedoborów mocy na przestrzeni kilku następnych lat – do 2030 roku ta luka znacząco się powiększa. Mamy więc pilną potrzebę wypełnienia tej luki w szybkim tempie i przy rozsądnych kosztach. Oprócz tego, w 2019 roku Polska będzie zobowiązana do tego, aby przedstawić swój plan działania w kierunku zredukowania emisji CO2 do 2030 roku. Przy odpowiednich regulacjach, ta luka mogłaby zostać wypełniona dzięki morskiej energetyce wiatrowej, która jest w stanie dostarczyć odpowiednio dużych wolumenów. Sądzę, że dlatego rząd zaczyna o tym poważnie myśleć.

Jakie korzyści dla polskiej gospodarki może przynieść realizacja tych inwestycji?

Farmy Wiatrowe Polenergia Bałtyk II i Polenergia Bałtyk III są strategiczną inwestycją, która pozwoli nie tylko spółce, ale przede wszystkim polskiej gospodarce uzyskać szereg istotnych korzyści gospodarczych. Polska to rynek o dużym potencjale wzrostu, który jest dobrze przygotowany do rozwoju silnej morskiej energetyki wiatrowej. Z wyliczeń ekspertów wynika, że budowa na Morzu Bałtyckim do 2030 roku farm wiatrowych o łącznej mocy 6000 MW, może zwiększyć polski PKB o 60 mld PLN i spowodować powstanie dodatkowych 77 tysięcy nowych miejsc pracy. Mamy niebywałą okazję stworzenia wspólnie w polskiej gospodarce koła zamachowego, które pozwoli krajowym firmom nie tylko realizować polskie projekty, ale przede wszystkim umożliwi im zdobycie unikalnych, specjalistycznych kompetencji, gwarantujących ekspansję zagraniczną w ciągu najbliższych wielu lat. Należy mieć na uwadze, iż morska energetyka wiatrowa będzie się bardzo dynamicznie rozwijać w Europie i na świecie, a Polska ma szansę zostać jednym z liderów w łańcuchu dostaw kluczowych komponentów

dla tych projektów. Ale takie aspiracje ma jeszcze kilka innych krajów. Byłoby grzechem z tej ogromnej szansy nie skorzystać, bo jeśli nie będziemy działać dynamicznie, to okaże się, że zmarnujemy tę okazję i inni przejmą ten rynek.

● **Polenergia, der größte polnische private Energiekonzern, hat im Mai dieses Jahres einen Vertrag mit Equinor (ehemals Statoil) unterzeichnet, der die gemeinsame Umsetzung von Offshore-Windpark-Projekten in der Ostsee mit einer geplanten Leistung von 1200 MW ermöglicht. In welcher Phase befinden sich gegenwärtig die Offshore-Windpark-Projekte?**

Jacek Głowacki, Vorstandsvorsitzender der Polenergia SA: Schritt für Schritt realisieren wir ein ehrgeiziges Vorhaben, das uns neue Erzeugungskapazitäten garantiert, die das polnische Elektroenergiesystem in den nächsten Jahren so dringend benötigen wird. Wir haben bereits einen renommierten Partner, der bei beiden Offshore-Projekten die Kosten optimiert sowie bewährte und vor allem moderne Technologien einbringt. Polenergia besitzt als erstes und einziges Unternehmen in Polen gegenwärtig einen Anschlussvertrag für eine Leistung von 1200 MW, zwei rechtskräftige Umweltbescheide für die Projekte Offshore-Windpark Polenergia Ostsee II und Offshore-Windpark Polenergia Ostsee III mit einer Gesamtleistung von 2400 MW sowie eine Genehmigung für die Verlegung des Anschlusskabels. Seit Januar 2017 führen wir unter Einsatz eines Lidar-Systems genaue Windmessungen durch. Wir haben zudem bereits eine einleitende geologische Erkundung vorgenommen. Die weiteren Maßnahmen werden darauf ausgerichtet sein, Baugenehmigungen einzuholen. Das wird allerdings bereits erhebliche Kosten verursachen. Wir stoßen mit unserem Projekt an eine gewisse Grenze von Aufgaben, die wir rational ohne jedwede Unterstützung realisieren können. Unser weiterer Zeitplan wird im hohen Maß vom Tempo der Arbeiten an den Regelungen und ihrer Einführung abhängen. Das werden externe Faktoren

sein, die nicht unter unserer Kontrolle stehen. Wenn also das Ministerium planen wird, Energie von Offshore-Windparks in der Ostsee zu kaufen, werden wir an der Auktion teilnehmen.

Die Gewinnung eines derart renommierten Partners, wie ihn Equinor darstellt, hat sich als notwendiger Impuls für den gesamten EE-Sektor erwiesen. Die Maßnahmen von Polenergia sowie auch anderer bedeutender Akteure auf diesem Markt bewirken, dass die Chancen wachsen, Offshore-Windparks errichten zu können. Steht Ihrer Ansicht nach die Blütezeit des EE-Sektors in Polen erst noch bevor? Wie viele Offshore-Windparks könnten Ihrer Ansicht nach im polnischen Teil der Ostsee innerhalb von fünf bis zehn Jahren entstehen?

Wir können nicht kommentieren, was andere bedeutende Akteure auf diesem Markt machen. Wir sind überzeugt, dass es eine solide Grundlage dafür gibt, auch in unserem Land auf diese Technologie zu setzen. Deshalb realisieren wir bereits seit 2010 zwei Projekte mit einer Gesamtleistung von 1200 MW, die nach 2025 um zusätzliche 1200 MW erweitert werden können. Analysen des Übertragungsnetzbetreibers PSE weisen auf die Notwendigkeit hin, im polnischen System in der kommenden Dekade 9000 MW abzuschalten. Diese Leistung muss ersetzt werden. Abgesehen von der auftretenden Erzeugungslücke wird Polen bald seine Verpflichtungen hinsichtlich der Emissionsminderung und des Anteils von Energie aus regenerativen Quellen bis 2030 festlegen müssen.

Wie könnten sich die Baukosten für Windparks im polnischen Teil der Ostsee im Vergleich mit Projekten an den Küsten anderer europäischer Staaten gestalten? Gelten für die polnischen Offshore-Investitionen irgendwelche besonderen Bedingungen?

Gegenwärtig erlaubt keine Stromerzeugungstechnologie in Polen einen wirtschaftlich vertretbaren Bau neuer Erzeugungskapazitäten ohne Förderung. Das betrifft sowohl Technologien für erneuerbare als auch

konventionelle Energieträger. Offshore-Windparks bilden hierbei keine Ausnahme. Wir gehen daher davon aus, dass die Förderung von Offshore-Windparks einen wirtschaftlich vertretbaren Bau solcher Kraftwerke ermöglicht. Heute sind wir jedoch nicht in der Lage, die Frage nach den Erzeugungskosten bei unseren Projekten genau zu beantworten. Sie sind nämlich das Ergebnis mehrerer Variablen. Erstens wissen wir noch nicht, wann und in welcher Form die notwendigen Regelungen eingeführt werden, die eine Umsetzung dieser Projekte gestatten. Somit können wir weder die Zeit noch den abschließenden Umfang unserer Investitionen bestimmen. Zweitens haben wir, was natürlich vor allem eine Folge des ersten Faktors ist, noch kein abschließendes technisches Konzept für unsere Projekte vorbereitet, sodass es nicht möglich ist, sich über die Kosten zu äußern. Am Beispiel anderer Märkte sieht man deutlich, wie viele Faktoren auf die Baukosten von Offshore-Windparks Einfluss haben. Der Staat bietet Investoren zumindest Hilfe bei der Verlegung des Kabels auf dem Meeresboden an. Diese Kosten entsprechen etwa einem Viertel des gesamten Investitionsaufwands. Wir sehen das am Beispiel Deutschlands, wo ein solcher Fördermechanismus funktioniert. Für uns ist es kein Problem, diese Kosten zu übernehmen. Besonders deshalb, weil der Übertragungsnetzbetreiber PSE nicht an einer solchen Ausgabe interessiert ist. Eine solche Lösung kann auch zu Problemen bei der Koordination des Windparkbaus durch den Investor und der gleichzeitigen Verlegung des Kabels durch den Betreiber führen. In Großbritannien wiederum ermöglicht der Betreiber dem Investor, das Kabel nach seiner Verlegung zu kaufen. Deshalb wird teurer gebaut als sich dies aus den technischen Anforderungen ergeben würde. Eine Folge sind höhere Kosten bei der Projektumsetzung. Es ist jedoch kein Geheimnis, dass die Kosten für von Offshore-Windparks erzeugte Energie deutlich zurückgehen und diese insofern immer konkurrenzfähiger wird. Unsere Projekte werden natürlich diesen allgemeinen Trend widerspiegeln.

Auf welche Lösungen sollte sich der Offshore-Sektor konzentrieren, um dem Bau von Windparks im polnischen Teil der Ostsee näherzukommen?

Damit der Bau der ersten Offshore-Windparks möglich wird, muss man konkrete Regelungen einführen, welche die Besonderheit von Offshore-Projekten berücksichtigen. Nämlich ihr Ausmaß und ihre Komplexität, aber auch, zumindest zu Beginn, die beschränkte Anzahl von Projekten. Eine Förderung wird für Offshore-Windparks in Polen im Zeitraum bis 2030 von entscheidender Bedeutung sein. Allgemeine Grundsätze für eine Förderung gibt es bereits und sie können beibehalten werden. Man muss jedoch an den Einzelheiten arbeiten, besonders in welcher Weise diese Förderung Offshore-Projekten gewährt werden sollte.

Wie ist die gegenwärtige Lage in Polen? Wie entwickelt sich der Windenergiesektor? Wie stellt sich die Situation im Vergleich mit anderen europäischen Staaten dar?

Wir nehmen positive Signale seitens der Regierung wahr, wenn es um die Möglichkeit der Schaffung von Offshore-Windparks geht. Dazu kann man die Novelle des Erneuerbare-Energien-Gesetzes sowie das deutliche Signal des PSE-Geschäftsführers zählen, der gesagt hat, dass es die Möglichkeit eines Anschlusses großer Leistungskapazitäten von Offshore-Windparks geben wird. Ich denke, dass sich die veränderte Einstellung aus einer einfachen Kalkulation ergibt. Verfügbare Analysen deuten auf das Risiko ernsthafter Leistungsdefizite im Laufe der nächsten Jahre hin. Bis 2030 wird sich diese Lücke deutlich vergrößern. Wir haben also einen dringenden Bedarf, diese Lücke schnell und mit vernünftigen Kosten zu schließen. Außerdem wird Polen 2019 verpflichtet sein, seinen Maßnahmenplan für die Reduzierung der CO₂-Emission bis 2030 vorzustellen. Bei angemessenen Regelungen könnte diese Lücke dank der Offshore-Windenergie geschlossen werden. Die ist in der Lage, entsprechend große Kapazitäten bereitzustellen. Ich denke, dass die Regierung

deshalb darüber ernsthaft nachzudenken beginnt.

Welche Vorteile kann die Umsetzung solcher Investitionsvorhaben der Wirtschaft in Polen verschaffen?

Die Windparks Polenergia Ostsee II und Polenergia Ostsee III bilden ein strategisches Investitionsvorhaben, das es nicht nur dem Unternehmen, sondern vor allem der Wirtschaft Polens erlaubt, eine Reihe wesentlicher wirtschaftlicher Vorteile zu erzielen. Polen ist ein Markt mit einem großen Wachstumspotenzial, der auf die Entwicklung einer starken Offshore-Windenergienutzung gut vorbereitet ist. Aus Expertenberechnungen ergibt sich, dass der Bau von Windparks in der Ostsee mit einer Gesamtleistung von 6000 MW bis 2030 das polnische BIP um 60 Mrd. PLN erhöhen und zur Entstehung zusätzlicher 77.000 Arbeitsplätze führen kann. Wir haben die außergewöhnliche Gelegenheit, gemeinsam ein Schwungrad für die Wirtschaft Polens zu schaffen. Dies erlaubt den inländischen Firmen nicht nur, polnische Projekte zu verwirklichen, sondern ermöglicht ihnen vor allem den Erwerb einzigartiger spezieller Kompetenzen, die innerhalb der nächsten Jahre eine Expansion ins Ausland garantieren. Man muss berücksichtigen, dass sich die Offshore-Windenergie in Europa und auf der ganzen Welt sehr dynamisch entwickeln wird. Polen hat dabei die Chance, einer der führenden Anbieter in der Lieferkette für wichtige Komponenten für derartige Projekte zu werden. Aber solche Ambitionen haben auch einige andere Länder. Es wäre schade, diese enorme Chance nicht zu nutzen. Wenn wir nicht dynamisch handeln, könnte es sein, dass wir diese Gelegenheit verpassen und andere den Markt übernehmen.

Eryk Kłossowski
Prezes / Vorstandsvorsitzender
Polskie Sieci Elektroenergetyczne

13 mld PLN **inwestycji w sieci elektroenergetyczne**

13 Mrd. PLN
Investitionen in Stromnetze

„Jesteśmy w trakcie największego programu rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej w historii Spółki. W naszym portfelu znajduje się ponad 140 projektów inwestycyjnych na różnym etapie rozwoju. (...) Łączny koszt inwestycji przewidzianych do realizacji w latach 2016 - 2025 to 13 mld złotych” – mówi w rozmowie z „Wi” Eryk Kłossowski, prezes Zarządu Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. Zdaniem szefa PSE, dyskusja w Unii Europejskiej koncentruje się głównie na produkcji energii, omija natomiast często kwestię sposobów i kosztów jej transportu. Jak wyjaśnia Eryk Kłossowski, przejście z europejskiego modelu rynków strefowych na rynek węzłowy, funkcjonujący przykładowo w USA, rozwiązałoby z dużym prawdopodobieństwem problem zjawiska blackoutu.

„Wir verwirklichen gerade das größte Programm zur Entwicklung der Strominfrastruktur in der Geschichte des Unternehmens. Zu unserem Bestand gehören über 140 Investitionsprojekte in verschiedenen Entwicklungsphasen. Die Gesamtkosten für die Investitionen, die in den Jahren 2016 bis 2025 umgesetzt werden sollen, belaufen sich auf 13 Mrd. PLN“, sagt Eryk Kłossowski, der Vorstandsvorsitzende der Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., im Gespräch mit dem Magazin „Wi“. Nach Ansicht des PSE-Chefs konzentriert sich die Diskussion in der Europäischen Union hauptsächlich auf die Energieproduktion, lässt aber häufig die Frage der Formen und Kosten ihres Transports aus. Wie Eryk Kłossowski erklärt, würde der Übergang vom europäischen Modell eines in Zonen unterteilten Marktes (zonal market) zu Netzknotenpunkten (nodal market) wie beispielsweise in den USA mit hoher Wahrscheinlichkeit das Problem eines Blackouts beseitigen.

● **Dzisiejszy rynek energii jest nieefektywny i jeśli nie chcemy niestabilności systemów elektroenergetycznych i rosnących kosztów dla odbiorców końcowych, trzeba zmienić jego kształt - wynika z aktualnego raportu Polskich Sieci Energetycznych. Jaka jest Pana zdaniem recepta na europejskie wyzwania?**

Podjęliśmy ważną próbę zdiagnozowania europejskiego rynku energii elektrycznej, zarówno w świetle stojących przed nim wyzwań technologicznych, jak i ograniczeń, które wynikają nie tylko z praw fizyki, ale również z powodu wprowadzania czy forsowania regulacji nie uwzględniających tych praw. Zmian wymaga przede wszystkim nieefektywna metoda organizacji transgranicznego obrotu energią elektryczną, wedle której obrót energią elektryczną na europejskich rynkach hurtowych odbywa się tak, jak gdyby nie istniały żadne ograniczenia fizyczne w dostawach tej energii. W rezultacie dochodzi do zatorów na dużą skalę, zwłaszcza pomiędzy strefami. Nie wycenia się też rzeczywistego kosztu jej dostaw, zwłaszcza że niewłaściwie zdefiniowane obszary rynkowe potęgują zjawisko przepływów nieplanowych, których koszty ponoszone są przez operatorów systemów przesyłowych. Koszty te znajdują odzwierciedlenie w taryfie, a ostatecznie - w rachunku płaconym przez każdego odbiorcę energii. Pokuszę się wręcz o tezę, że mamy do czynienia z prywatyzacją zysków i socjalizacją strat. Ponadto, istniejąca struktura sieci nie jest dostosowana do zmieniającej się dynamiki relacji podaży i popytu, wytwarzania i odbioru. Rozwój technologii nie tylko po stronie wytwarzania, ale również po stronie konsumpcji i zarządzania konsumpcją powoduje, że narasta poziom nieprzewidywalności w sieci. To powoduje także wzrost kosztów eksploatacji całego systemu.

Głównym problemem, który identyfikujemy jest fakt, że w Europie mamy do czynienia z rynkiem strefowym. Mamy duże strefy, zazwyczaj takiej wielkości, jak państwa członkowskie, połączone i działające na miedzianej płycie i przy założeniu, że transakcje zawierane w ramach tych stref są bezkosztowe i bezproblemowe. Taka konstrukcja nie odpowiada rzeczywistości, szczególnie wobec współczesnego szybkiego rozwoju technologii. Tymczasem dyskusja w Unii Europejskiej jest mocno skoncentrowana na sposobach produkcji energii, natomiast nie dyskutuje się o sposobach i kosztach jej transportu. Handel energią elektryczną musi

być oparty o prawa fizyki i uwzględniać zdolności przesyłowe linii. Przedstawiając naszą diagnozę liczę, że przyczyni się ona do głębszej refleksji i szerokiej dyskusji o przyszłości i docelowym modelu europejskiego rynku energii elektrycznej. Jesienią planujemy zaprezentować drugą część naszej analizy, odpowiadającą szczegółowo na pytanie, jak usprawnić europejski rynek energii elektrycznej i przygotować go na zbliżającą się wielkimi krokami rewolucję prosumencką i technologiczne zmiany. Zarysujemy zarys koncepcji rynku, która odpowiada na wskazane w diagnozie nowe wyzwania: rynku efektywnego, bezpiecznego, transparentnego i dającego kompatybilne bodźce cenowe i inwestycyjne. Uważamy, że taką możliwość daje podział rynku na jak najmniejsze obszary (węzły) z własną, lokalizacyjną ceną. Musimy włączyć wszystkich uczestników tego rynku w dbanie o stabilność systemu elektroenergetycznego - najlepiej przez ekspozycję na sygnały cenowe. Takie podejście zapewni, że nowe możliwości technologiczne oraz wynikające z nich możliwości biznesowe zostaną wykorzystane do optymalizacji kosztów dostaw energii do odbiorców, bez negatywnych skutków dla bezpieczeństwa pracy systemu. Ten model rynku technicznego, opartego o ceny węzłowe, z powodzeniem funkcjonuje w Stanach Zjednoczonych. Dzięki przejściu z rynków strefowych na rynek węzłowy wyżyty tam kłopotów z powtarzającym się zjawiskiem blackoutu. Ponadto, model węzłowy ogranicza przepływy kołowe, ponieważ daje sygnał cenowy do tego, który ten przepływ generuje i musi on za to zapłacić. Zatem zmiana jest konieczna, abyśmy mogli cieszyć się bezpiecznymi dostawami energii. Trendów nie da się zatrzymać. Nie należy też im przeciwstawiać, zwłaszcza jeśli mają uzasadnienie biznesowe, jak rozwój prosumenckich źródeł opartych o odnawialne zasoby. Trzeba się tylko na nie właściwie przygotować.

Rozwój elektromobilności wymusza zmianę na rynku energii. Jakie zmiany muszą zostać dokonane i kiedy Pana zdaniem po Polsce będzie można się bezproblemowo poruszać samochodami elektrycznymi?

To zależy od wielu czynników: rozbudowy sieci ładowarek, kosztów produkcji i eksploatacji tych aut, czy też poziomu zamożności Polaków i ewentualnego systemu wsparcia. Niemniej, należy przygotować się na coraz większą liczbę samochodów elektrycznych na

polskich drogach. Pracujemy nad rozpoznaniem wpływu rozwoju elektromobilności na funkcjonowanie Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Obecnie prowadzone są analizy wpływu rozwoju rynku pojazdów samochodowych z napędem elektrycznym na zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną. Z punktu widzenia operatora systemu przesyłowego i odpowiedzialności w zakresie bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego, istotną kwestią będzie, w której porze doby będą ładowane samochody. Dla bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego korzystna jest sytuacja, w której jak największą liczbę takich aut ładuje się poza godzinami szczytowego zapotrzebowania na moc - najlepiej w dolinie zapotrzebowania. Potrzeba zatem mechanizmów stymulujących proces ładowania pojazdów w taki sposób, aby przy maksymalizacji użyteczności dla użytkowników aut elektrycznych, zapewnić optymalny przebieg krzywej zapotrzebowania na moc generowanego przez pojazdy elektryczne tj. zmniejszenie różnicy pomiędzy maksymalnym, a minimalnym zapotrzebowaniem w ciągu doby (łagodzenie dolin nocnych). Rozwiązaniem byłyby wyraźne zróżnicowanie stawki opłat za energię elektryczną w zależności od szczytu i doliny obciążenia KSE, czyli system taryf dla energii elektrycznej dedykowanych ściśle pojazdom elektrycznym. To niewątpliwie miałyby wpływ na godziny ładowania samochodów prywatnych, a dodatkowo zwiększyłyby możliwości świadomego sterowania popytem na energię elektryczną. Poza potencjalnymi wyzwaniami, w ślad za rozwojem rynku samochodów elektrycznych i zapotrzebowania na ładowanie baterii tych samochodów, należy upatrywać również szansy rozwoju nowego sektora usług, takich jak możliwość elastycznego zarządzania popytem, świadczenia usług systemowych przez podmioty agregujące, między innymi punkty ładowania samochodów elektrycznych, które mogą również stanowić rezerwowe źródło zasilania sieci najniższych napięć w przypadku wystąpienia awarii pracy sieci dystrybucyjnych. Rozwój elektromobilności, może także spowodować bardziej dynamiczny rozwój sektora magazynowania energii. Magazyny energii, jako bufor między punktami ładowania a siecią, będą miały wpływ na zmniejszenie kosztownej modernizacji sieci elektroenergetycznej wynikającej z konieczności budowy szybkich punktów ładowania. Niemniej, konieczne będzie poniesienie

dotychczasowych kosztów związanych z rozbudową sieci elektroenergetycznej, zwłaszcza dystrybucyjnej, w celu stworzenia warunków zapewniających swobodny rozwój sieci stacji ładowania pojazdów elektrycznych zarówno w miastach, jak i przy największych trasach komunikacyjnych.

Ministerstwo Energii zapowiada tworzenie systemu wsparcia dla farm morskich. Jakie będą rekomendacje PSE? Czy już trwają rozmowy o tych projektach?

Prace nad dedykowanymi rozwiązaniami dla wiatraków na Bałtyku muszą w szczególności objąć mechanizm przydzielania mocy przyłączeniowych. Dzisiejsza zasada „kto pierwszy, ten lepszy” nie sprawdza się, gdyż nie gwarantuje efektywnej alokacji zdolności przyłączeniowych. Jednak jeszcze za wcześnie na określanie nowych kryteriów dla projektów starających się o moce przyłączeniowe.

Z kolei system wsparcia dla wyprowadzenia mocy z tych farm powinien zależeć od poziomu zdolności wytwórczych, jakie zdecydujemy się rozwijać na Bałtyku. Jeśli mieliśmy pozostać przy obecnych 2-4 GW, to koszty położenia kabla powinien wziąć na siebie deweloper stawiający farmę na morzu. Dopiero po oddaniu inwestycji do użytku, przy wsparciu regulatora, mógłby on poszukać inwestora finansowego, który odkupiłby infrastrukturę. Tak działa to w Wielkiej Brytanii. Z kolei w Niemczech, to operator buduje sieć przesyłową i bierze na siebie pełny koszt inwestycji. W przypadku operatora we wschodnich landach – 50 Hertz, średnioroczny budżet nakładów inwestycyjnych na morską sieć jest wyższy niżeli inwestycje związane z liniami na lądzie. Za modelem stosowanym przez 50 Hertz będziemy się opowiadać jeśli inwestorzy potwierdzą chęć budowy 8-10 GW na Bałtyku. Wtedy zasadnym będzie przyłączenie farm do sieci oczkowej, budowanej na morzu, gdyż da to pewność wyprowadzenia mocy adekwatnej do poziomu zdolności wytwórczych. Istotną przesłanką budowy takiej sieci będzie również rozbudowa interkonektorów łączących Polskę z systemami innych europejskich krajów. W naszych planach rozpatrujemy dziś dodatkowe trzy połączenia, tj. z Danią, Szwecją i Litwą via Władysławowo-Kłajpeda – każdy o mocy do 1 tys. MW, analizując wpływ takich inwestycji na rynek oraz przyszłą taryfę przesyłową. Analizy techniczno-ekonomiczne są prowadzone na forum operatorów systemów

w ramach oceny różnych scenariuszy rozwoju systemu europejskiego. Bardzo wstępne rozmowy o nowych połączeniach z tymi trzema krajami toczą się również na poziomie rządów. Wiele zależy od decyzji politycznych.

Polski rząd forsuje powstanie elektrowni atomowej. Pojawiają się jednak różne opinie na ten temat. Jak Pan ocenia szanse na rozpoczęcie projektu elektrowni jądrowej w naszym kraju w najbliższych latach?

Osobiście jestem zwolennikiem energetyki jądrowej i chętnie widziałbym takie źródło wytwórcze w naszym systemie. Niestety, branża jądrowa zdaje się przeżywać regres. W Europie nie powstają nowe projekty jądrowe, a te w toku – są opóźnione. Nie jest to zatem projekt łatwy, zarówno ze względu na koszty, a także przyzwolenie społeczne. Dlatego też, co do realistycznej oceny szans, to jestem jednak, eufemistycznie rzecz ujmując, bardzo umiarkowanym optymistą. Być może trzeba poczekać na oswojenie technologii HTR. Mogę jedynie zapewnić, że jeśli elektrownia jądrowa powstanie, to zgodnie z naszym obowiązkiem ustawowym, zapewnimy przyłączenie i wyprowadzenie mocy z tej elektrowni.

Zarówno elektrownia atomowa jak i planowany rozwój morskiej energetyki wiatrowej wymaga rozbudowy sieci przesyłowej. Jak planują Państwo inwestycje sieciowe, aby wyprodukowana moc mogła dotrzeć do odbiorców? Który z tych dwóch projektów jest dla PSE trudniejszy i wymaga więcej czasu?

Inwestycje w sieć są potrzebne, by dokonać skoku naprzód. Już dziś w kierunkach rozwoju sieci zakładamy jej wzmocnienie tak, by docelowo mogła przyjąć nawet 8 GW z farm morskich, a także ok. 3,9 GW z elektrowni jądrowej. Chodzi głównie o przebudowę linii jednotorowych na dwutorowe, a także budowę napowietrznej szyny stałoprądowej o mocy ok. 2,5 GW, biegnącej od Bałtyku do środkowej części Polski. Ta inwestycja ma wspierać rosnące zapotrzebowanie na energię na terenach między Łodzią i Warszawą, w tym Centralny Port Komunikacyjny i znajdującą się w jego okolicach dzielnicę biurowo-magazynowo-przemysłową. Jednocześnie, potrzebujemy wzmocnić połączenia między centralną i południową częścią Polski, by utrzymać obecną, wysoką pewność wyprowadzenia mocy z elektrowni na południu kraju, np. Elektrowni Opole.

Oдноśnie elektrowni atomowej – realizacja tej inwestycji zależy od rządu. W kierunkach rozwoju sieci określiliśmy niezbędne inwestycje sieciowe dla przyłączenia 8 GW morskich farm wiatrowych oraz elektrowni jądrowej składającej się z trzech bloków po 1,3 tys. MW każdy.

Są Państwo operatorem elektroenergetycznego systemu przesyłowego w Polsce, właścicielem ponad 14 000 km linii oraz ponad 100 stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć. Na jakich projektach się Państwo teraz koncentrują? Jakie inwestycje mają największy priorytet?

Jesteśmy w trakcie największego programu rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej w historii spółki. W naszym portfelu znajduje się ponad 140 projektów inwestycyjnych na różnym etapie rozwoju. Głównie związane są one z budową nowych oraz rozbudową istniejących linii do parametrów 400 kV, a także rozbudową stacji elektroenergetycznych zdolnych obsłużyć najwyższe napięcia. Łączny koszt inwestycji przewidzianych do realizacji w latach 2016 - 2025 to 13 mld złotych.

Uwzględniając różne możliwości rozwoju jednostek konwencjonalnych i OZE oraz różne tempo przyrostu zapotrzebowania na moc i energię w kraju, przeanalizowaliśmy kilkanaście scenariuszy, w których identyfikowane były potrzeby inwestycyjne. Zamierzenia, które powtarzały się w poszczególnych scenariuszach stanowią podstawę do ich realizacji. Inwestycje rzadziej identyfikowane, pomimo że zostały ujęte w planie rozwoju sieci przesyłowej, będą podlegały weryfikacji przy kolejnych aktualizacjach planu. W wielu przypadkach potrzeba realizacji inwestycji może wynikać z planów innych instytucji planujących przyłączenie do sieci przesyłowej (źródła, odbiorcy). Zaniechanie przez nich inwestycji może mieć wpływ na nasze plany rozwojowe. Obecnie, jednymi z kluczowych przedsięwzięć są projekty zabezpieczające dostawy energii elektrycznej w centralnej Polsce. Prowadzimy inwestycje związane z rozbudową sieci przesyłowej pomiędzy aglomeracją warszawską a Siedlcami oraz przygotowujemy się do modernizacji linii z Kozienic do stacji w Miłosnej pod Warszawą. Poprzez budowę linii 400 kV z Ostrołki do Stanisławowa pod Warszawą wzmocniamy także tor przesyłu energii do północno-wschodniej Polski, gdzie dotychczas takiej infrastruktury nie było, co stanowiło duże

zagrożenie dla bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Warto zauważyć, że PSE są jedyną firmą w Europie, która na taką skalę buduje nowe linie przesyłowe. Na zachodzie kontynentu sieć przesyłowa osiągnęła już niemal swój docelowy kształt i jest znacznie bardziej gęsta. Ma to dobre strony, bowiem korzystamy z coraz lepszych rozwiązań i technologii, co czyni nasze linie bardziej nowoczesnymi.

● **Der heutige Energiemarkt ist ineffizient. Wenn wir keine Instabilität der Elektroenergiesysteme und keine wachsenden Kosten für die Endabnehmer möchten, muss sich seine Gestalt ändern. Das entnimmt man Ihrem aktuellen Bericht. Welches Rezept gibt es Ihrer Meinung nach für die europäischen Herausforderungen?**

Wir haben einen wichtigen Versuch unternommen, eine Diagnose des europäischen Strommarkts vorzunehmen. Und zwar sowohl vor dem Hintergrund der vor ihm stehenden technologischen Herausforderungen als auch der Beschränkungen, die sich nicht nur aus den Gesetzen der Physik, sondern auch der Einführung oder gar Erzwingung von Regulierungen ergeben, welche diese Gesetze nicht berücksichtigen. Änderungen erfordert vor allem die ineffiziente Organisation des grenzüberschreitenden Stromhandels, denn nach dem gegenwärtigen Prinzip findet der Stromhandel auf den europäischen Großhandelsmärkten statt, als ob es keinerlei physikalische Beschränkungen bei der Lieferung von Elektroenergie geben würde. Im Ergebnis kommt es im hohen Maß zu Überkapazitäten, insbesondere zwischen den Zonen. Nicht kalkuliert werden auch die tatsächlichen Lieferkosten. Insbesondere die unsachgerecht definierten Marktgebiete verstärken das Phänomen ungeplanter Stromflüsse, deren Kosten von den Übertragungsnetzbetreibern getragen werden. Diese Kosten spiegeln sich im Tarif wider und letztendlich in der Rechnung, die jeder Stromverbraucher zahlen muss. Ich wage gar die These, dass wir es mit einer Privatisierung von Gewinnen und einer Sozialisierung von Verlusten zu tun haben.

Darüber hinaus ist die vorhandene Netzstruktur nicht der sich wandelnden Dynamik des Verhältnisses zwischen Angebot und Nachfrage, Erzeugung und Abnahme angepasst. Die technologische Entwicklung findet nicht nur auf Seiten der Erzeuger, sondern auch der Verbraucher statt. Die Verbrauchsorientierung bewirkt, dass die Unvorhersehbarkeit im Netz zunimmt. Das führt ebenfalls zu steigenden Betriebskosten für das Gesamtsystem. Das Hauptproblem, das wir festgestellt haben, ist, dass wir es in Europa mit einem in Zonen unterteilten Markt zu tun haben. Wir haben große Zonen, gewöhnlich so groß wie Mitgliedstaaten, die wie auf einer Kupferplatte miteinander verbunden sind und funktionieren. Und das unter der Annahme, dass die im Rahmen dieser Zonen abgeschlossenen Transaktionen kostenfrei und problemlos sind. Eine solche Konstruktion entspricht nicht der Realität, besonders angesichts der gegenwärtigen schnellen technologischen Entwicklung. Derweil konzentriert sich die Diskussion in der Europäischen Union stark auf die Formen der Energieerzeugung, jedoch wird nicht über die Formen und Kosten des Energietransports diskutiert. Der Stromhandel muss auf den Gesetzen der Physik beruhen und die Übertragungskapazitäten von Leitungen berücksichtigen.

Ich hoffe, dass unsere vorgestellte Diagnose zu einer vertieften Reflexion und breiten Diskussion über die Zukunft und das langfristige Modell des europäischen Strommarkts beiträgt. Im Herbst planen wir die Präsentation des zweiten Teils unserer Analyse, der im Detail Antworten auf die Frage liefert, wie man den europäischen Strommarkt optimieren und auf die mit großen Schritten näher rückende verbraucherfreundliche Revolution und technologische Veränderungen vorbereiten kann. Wir beschreiben ein Marktkonzept, das auf die in der Diagnose angegebenen neuen Herausforderungen eingeht: Einen effizienten, sicheren, transparenten sowie kompatiblen Preis- und Investitionsanreiz setzenden Markt. Wir sind der Ansicht, dass uns eine solche Möglichkeit eine Aufteilung des Markts in möglichst kleine Bereiche (Knotenpunkte) mit

einem eigenen standortbezogenen Preis bietet. Wir müssen alle Marktteilnehmer in die Stabilisierung des Stromversorgungssystems einbeziehen. Am besten dadurch, dass ihnen Preissignale gesetzt werden. Ein solcher Ansatz gewährleistet, dass die neuen technologischen Möglichkeiten sowie die sich aus ihnen ergebenden geschäftlichen Gelegenheiten für eine Optimierung der Kosten der Stromlieferung an die Verbraucher ohne negative Auswirkungen auf die Betriebssicherheit des Systems genutzt werden. Dieses Modell eines technischen Marktes, das sich auf Preise an Netzknotenpunkten stützt, funktioniert mit Erfolg in den Vereinigten Staaten. Dank des Übergangs von in Zonen unterteilten Märkten (zonal market) zu Netzknotenpunkten (nodal market) wurden dort die wiederholt auftretenden Schwierigkeiten durch Blackouts beseitigt. Darüber hinaus beschränkt das Netzknotenpunkte-Modell Ringflüsse, weil derjenige, der Ringflüsse generiert, dafür zahlen muss, also ein Preissignal erhält. Eine Veränderung ist also notwendig, damit wir uns über sichere Energielieferungen erfreuen können. Trends kann man nicht aufhalten. Man darf sich ihnen auch nicht entgegenstellen, besonders wenn sie wirtschaftlich begründet sind, sowie der Entwicklung verbraucherfreundlicher Quellen, die auf erneuerbaren Ressourcen beruhen. Man muss sich auf sie nur angemessen vorbereiten.

Die Entwicklung der Elektromobilität erzwingt eine Veränderung auf dem Energiemarkt. Welche Änderungen müssen erfolgen und wann wird man Ihrer Meinung nach problemlos mit Elektroautos durch Polen fahren können?

Das hängt von vielen Faktoren ab, unter anderem vom Ausbau des Netzes für Ladestationen, den Herstellungs- und Betriebskosten dieser Autos oder auch den Vermögensverhältnissen der Polen und einer eventuellen systematischen Förderung. Dennoch muss man sich auf eine immer größere Anzahl von Elektroautos auf polnischen Straßen einstellen. Wir arbeiten an einer Einschätzung des Einflusses der fortschreitenden Elektromobilität auf das Nationale

Konkurs / Gewinnspiel

Elektroenergiesystem. Gegenwärtig wird der Einfluss der Entwicklung von Fahrzeugen mit Elektroantrieb auf den Leistungs- und Strombedarf analysiert. Aus der Sicht eines Übertragungsnetzbetreibers und in Bezug auf die Verantwortung für die Betriebssicherheit des Elektroenergiesystems wird eine wesentliche Frage sein, zu welcher Tageszeit die Fahrzeuge aufgeladen werden. Für einen sicheren Betrieb des Elektroenergiesystems wäre es günstig, wenn eine möglichst große Zahl solcher Autos außerhalb der Spitzenlastzeiten aufgeladen wird, am besten während der Niedriglast. Erforderlich sind also Mechanismen, die ein Aufladen von Fahrzeugen auf eine Weise stimulieren, dass bei maximaler Nützlichkeit für die Elektroautos generierten Strombedarfskurve sichergestellt wird, d. h. eine Verringerung der Differenz zwischen dem Höchst- und Mindestbedarf im Laufe des Tages erreicht wird (Minderung der nächtlichen Niedriglast). Eine Lösung wäre eine deutlich differenzierte Gestaltung des Stromgebührensatzes je nach Spitzen- und Niederlast des Nationalen Elektroenergiesystems. Also ein System von Stromtarifen, die speziell auf Elektroautos zugeschnitten sind. Das hätte unzweifelhaft Einfluss auf die Uhrzeit der Aufladung von Privatfahrzeugen. Darüber hinaus würde das die Möglichkeit verbessern, die Stromnachfrage bewusst zu steuern. Außer den potenziellen Herausforderungen muss man in Bezug auf die Entwicklung des Elektroautosektors und den Bedarf, die Batterien dieser Fahrzeuge aufzuladen, auch die Chancen zur Entwicklung eines neuen Dienstleistungssektors wahrnehmen. Beispielsweise die Möglichkeit eines flexiblen Nachfragemanagements und die Erbringung von Systemleistungen durch Aggregierungsunternehmen. Unter anderem in Form von Ladestationen für Elektroautos, die auch als Reserveversorgung für Niederspannungsnetze im Falle einer Störung des Verteilnetzes dienen. Die Entwicklung der Elektromobilität kann auch zu einer dynamischeren Entwicklung von Energiespeichern führen. Energiespeicher als Puffer zwischen den Ladestationen und dem Netz werden zu einer Verringerung der kostenträchtigen Modernisierung des Stromnetzes führen,

Dr Beata Dethloff

Wygraj voucher na zabiegi kosmetyczne o wartości 2500 zł w Klinice Dr Beaty Dethloff w Warszawie - nowoczesnym centrum anti-aging. Dr Beata Dethloff uważa, że czas można zatrzymać w sposób jak najbardziej naturalny zarówno na zewnątrz, jak i od wewnątrz. Więcej informacji znajdziecie Państwo na: www.drbeatadethloff.pl

Jak wygląda Twój letni rytuał relaksacyjny?

Najlepsza odpowiedź wygrywa!

Odpowiedzi prosimy przesyłać na adres AHK Polska lub drogą mailową na adres: pr.red@ahk.pl do 15 października. Zwycięzcę konkursu ogłosimy w następnym numerze Wi.

Gewinnen Sie einen Gutschein für kosmetische Behandlungen im Gesamtwert von 2500 PLN! Der Preis ist im modernen Anti-Aging-Zentrum – Klinik Dr Beaty Dethloff in Warschau einzulösen. Mehr Informationen finden Sie auf: www.drbeatadethloff.pl

Wie sieht Ihr sommerliches Entspannungsritual aus?

Die beste Antwort gewinnt!

Ihre Antworten schicken Sie bitte an unsere Adresse oder per Email an pr.red@ahk.pl bis zum 15. Oktober. Der Gewinner wird in der nächsten Ausgabe der Wi bekannt gegeben.

die sich aus dem notwendigen Bau schneller Ladestationen ergibt. Dennoch werden zusätzliche Aufwendungen im Zusammenhang mit der Erweiterung des Stromnetzes, insbesondere des Verteilnetzes, erforderlich sein, um Bedingungen zu schaffen, die eine ungezwungene Entwicklung des Ladestationen-Netzes für Elektroautos sowohl in Städten als auch an den wichtigsten Fernstraßen sicherstellen.

Das Energieministerium kündigt die Schaffung einer systematischen Förderung für Offshore-Windparks an. Welche Empfehlungen wird PSE erteilen? Laufen bereits Gespräche über diese Projekte?

Die Arbeiten an dedizierten Lösungen für Windparks in der Ostsee müssen insbesondere einen Mechanismus für die Zuteilung der Anschlusswerte umfassen. Der heutige Grundsatz „wer zuerst kommt, mahlt zuerst“ bewährt sich nicht, weil er keine effiziente Allokation der Anschlusskapazität garantiert. Es ist jedoch noch zu früh, neue Kriterien für Projekte zu beschreiben, die sich um Anschlusswerte bemühen.

Die Förderung für die Nutzung der Leistungsflüsse dieser Windparks sollte von den Erzeugungskapazitäten abhängen, die wir in der Ostsee zu entwickeln beabsichtigen. Wenn wir bei den gegenwärtigen 2-4 GW bleiben würden, sollte der einen Offshore-Windpark errichtende Bauträger die Kosten für die Verlegung des Kabels im Meer übernehmen. Erst nach der Inbetriebnahme des Investitionsvorhabens, mit Unterstützung der Regulierungsbehörde, könnte er einen Finanzinvestor suchen, der die Infrastruktur erwerben würde. So funktioniert das in Großbritannien. In Deutschland wiederum baut der Betreiber das Übertragungsnetz und übernimmt die vollen Investitionskosten. Im Falle von 50Hertz, des Betreibers in den östlichen Bundesländern, sind die Investitionsaufwendungen für das Offshore-Netz im Jahresdurchschnitt höher als bei Investitionen auf dem Festland. Für das von 50Hertz angewandte Modell werden wir uns aussprechen, wenn Investoren die Absicht bestätigen, 8-10 GW in der Ostsee zu bauen. Dann wird es begründet sein, die

Windparks an ein im Meer geschaffenes Maschennetz anzuschließen, weil dies Leistungsflüsse gewährleistet, die dem Niveau der Erzeugungskapazitäten angemessen sind. Eine wesentliche Voraussetzung für den Bau eines solchen Netzes wird auch die Erweiterung der Interkonnektoren sein, die Polen mit den Systemen anderer europäischer Länder verbinden. In unseren Plänen sehen wir heute drei zusätzliche Verbindungen vor, nämlich mit Dänemark, Schweden und Litauen via Władysławowo-Kłajpeda, wobei jede Verbindung eine Leistung von bis zu 1000 MW besitzen soll. Wir analysieren den Einfluss solcher Investitionsmaßnahmen auf den Markt sowie den zukünftigen Übertragungstarif. Technisch-ökonomische Analysen werden auf der Ebene der Netzbetreiber im Rahmen einer Bewertung unterschiedlicher Szenarien für die Entwicklung des europäischen Systems durchgeführt. Erst in einer frühen Anfangsphase befinden sich Gespräche über neue Verbindungen mit diesen drei Ländern auf Regierungsebene. Viel wird von politischen Entscheidungen abhängen.

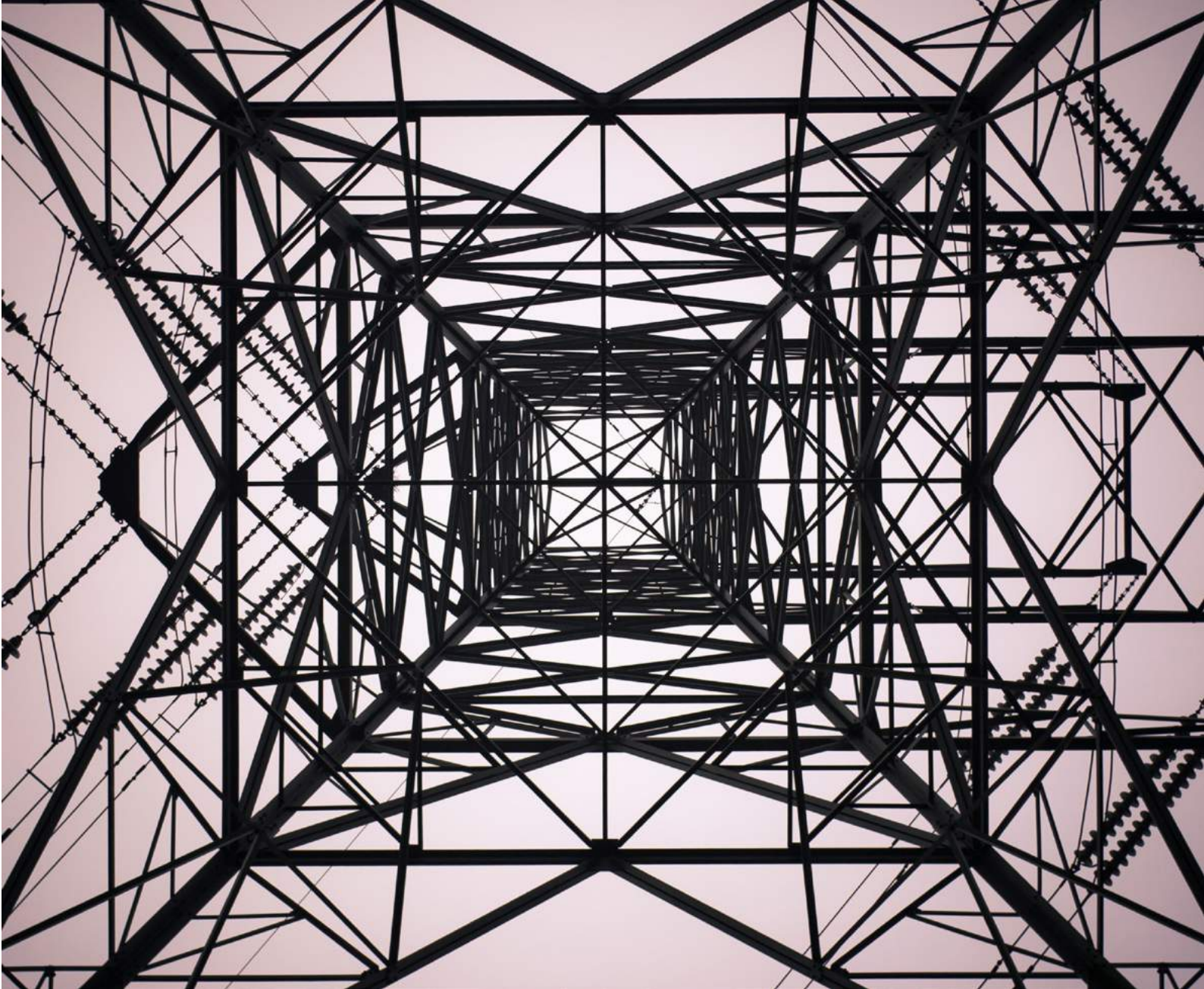
Die polnische Regierung forciert die Entstehung eines Atomkraftwerks. Es gibt jedoch unterschiedliche Meinungen zu diesem Thema. Wie schätzen Sie die Chancen ein, dass das Kernkraftwerk-Projekt in unserem Land in den nächsten Jahren in Angriff genommen wird?

Persönlich befürworte ich die Kernenergie und würde gerne eine solche Erzeugungsquelle in unserem System sehen. Leider scheint die Atombranche eine Regression zu erleben. In Europa entstehen keine neuen Kernenergieprojekte mehr und bei den laufenden gibt es Verspätungen. Es handelt sich also um kein einfaches Vorhaben, sowohl unter dem Gesichtspunkt der Kosten als auch der gesellschaftlichen Akzeptanz. Deshalb bin ich, wenn man die Chancen realistisch einschätzt, euphemistisch gesagt ein sehr gemäßigter Optimist. Vielleicht muss man solange warten, bis sich die HTR-Technologie durchsetzt. Ich kann Ihnen nur versichern, dass wir den Anschluss und die Abnahme des Stroms aus diesem Kraftwerk gemäß unserer

gesetzlichen Verpflichtung garantieren werden, wenn das Kernkraftwerk entsteht.

Sowohl das Atomkraftwerk als auch die geplante Entwicklung von Offshore-Windparks erfordern eine Erweiterung des Übertragungsnetzes. Welche Netzinvestitionen planen Sie, damit die produzierte Leistung die Abnehmer erreichen kann? Welches dieser beiden Projekte ist für PSE schwieriger und erfordert mehr Zeit für die Umsetzung? Netzinvestitionen sind erforderlich, um Fortschritte zu machen. Bereits heute berücksichtigen wir beim Ausbau des Netzes dessen Stärke, damit es langfristig sogar 8 GW von Offshore-Windparks und auch rund 3,9 GW von einem Atomkraftwerk bewältigen kann. Es geht hauptsächlich um den Umbau von Einfachleitungen in Doppelleitungen sowie auch die Schaffung von Freileitungen mit einer Leistung von ca. 2,5 GW, die von der Ostsee bis in den mittleren Teil Polens verlaufen. Diese Investition soll den wachsenden Energiebedarf in den Gebieten zwischen Lodz und Warschau, darunter den Zentralen Verkehrshafen und die in seiner Nähe entstehenden Büro-, Lager- und Industrieflächen, unterstützen. Gleichzeitig müssen wir die Verbindungen zwischen dem mittleren und südlichen Teil Polens ausbauen, um die gegenwärtige hohe Gewissheit aufrechtzuerhalten, die Leistung der Kraftwerke im Süden des Landes, z. B. des Kraftwerks Opole, abnehmen zu können. Was das Atomkraftwerk betrifft, so hängt die Umsetzung dieses Investitionsvorhabens von der Regierung ab. Hinsichtlich der zukünftigen Netzentwicklung haben wir die erforderlichen Netzinvestitionen für den Anschluss von Offshore-Windparks mit 8 GW sowie eines Kernkraftwerks, das aus drei Blöcken mit jeweils 1300 MW besteht, bestimmt.

Sie sind Übertragungsnetzbetreiber in Polen, Eigentümer von über 14000 km Leitungen und über 100 Hochspannungsstationen. Auf welche Projekte konzentrieren Sie sich derzeit? Welche Investitionen genießen die größte Priorität?

Wir verwirklichen gerade das größte Programm zur Entwicklung der Strominfrastruktur in der Geschichte des Unternehmens. Zu unserem Bestand gehören über 140 Investitionsprojekte in verschiedenen Entwicklungsphasen. Sie beziehen sich hauptsächlich auf den Bau neuer sowie die Erweiterung vorhandener Leitungen auf 400 kV sowie den Ausbau von Hochspannungsstationen. Die Gesamtkosten für die Investitionen, die in den Jahren 2016 bis 2025 umgesetzt werden sollen, belaufen sich auf 13 Mrd. PLN. Die verschiedenen Möglichkeiten zur Entwicklung konventioneller Einheiten und erneuerbarer Energien sowie das unterschiedliche Tempo des Zuwachses von Leistung und Energie im Land einbeziehend, haben wir mehr als ein Dutzend Szenarien berücksichtigt, bei denen ein Investitionsbedarf identifiziert worden ist. Die Vorhaben, die in den einzelnen Szenarien wiederholt

aufgetreten sind, bilden die Grundlage für ihre Umsetzung. Seltener identifizierte Investitionen werden, obwohl sie in den Plan zur Entwicklung des Übertragungsnetzes aufgenommen worden sind, einer Verifizierung bei weiteren Aktualisierungen des Plans unterliegen. In vielen Fällen kann sich der Investitionsbedarf aus Plänen anderer Institutionen ergeben, die einen Anschluss an das Übertragungsnetz vorsehen (Quellen, Abnehmer). Wenn sie Investitionsvorhaben unterlassen sollten, kann das Einfluss auf unsere Entwicklungspläne haben. Gegenwärtig gehören Projekte, die die Stromlieferungen in den zentralen Gebieten Polens sicherstellen, zu den wichtigsten Vorhaben. Wir betreiben Investitionsvorhaben im Zusammenhang mit der Erweiterung des Übertragungsnetzes zwischen dem Ballungsraum Warschau und Siedlce und

bereiten uns auf die Modernisierung der von Koźnice zur Station in Miłosna bei Warschau führenden Leitungen vor. Durch den Bau der 400-kV-Leitung von Ostrołęka nach Stanisławów bei Warschau stärken wir auch die Stromübertragung nach Nordostpolen, wo es eine solche Infrastruktur bisher nicht gegeben hat. Das stellte für die Energiesicherheit der Region eine große Gefahr dar. PSE ist die einzige Firma in Europa, die in einem solchen Umfang neue Übertragungsleitungen baut. Im Westen des Kontinents hat das Übertragungsnetz schon fast seine endgültige Gestalt angenommen und ist wesentlich dichter. Es hat aber auch seine guten Seiten, denn wir nutzen immer bessere Lösungen und Technologien, sodass unsere Leitungen noch moderner werden.

Filip Thon
Prezes / Vorstandsvorsitzender
Innogy

Energetyka to przede wszystkim innowacje

Energiewirtschaft bedeutet vor allem Innovationen

Firma innogy, jeszcze pod szyldem RWE, była jednym z pionierów elektromobilności w Polsce, udostępniając już w 2009 r. pierwsze stacje ładowania pojazdów elektrycznych. W marcu 2018 r. innogy przeprowadziło pilotaż pierwszego, w pełni elektrycznego car sharingu w Warszawie. Jak przekonuje prezes zarządu innogy Polska, dr Filip Thon, zmiany i innowacje są nieuniknione. „Punkt ciężkości w energetyce będzie sukcesywnie przesuwat się z energetyki konwencjonalnej w stronę nowych technologii i energii odnawialnej, od wytwarzania scentralizowanego w stronę technologii rozproszonych, czy od dostarczania wyłącznie energii w kierunku łączenia innowacyjnych produktów i usług z nią związanych” – wyjaśnia prezes innogy Polska i członek Executive Committee Retail, innogy SE.

Die Firma innogy, damals noch unter dem Namen RWE, war einer der Vorreiter bei der Elektromobilität in Polen, indem sie bereits 2009 erste Ladestationen für Elektrofahrzeuge bereitgestellt hat. Im März 2018 hat innogy ein Pilotprojekt in Form eines ersten vollauf elektrischen Carsharings in Warschau durchgeführt. Wie der Vorstandsvorsitzende von innogy Polska Dr. Filip Thon sagt, sind Änderungen und Innovationen unvermeidbar. „Der Schwerpunkt in der Energiewirtschaft wird sich allmählich von der konventionellen Erzeugung in Richtung neuer Technologien und erneuerbarer Energien verlagern, von einer zentralen Erzeugung zu dezentralen Technologien, von der ausschließlichen Energielieferung in Richtung einer Verbindung innovativer Produkte und ergänzender Dienstleistungen“, erklärt der Geschäftsführer von innogy Polska und Mitglied des Executive Committee Retail der innogy SE.

● Grupa innogy jest jednym z wiodących europejskich przedsiębiorstw energetycznych. Działa w obszarach sprzedaży, energii odnawialnej, elektroenergetycznej i gazowej infrastruktury sieciowej. Jakie największe wyzwania przed nią stoją?

Trendy obecne od wielu lat na europejskich rynkach energii, takie jak dekarbonizacja, decentralizacja oraz cyfryzacja, oddziałują również na polski rynek. Impulsem do zmian są regulacje unijne, ale także zmieniające się oczekiwania samych Klientów. Biorąc pod uwagę specyfikę polskiego mixu energetycznego, głównym wyzwaniem jest zrównoważony rozwój w kierunku energetyki niskoemisyjnej, który umożliwi spełnienie coraz ambitniejszych norm środowiskowych, ale także zagwarantuje bezpieczeństwo energetyczne kraju przy akceptowalnym poziomie cen energii dla Klientów. Punkt ciężkości w energetyce będzie sukcesywnie przesuwany z energetyki konwencjonalnej w stronę nowych technologii i energii odnawialnej, od wytwarzania scentralizowanego w stronę technologii rozproszonych, czy od dostarczania wyłącznie energii w kierunku łączenia innowacyjnych produktów i usług z nią związanych. Także zmiany wprowadzane w innych segmentach gospodarki – np. w transporcie – mają wpływ na energetykę. Przykładem jest ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych, która weszła w życie w lutym br., a której celem jest rozwój niskoemisyjnego transportu. Wyznacza ona cele oraz definiuje nowe role i odpowiedzialności podmiotów działających zarówno na tworzącym się rynku pojazdów elektrycznych, jak i wokół niego – w tym dla administracji publicznej oraz lokalnych operatorów sieci energetycznej. Zachęty i przywileje dla użytkowników mają służyć popularyzacji pojazdów elektrycznych. Potrzebne jest jednak dalsze podkreślenie korzyści, a także współpraca podmiotów biznesowych, w tym firm energetycznych, z podmiotami administracji publicznej przy budowie optymalnej infrastruktury, która pozwoli na przemieszczanie się samochodami elektrycznymi po całym kraju. Tym bardziej, że taka konieczność sygnalizowana jest również przez społeczeństwo. Według badań opinii publicznej, przeprowadzonych w czerwcu 2017 r.

na zlecenie innogy Polska, 41 proc. Polaków i 73 proc. przedsiębiorców za największą barierą rozwoju elektromobilności w Polsce uważa brak ogólnodostępnej infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych. Podsumowując, transformację rynku energii postrzegamy w innogy jako szansę, którą pragniemy współtworzyć. Koncentrując się na trendach obecnych na rynku energii, zamierzamy rozwijać się w obszarze energetyki odnawialnej i źródeł rozproszonych, a także e-mobility, stale poszerzając naszą ofertę dla Klientów poprzez nowe produkty i usługi.

Jaką rolę innogy widzi dla siebie w rozbudowie i modernizacji polskiej branży energetycznej? Jakie są główne punkty Państwa strategii długookresowej i jakie projekty realizują Państwo w jej ramach? Dostosowując naszą ofertę i działania do wyzwań, przed którymi stoi branża energetyczna, chcemy być liderem zmian na rynku i brać aktywny udział w jego modernizacji. Zamierzamy wykorzystywać nowoczesne technologie i inteligentne rozwiązania w kluczowych dla nas obszarach, do których zaliczamy energetykę odnawialną, efektywność energetyczną oraz elektromobilność. Dbamy też o to, aby zwiększać komfort życia Klientów, którzy są w centrum naszych działań. Już teraz promujemy i udostępniamy w swojej ofercie produkty i usługi, dzięki którym zarówno Klienci indywidualni, jak i biznesowi mogą zwiększać swoją niezależność energetyczną oraz zmniejszać negatywny wpływ na środowisko poprzez zakup instalacji fotowoltaicznych. Nowoczesna energetyka to także produkty i usługi okołoenergetyczne, dostępne nie tylko w tradycyjnych kanałach sprzedaży, ale również online.

Elektromobilność zalicza się do największych wyzwań elektroenergetyki. Jakie bariery musi Pana zdaniem pokonać branża w Polsce, aby umożliwić rozwój tego rodzaju transportu?

Od 2016 r., wraz z opublikowaniem „Planu rozwoju elektromobilności w Polsce”, budowana jest strategia rozwoju transportu niskoemisyjnego, a wejście w życie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych w lutym

br. otwiera drogę do dalszego wzrostu w tym segmencie gospodarki. W przypadku rynków rozwijających się, bardzo istotną kwestią jest dostosowanie tempa rozbudowy infrastruktury do wzrostu liczby jej użytkowników. Zbyt duża liczba pojazdów, przy jednoczesnym niedostatku stacji ładowania, może zniechęcić kolejnych użytkowników do aut elektrycznych. Z drugiej strony, budowa dużej liczby stacji przy małym zapotrzebowaniu na ładowanie sprawi, że inwestycje w stacje będą początkowo nieopłacalne dla ich operatorów i niecelowe, biorąc pod uwagę konieczne nakłady w rozwój infrastruktury sieci energetycznej. Możliwie spójny i skoordynowany rozwój poszczególnych segmentów tego rynku stanowi zatem główne wyzwanie i wymaga współpracy na poziomie ustawodawczym, decyzji samorządów lokalnych oraz działań branży motoryzacyjnej i energetycznej.

Jakie są plany innogy w zakresie elektromobilności? Jeszcze pod szyldem RWE byli Państwo jednymi z pionierów tego rynku w Polsce, udostępniając pierwsze ładowarki niemalże dziesięć lat temu. Jakie były wnioski tego pilotażu i jak zdobyte doświadczenia pomogą firmie w przyszłej działalności w tym zakresie? W 2009 r. na warszawskim Powiślu uruchomiliśmy pierwszą w Polsce stację ładowania samochodów elektrycznych. Na przestrzeni ostatnich lat, sieć ta była sukcesywnie rozwijana. Przy realizacji tego projektu korzystaliśmy z wiedzy i doświadczenia zaczerpniętego z rynku europejskiego, na którym RWE (obecnie innogy) działała od wielu lat. W początkowej fazie działalności, wykorzystanie naszych stacji w stolicy było niewielkie. Skokowy wzrost odnotowaliśmy w 2016 r., a w 2017 r. ze stacji innogy w Warszawie pobrano ponad 32 MWh energii elektrycznej, czyli o 55 proc. więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Energia ta pozwoliła na przejechanie 200 tys. kilometrów i zmniejszyła emisję CO₂ oraz innych szkodliwych substancji o 24 tony. Od momentu uruchomienia pierwszej warszawskiej stacji ładowania do chwili obecnej zrealizowaliśmy wiele projektów związanych z rozwojem i popularyzacją elektromobilności w Polsce. Wprowadziliśmy do

sprzedaży stacje ładowania dedykowane zarówno klientom indywidualnym, jak i biznesowym. W segmencie publicznym, jako dostawca rozwiązania do ładowania, dostarczamy również energię elektryczną, między innymi dla autobusów elektrycznych, które są częścią floty MZA. Największy potencjał dla naszych produktów i usług dostrzegamy jednak w segmencie klientów biznesowych. Na przestrzeni ostatnich lat podjęliśmy współpracę z firmami, dla których rozwój rynku e-mobility jest równie ważny. W czerwcu, razem z naszym partnerem biznesowym – ING Bank Śląski – w Centrum Handlowym Janki otworzyliśmy kolejne 5 stacji ładowania. W marcu tego roku przeprowadziliśmy pilotaż pierwszego, w pełni elektrycznego car sharingu w Warszawie, który spotkał się z bardzo dobrym przyjęciem ze strony mieszkańców stolicy.

Jednym z czynników decydujących o sukcesie elektromobilności będzie infrastruktura ładowania. Aby ten rodzaj transportu miał jeszcze większy ekologiczny wydźwięk, powinien być napędzany energią odnawialną. Oba czynniki będą miały duży wpływ na wzrost zapotrzebowania na energię i przede wszystkim na niestabilność i decentralizację jej podaży i popytu. Co to oznacza dla innogy, nie tylko producenta, ale i dystrybutora energii elektrycznej w Polsce?

Popularyzacja transportu elektrycznego przynosi wymierne korzyści nie tylko dla środowiska, ale także dla całego społeczeństwa. Rosnąca liczba pojazdów elektrycznych to przede wszystkim mniejsza emisja szkodliwych substancji, a tym samym czystsze powietrze oraz mniejszy poziom hałasu, co z kolei znacząco poprawia komfort życia mieszkańców miast. Zdajemy sobie sprawę, że idealnym rozwiązaniem byłaby zeroemisyjność pojazdów elektrycznych. Z tego powodu od lat zachęcamy do ładowania takich pojazdów energią elektryczną pochodzącą ze źródeł odnawialnych np. przydomowych instalacji fotowoltaicznych. Wówczas, co jest kluczowe z punktu widzenia Operatorów Systemu Dystrybucyjnego, źródło ich ładowania nie stanowi dużego obciążenia dla sieci dystrybucyjnej. Kluczowym jest więc

określenie zapotrzebowania na przyłączoną moc i stworzenie planu rozmieszczenia stacji ładowania z uwzględnieniem stanu infrastruktury elektroenergetycznej pod kątem możliwości przyłączenia, pamiętając przy tym o akceptowalnym koszcie dla użytkowników końcowych. Zakładamy, że rozwój elektromobilności, w tym również zwiększenie udziału punktów wolnego ładowania w domach czy garażach oraz większe wykorzystanie ogólnodostępnych stacji do ładowania samochodów elektrycznych w nocy (gdy ogólne zapotrzebowanie na energię jest mniejsze), może korzystnie wpłynąć na system energetyczny, w tym również na zoptymalizowanie niezbędnych inwestycji w rozbudowę sieci energetycznej.

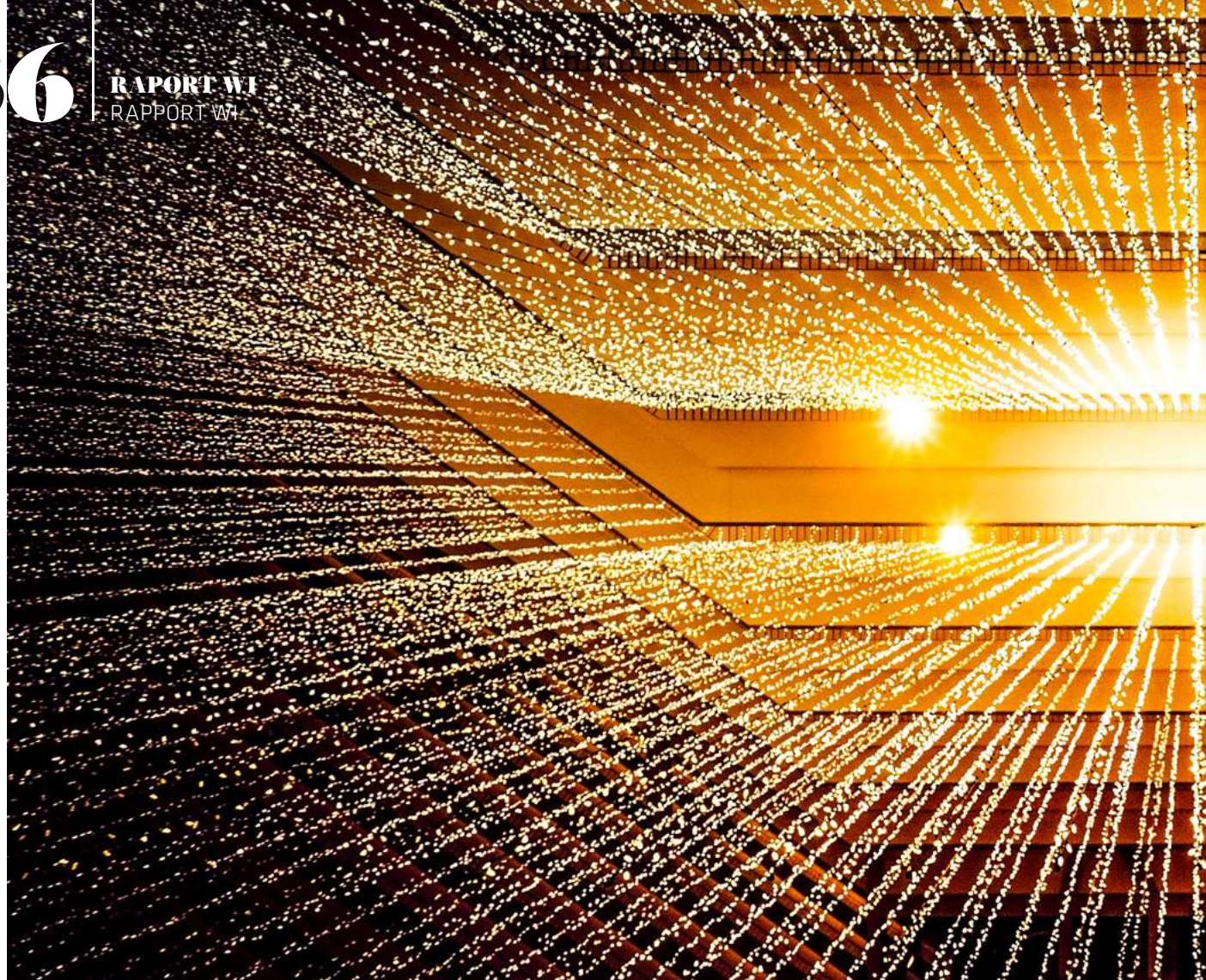
● **Die innogy-Gruppe gehört zu den führenden europäischen Energieunternehmen. Sie ist in den Bereichen Verkauf, erneuerbare Energien sowie Netzinfrastruktur für Strom und Gas tätig. Welches sind die größten Herausforderungen, vor denen das Unternehmen steht?**

Die seit vielen Jahren auf den europäischen Energiemärkten erkennbaren Trends wie Dekarbonisierung, Dezentralisierung sowie Digitalisierung haben auch Einfluss auf den polnischen Markt. Einen Impuls für Veränderungen liefern EU-Regelungen, aber auch sich ändernde Erwartungen der Kunden selbst. Berücksichtigt man die Besonderheit des polnischen Energiemix, bildet die Hauptherausforderung eine nachhaltige Entwicklung in Richtung einer Niedrigemissionswirtschaft, die es ermöglicht, die immer ehrgeizigeren Umweltschutznormen zu erfüllen, und welche zudem die Energiesicherheit des Landes bei einem akzeptablen Niveau der Energiepreise für die Kunden garantiert. Der Schwerpunkt in der Energiewirtschaft wird sich allmählich von der konventionellen Erzeugung in Richtung neuer Technologien und erneuerbarer Energien verlagern, von einer zentralen Erzeugung zu dezentralen Technologien, von der ausschließlichen Energielieferung in Richtung einer Verbindung innovativer Produkte und ergänzender Dienstleistungen. Auch Änderungen in anderen wirtschaftlichen Bereichen, beispielsweise im Transportwesen, beeinflussen die Energiewirtschaft. Ein Beispiel ist das Gesetz über Elektromobilität

und alternative Kraftstoffe, das im Februar dieses Jahres in Kraft getreten ist und dessen Ziel die Entwicklung eines Niedrigemissionstransports ist. Es setzt Ziele und definiert neue Rollen und Verantwortlichkeiten für Institutionen, die sowohl im sich entwickelnden Elektrofahrzeugsektor als auch in seinem Umfeld tätig sind, dazu zählen unter anderem die öffentliche Verwaltung sowie örtliche Stromnetzbetreiber. Anreize und Privilegien für die Nutzer sollten dazu dienen, Elektrofahrzeuge populärer zu machen. Es ist jedoch erforderlich, weiterhin die Vorteile zu unterstreichen sowie eine Zusammenarbeit von Unternehmen, unter anderem von Energiefirmen, mit Behörden der öffentlichen Verwaltung zum Aufbau einer optimalen Infrastruktur herzustellen, die es erlaubt, dass sich Elektroautos im gesamten Land fortbewegen. Diese Notwendigkeit wird auch von der Gesellschaft signalisiert. Nach einer Meinungsumfrage, die im Juni 2017 im Auftrag von innogy Polska durchgeführt worden ist, sehen 41% der Polen und 73% der Unternehmer das Fehlen einer allgemein zugänglichen Infrastruktur zum Aufladen von Elektrofahrzeugen als größte Barriere für die Entwicklung der Elektromobilität in Polen an. Zusammenfassend gesagt, sehen wir bei innogy die Transformation des Energiemarkts als Chance an, die wir mitgestalten möchten. Sich auf die gegenwärtigen Trends auf dem Energiemarkt konzentrierend, beabsichtigen wir, uns im Bereich der erneuerbaren Energien und dezentralen Energiequellen sowie auch auf dem Gebiet der E-Mobility zu entfalten, indem wir unser Angebot für die Kunden durch neue Produkte und Dienstleistungen ständig erweitern.

Welche Rolle sieht innogy für sich bei der Erweiterung und Modernisierung des polnischen Energiesektors? Was sind die Hauptpunkte Ihrer langfristigen Strategie und welche Projekte realisieren Sie im Rahmen dessen?

Indem wir unser Angebot und unsere Maßnahmen den Herausforderungen anpassen, vor denen die Energiebranche steht, wollen wir ein Vorreiter für Veränderungen auf dem Markt sein und uns aktiv an seiner Modernisierung beteiligen. Wir beabsichtigen, moderne Technologien und intelligente Lösungen in für uns

entscheidenden Bereichen zu nutzen, zu denen wir erneuerbare Energien, Energieeffizienz sowie Elektromobilität zählen. Wir sorgen auch dafür, die Lebensqualität der Kunden zu erhöhen, die im Mittelpunkt unseres Handelns stehen. Schon jetzt bewerben wir und halten wir in unserem Angebot Produkte und Dienstleistungen bereit, mit denen sowohl Privat- als auch Geschäftskunden ihre Energieunabhängigkeit vergrößern sowie den negativen Umwelteinfluss durch den Kauf von Photovoltaikanlagen mindern können. Eine moderne Energiewirtschaft umfasst auch ergänzende Produkte und Dienstleistungen, die nicht nur über traditionelle Vertriebskanäle, sondern auch online angeboten werden.

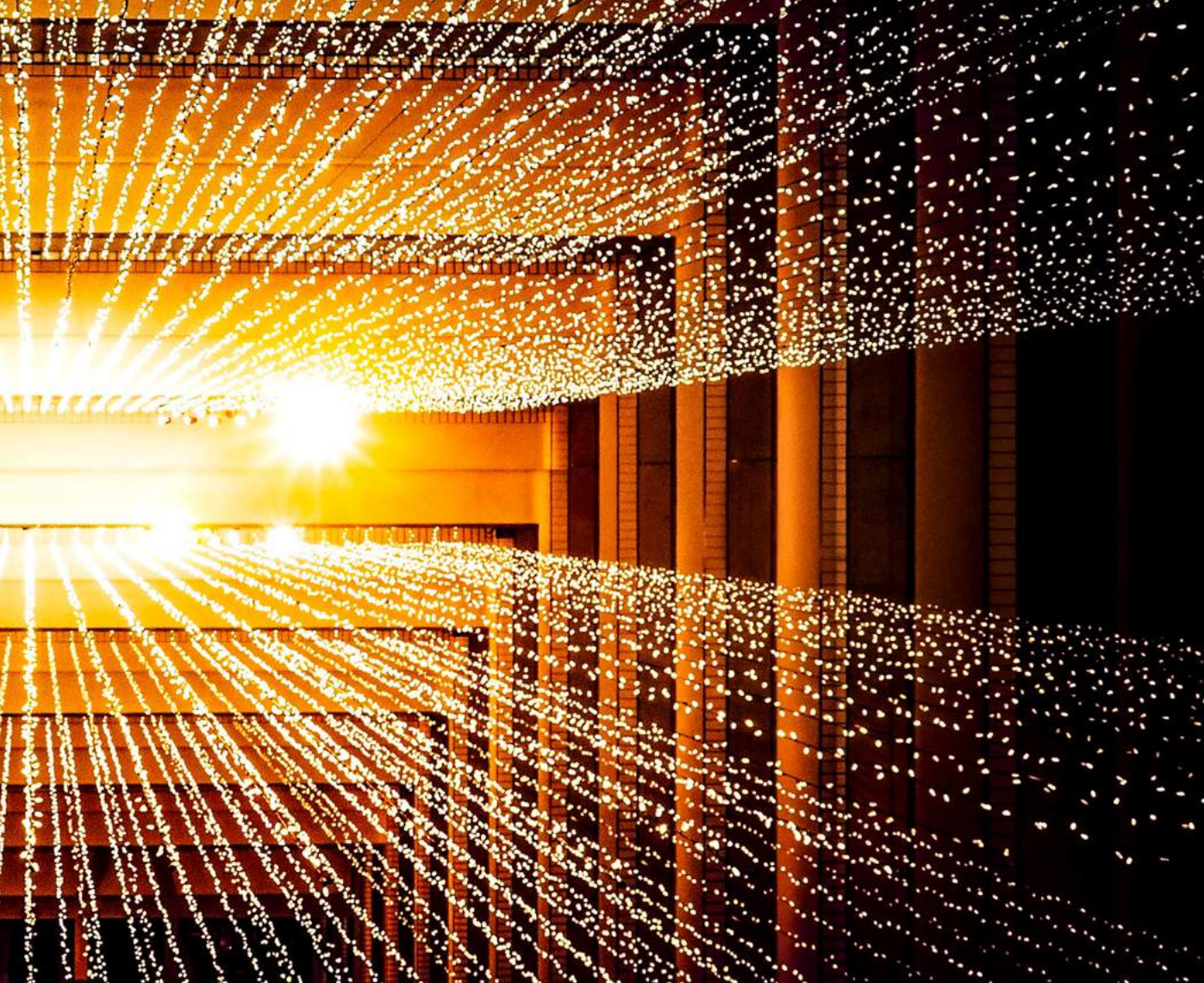
Die Elektromobilität zählt zu den größten Herausforderungen für die Energiewirtschaft. Welche Hindernisse muss die Branche Ihrer Meinung nach in Polen überwinden, um eine Entwicklung dieses Transportmittels zu ermöglichen? Seit 2016 wird im Zuge der Veröffentlichung des „Entwicklungsplans für die Elektromobilität in Polen“ eine Strategie für die Entwicklung des

Niedrigemissionstransports gestaltet. Das Inkrafttreten des Gesetzes über die Elektromobilität und alternative Kraftstoffe im Februar dieses Jahres eröffnet den Weg für weiteren Wachstum in diesem Wirtschaftssegment. Im Falle von Wachstumsmärkten ist die Anpassung des Tempos der Infrastrukturerweiterung an die zunehmende Zahl der Nutzer sehr wesentlich. Eine große Zahl von Fahrzeugen bei einem gleichzeitigen Mangel an Ladestationen könnte weitere Nutzer von der Anschaffung eines Elektroautos abhalten. Andererseits würde der Bau einer großen Anzahl von Stationen bei geringem Ladebedarf dazu führen, dass Investitionen in Ladestationen zunächst für ihre Betreiber nicht rentabel und unzweckmäßig wären, wenn man die notwendigen Aufwendungen für die Entwicklung der Strominfrastruktur betrachtet. Eine möglichst einheitliche und koordinierte Entwicklung der einzelnen Marktsegmente bildet somit die wichtigste Herausforderung und erfordert eine Zusammenarbeit auf der Ebene der Gesetzgebung, der Entscheidungen der kommunalen Selbstverwaltung sowie

der Maßnahmen der Automobil- und Energiebranche.

Welche Pläne verfolgt innogy im Bereich der Elektromobilität? Noch unter dem Namen RWE sind Sie einer der Vorreiter in diesem Sektor in Polen gewesen, als Sie vor beinahe zehn Jahren die ersten Ladestationen bereitgestellt haben. Welche Schlussfolgerungen sind nach diesem Pilotprogramm gezogen worden und wie helfen die gewonnenen Erfahrungen dem Unternehmen bei der zukünftigen Tätigkeit in diesem Bereich?

2009 haben wir im Warschauer Stadtteil Powiśle die erste Ladestation für Elektroautos in Polen in Betrieb genommen. Im Laufe der letzten Jahre ist dieses Netz sukzessiv erweitert worden. Bei der Umsetzung dieses Projekts haben wir das Wissen und die Erfahrung genutzt, die auf dem europäischen Markt, auf welchem RWE (gegenwärtig innogy) seit vielen Jahren tätig ist, erworben hat. In der Anfangsphase ihres Betriebs sind unsere Stationen in der Hauptstadt nicht sonderlich genutzt worden. Eine sprunghafte Zunahme haben wir 2016 verzeichnet. 2017

haben die innogy-Stationen in Warschau über 32 MWh Strom geliefert, also 55% mehr als im Vorjahr. Mit dieser Energie konnten 200.000 Kilometer zurückgelegt und die Emission von CO₂ sowie anderer schädlicher Substanzen um 24 Tonnen verringert werden. Seit der Inbetriebnahme der ersten Warschauer Ladestation haben wir bis heute viele Projekte verwirklicht, die sich auf die Entwicklung und Förderung der Elektromobilität in Polen beziehen. Wir haben mit dem Verkauf von Ladestationen begonnen, die sowohl für Privat- als auch Geschäftskunden bestimmt sind. Im öffentlichen Segment liefern wir als Anbieter von Ladestationen auch den Strom, unter anderem für Elektrobusse, die Teil der Flotte der Städtischen Busbetriebe sind. Das größte Potenzial für unsere Produkte und Dienstleistungen sehen wir jedoch im Geschäftskundensegment. Im Laufe der letzten Jahre haben wir eine Zusammenarbeit mit Firmen aufgenommen, für die die Entwicklung des E-Mobility-Markts ebenso wichtig ist. Im Juni haben wir zusammen mit unserem Geschäftspartner, der ING Bank Śląski, im Einkaufszentrum Janki weitere fünf Ladestationen eröffnet. Im März dieses Jahres haben wir ein Pilotprojekt

in Form eines ersten vollauf elektrischen Carsharings in Warschau durchgeführt, das bei den Einwohnern der Hauptstadt sehr viel Anklang gefunden hat.

Einer der Faktoren, die ausschlaggebend für den Erfolg der Elektromobilität sind, wird die dem Aufladen dienende Infrastruktur sein. Damit dieses Transportmittel noch umweltfreundlicher ist, sollte es mit Strom aus erneuerbaren Energiequellen angetrieben werden. Beide Faktoren werden großen Einfluss auf den wachsenden Energiebedarf und vor allem die Instabilität und Dezentralisierung von Angebot und Nachfrage haben. Was bedeutet das für innogy, und zwar nicht nur als Erzeuger, sondern auch als Stromlieferant in Polen? Die Förderung von Elektrofahrzeugen führt zu fühlbaren Vorteilen nicht nur für die Umwelt, sondern auch für die ganze Gesellschaft. Die wachsende Zahl von Elektrofahrzeugen mindert vor allem die Emission schädlicher Substanzen. Somit wird die Luft sauberer und der Lärmpegel verringert. Das wiederum erhöht die Lebensqualität der Menschen in den Städten wesentlich. Wir sind uns bewusst, dass Elektrofahrzeuge vollkommen ohne

Emission eine ideale Lösung wären. Deshalb ermuntern wir seit Jahren dazu, diese Fahrzeuge mit aus erneuerbaren Energiequellen stammendem Strom, z. B. aus hauseigenen Photovoltaikanlagen, aufzuladen. Dann wird die Quelle für das Aufladen, was vom Standpunkt der Verteilnetzbetreiber aus wesentlich ist, keine große Belastung für das Verteilnetz darstellen. Entscheidend sind also die Bestimmung des Bedarfs an angeschlossener Leistung und die Erstellung eines Plans für die Verteilung der Ladestationen unter Berücksichtigung des Zustands der Strominfrastruktur mit Bezug auf die Anschlussmöglichkeiten, wobei man an für die Endnutzer akzeptable Kosten denken muss. Wir gehen davon aus, dass die Entwicklung der Elektromobilität, inklusive der Erhöhung des Anteils an langsamen Ladestationen in Häusern oder Garagen sowie die größere Inanspruchnahme von allgemein verfügbaren Ladestationen für Elektrofahrzeuge in der Nacht (wenn der Gesamtstrombedarf geringer ist), einen vorteilhaften Einfluss auf das Stromsystem haben kann. Dazu zählt auch eine Optimierung notwendiger Investitionen bei der Erweiterung des Stromnetzes.

Joanna Rycerz
Handen

Europejski rynek gazu

Europäischer Gasmarkt

W UE od 2015 r. stale wzrasta zapotrzebowanie na gaz do produkcji energii elektrycznej. W samym 2017 r. o 12%¹. Jednocześnie w 2017 roku wielkość importu gazu do UE wzrosła o 17%², a wydobycie własne na obszarze UE maleje. Dywersyfikacja źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego jest pierwszym krokiem do tworzenia konkurencyjnych rynków. Równolegle zaś do dywersyfikacji, w krajach o rozwijających się rynkach gazu, powinny zachodzić zmiany deregulacyjne, ułatwiające wejście na rynek nowym podmiotom, zwiększające obrót z sąsiednimi krajami i poprawiające konkurencję wśród sprzedawców na rynku detalicznym.

Die Schaffung eines gemeinsamen Gasmarkts ist einer der Eckpfeiler der Energieunion und eine der zehn Prioritäten der Europäischen Kommission unter dem Vorsitz von Jean-Claude Juncker. Die von der EU-Kommission 2015 präsentierte Vision der Energieunion stützt sich auf fünf Eckpfeiler, die u. a. eine erhöhte Energiesicherheit, mehr Solidarität und Vertrauen sowie den Aufbau vollständig integrierter Strom- und Gasmärkte umfassen. Die Ziele der Energieunion werden durch eine Diversifizierung von Lieferungen, die Zusammenarbeit der Staaten zum Zwecke einer Verbesserung der Energiesicherheit, eine erhöhte Transparenz im Bereich der Gaslieferungen und auch einen freien Transport dieses Rohstoffs zwischen den Mitgliedstaaten mit einer entsprechend ausgebauten Infrastruktur ohne überflüssige Einschränkungen durch Regulierungen realisiert.

UNIA ENERGETYCZNA A WSPÓLNY RYNEK GAZU

Budowa wspólnego rynku gazu jest jednym z filarów unii energetycznej – jednego z dziesięciu priorytetów Komisji Europejskiej (KE) pod przewodnictwem Jean-Claude Junckera. Wizja unii energetycznej zaprezentowanej przez KE w 2015 roku opiera się na pięciu filarach, obejmujących m. in. wzrost bezpieczeństwa energetycznego, solidarności i zaufania, a także budowę w pełni zintegrowanych rynków energii elektrycznej i gazu. Cele unii energetycznej realizowane są poprzez dywersyfikację dostaw, współpracę państw w celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego, zwiększenie przejrzystości w zakresie dostaw gazu, a także swobodny przepływ tego surowca pomiędzy państwami członkowskimi, poprzez odpowiednio rozbudowaną infrastrukturę i bez zbędnych obostrzeń regulacyjnych.

Powyższe działania i mechanizmy regulacyjne są tym bardziej istotne, im więcej gazu ziemnego zużywanego w krajach UE pochodzi z importu (w 2017 roku wielkość importu gazu do UE wzrosła o 17%), a wydobywie własne na obszarze UE maleje – szczególnie widoczne w 2017 roku było ograniczenie produkcji gazu w złożu Groningen. Zwiększenie zależności importowej UE jest o wiele szybsze niż efekty polityk dekarbonizacyjnych czy poprawy efektywności energetycznej. Stąd też umożliwienie swobodnego obrotu gazem ziemnym w hubach oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy państwami ma istotne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego krajów UE.

SZANSE I WYZWANIA W INTEGRACJI RYNKÓW GAZU

Pomimo wyraźnie sformułowanych celów w unii energetycznej, integracja rynków gazu postępuje wolniej niż ma to miejsce w przypadku energii elektrycznej. Wynika to przede wszystkim z dużych różnic pomiędzy rynkami gazu w krajach Europy Zachodniej oraz Europy Środkowej i Wschodniej w zakresie wysokości cen i mechanizmów ich kształtowania, liczby uczestników, płynności rynku, a także znaczenia tego surowca w krajowych gospodarkach. Wiele krajów z Europy Środkowej i Wschodniej jest w wysokim stopniu uzależniona od dostaw z jednego źródła, co często ma odzwierciedlenie w wyższych cenach importowych surowca oraz niedostatecznej liczbie połączeń infrastrukturalnych, utrudniając ich integrację z rozwiniętymi rynkami w krajach Europy Zachodniej. Z tego powodu, realizacja celów unii energetycznej w obszarze rynku gazu w tej części Europy rozpoczęta została od rozbudowy niezbędnej infrastruktury przesyłowej, terminali LNG oraz wprowadzania mechanizmów solidarności na wypadek kryzysu w dostawach gazu ziemnego. W tym kontekście kraje o mniej rozwiniętych rynkach gazu są beneficjentami unijnych regulacji, ponieważ dywersyfikacja kierunków i źródeł dostaw gazu ziemnego jest pierwszym krokiem do liberalizacji i lepszego zaspokajania potrzeb uczestników rynku. Przykładem korzystnego wpływu dywersyfikacji na rozwój rynku może być Litwa, która dzięki terminalowi LNG wynegocjowała obniżenie cen dostaw gazu sieciowego.

Z tego względu inicjatywy międzynarodowe, takie jak Baltic Pipe, czy współpraca w ramach Trójmorza, razem ze zwiększeniem liczby połączeń transgranicznych, będą mieć pozytywne konsekwencje dla rozwoju rynków gazu w regionie Europy Środkowej i Wschodniej – a w konsekwencji ich łatwiejszą integrację z rynkami gazu z regionu Europy Zachodniej. Polska może odegrać wyraźną rolę w tym procesie – ze względu na strategiczne położenie, dostęp do terminalu LNG, który jest wykorzystywany w ponad 65% (jeden z najwyższych wskaźników w Europie) oraz rozwija sieć połączeń umożliwiającą przesył gazu ziemnego do Czech, Słowacji czy na Ukrainę.

DYWERSYFIKACJA I CO DALEJ?

Dywersyfikacja źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego jest pierwszym krokiem do tworzenia konkurencyjnych rynków. W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju rynku, równoległe z procesem dywersyfikacji,

w krajach o rozwijających się rynkach gazu, powinny zachodzić zmiany deregulacyjne, ułatwiające wejście na rynek nowym podmiotom, zwiększające obrót z sąsiednimi krajami i poprawiające konkurencję wśród sprzedawców na rynku detalicznym. Dopiero połączenie powyższych dwóch procesów przyniesie wymierne korzyści dla odbiorców na gaz, w postaci niższych cen i pewnych bezpiecznych dostaw paliwa gazowego. Dobrze funkcjonujący wspólny rynek gazu jest ważnym elementem transformacji energetycznej krajów UE i osiągnięcia celów polityki klimatyczno-energetycznej. Łatwy dostęp do paliwa, po rynkowej cenie, wpływa na wzrost jego wykorzystania do produkcji energii elektrycznej i ciepła – w UE od 2015 r. stale wzrasta zapotrzebowanie na gaz do produkcji energii elektrycznej, a w samym 2017 r. wzrost ten wyniósł 12%.

Niemniej warto mieć na uwadze, że według wielu prognoz, rozwój zeroemisyjnych technologii (jak np. magazynowania energii) oraz poprawa efektywności energetycznej, może wpłynąć na stopniowy spadek zapotrzebowania na gaz ziemny w perspektywie lat 2030-2050. Wobec tego uczestnicy rynków i regulatorzy powinni wspierać nowe sposoby wykorzystania gazu ziemnego, wpisujące się w długofalowe cele budowy niskoemisyjnej gospodarki UE, jak np. zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego (CNG/LNG) w sektorze transportu czy rozwój małych przemysłowych instalacji LNG.

1 Oxford Institute for Energy Studies 2 Ibidem 3 Komisja Europejska 4 Ibidem 5 Ibidem 6 Reuters 7 Polskie LNG sp. z o.o. 8 Oxford Institute for Energy Studies 9 Ibidem

ENERGIEUNION UND GEMEINSAMER GASMARKT

Die Schaffung eines gemeinsamen Gasmarkts ist einer der Eckpfeiler der Energieunion und eine der zehn Prioritäten der Europäischen Kommission unter dem Vorsitz von Jean-Claude Juncker. Die von der EU-Kommission 2015 präsentierte Vision der Energieunion stützt sich auf fünf Eckpfeiler, die u. a. eine erhöhte Energiesicherheit, mehr Solidarität und Vertrauen sowie den Aufbau vollständig integrierter Strom- und Gasmärkte umfassen. Die Ziele der Energieunion werden durch eine Diversifizierung von Lieferungen, die Zusammenarbeit der Staaten zum Zwecke einer Verbesserung der Energiesicherheit, eine erhöhte Transparenz im Bereich der Gaslieferungen und auch einen freien Transport dieses Rohstoffs zwischen den Mitgliedstaaten mit einer entsprechend ausgebauten Infrastruktur ohne überflüssige Einschränkungen durch Regulierungen realisiert.

Die Bedeutung der zuvor genannten Maßnahmen und Regulierungsmechanismen wächst mit steigendem Verbrauch importierten Erdgases in den Ländern der EU (2017 hat der Gasimport in die EU um 17% zugenommen) und abnehmender Förderung im EU-Gebiet. Besonders sichtbar war die Reduzierung der Gasproduktion 2017 im Erdgasfeld Groningen. Die Abhängigkeit der EU vom Import nimmt viel schneller zu als die Wirkungen der Dekarbonisierung oder die Verbesserung der Energieeffizienz. Daher sind auch der freie Handel mit Erdgas an den Netzknotenpunkten sowie die Stärkung der Zusammenarbeit zwischen den Staaten unter dem Gesichtspunkt der Energiesicherheit der EU-Länder von wesentlicher Bedeutung.

CHANCEN UND HERAUSFORDERUNGEN BEI DER INTEGRATION DER GASMÄRKTE

Trotz der ausdrücklich formulierten Ziele der Energieunion schreitet die Integration der Gasmärkte langsamer voran als im Fall des Strommarkts. Grund sind vor allem die erheblichen Unterschiede zwischen den Gasmärkten in den Ländern Westeuropas sowie Mittel- und Osteuropas hinsichtlich der Höhe der Preise und ihrer Gestaltungsmechanismen, der

Anzahl der Teilnehmer, der Marktliquidität und auch der Bedeutung dieses Rohstoffs für die einzelnen Volkswirtschaften. Viele Länder in Mittel- und Osteuropa sind im hohen Maß von Lieferungen aus einer Quelle abhängig. Das spiegelt sich oft in höheren Importpreisen des Rohstoffs sowie einer unzureichenden Anzahl von Infrastrukturverbindungen wider, was ihre Integration mit weiter entwickelten Märkten in den Ländern Westeuropas erschwert. Aus diesem Grund begann die Umsetzung der Ziele der Energieunion im Bereich des Gasmarkts in diesem Teil Europas mit der Erweiterung der notwendigen Übertragungsinfrastruktur, der LNG-Terminals sowie der Einführung von Solidaritätsmechanismen für den Fall einer Krise bei Erdgaslieferungen. In diesem Zusammenhang sind Länder mit geringer entwickelten Gasmärkten Begünstigte der EU-Regulierungen, weil die Diversifizierung der Lieferrichtungen und -quellen für Erdgas der erste Schritt zu einer Liberalisierung und besseren Befriedigung der Bedürfnisse der Marktteilnehmer bildet. Ein Beispiel für den vorteilhaften Einfluss der Diversifizierung auf die Marktentwicklung kann Litauen sein, das dank eines LNG-Terminals eine Senkung der Lieferpreise für Erdgas aushandeln konnte.

Aus diesem Grund werden internationale Vorhaben wie die Baltic Pipe oder die Zusammenarbeit im Rahmen der Drei-Meere-Initiative zusammen mit der zunehmenden Anzahl grenzüberschreitender Verbindungen positive Auswirkungen auf die Entwicklung der Gasmärkte in Mittel- und Osteuropa haben und in der Konsequenz ihre Integration mit den Gasmärkten in Westeuropa erleichtern. Polen kann bei diesem Prozess eine wesentliche Rolle spielen, und zwar wegen seiner strategischen Lage, des Zugangs zu einem LNG-Terminal, welches zu über 65% (einer der höchsten Werte in Europa) ausgelastet ist, sowie ein Netz von Verbindungen aufbauen, das eine Lieferung von Erdgas nach Tschechien, in die Slowakei oder in die Ukraine ermöglicht.

DIVERSIFIZIERUNG UND WAS DANN?

Die Diversifizierung der Lieferquellen und -richtungen von Erdgas ist der erste Schritt, um konkurrenzfähige Märkte zu schaffen. Um eine nachhaltige Marktentwicklung sicherzustellen, die parallel zur Diversifizierung verläuft, sollte in Ländern mit sich entwickelnden Gasmärkten eine Deregulierung stattfinden. Diese erleichtert neuen Unternehmen den Markteintritt, die Umsätze mit den Nachbarländern steigen und der Wettbewerb unter den Anbietern auf dem Gasendkundenmarkt verbessert sich. Erst das Zusammenspiel dieser beiden Prozesse wird spürbare Vorteile für die Gasabnehmer in Form niedrigerer Preise und verlässlicher sowie sicherer Gaslieferungen bringen.

Ein gut funktionierender gemeinsamer Gasmarkt bildet ein wichtiges Element bei der Energietransformation in den EU-Ländern und der Erreichung der Ziele der Klima- und Energiepolitik. Der leichtere Zugang zum Brennstoff zu Marktpreisen steigert seine Verwendung bei der Strom- und Wärmeenergieerzeugung. In der EU nimmt seit 2015 die Nachfrage nach Gas zur Stromerzeugung ständig zu. Allein 2017 betrug der Zuwachs 12%.

Dennoch sollte man berücksichtigen, dass laut vielen Prognosen die Entwicklung von Nullemission-Technologien (wie z. B. die Energiespeicherung) sowie die Verbesserung der Energieeffizienz zu einem schrittweisen Rückgang des Erdgasbedarfs im Zeitraum 2030-2050 führen kann. Angesichts dessen sollten die Marktteilnehmer und Regulierungsbehörden neue Formen der Erdgasnutzung unterstützen, die sich in die langfristigen Ziele eines Aufbaus einer sich durch Niedrigemission auszeichnenden Wirtschaft in der EU einfügen, z. B. durch die zunehmende Verwendung von Erdgas (CNG/LNG) im Transportsektor oder die Entwicklung kleiner LNG-Industrieanlagen.

Konkurs / Gewinnspiel

Wygraj 2 porcelanowe zestawy obiadowe dla 4 osób marki Villeroy & Boch. Kompletty zawierają 4 talerze obiadowe, 4 talerze głębokie, 4 talerze sałatkowe, komplet sztućców dla 4 osób oraz 8 szklanek do wody – o wartości 1440 zł! Szczegółowe informacje znajdziesz na www.rossi.pl

Co sprawia, że stół podczas letniego obiadu wygląda perfekcyjnie?

Najlepsza odpowiedź wygrywa!

Odpowiedzi prosimy przysyłać na adres AHK Polska lub drogą mailową na adres: pr.red@ahk.pl do 15 października. Zwycięzcę konkursu ogłosimy w następnym numerze Wi.

Gewinnen Sie 2 Porzellan Mittagstellerservice für 4 Personen von Villeroy & Boch. Der Preis beinhaltet jeweils 4 Mittagsteller, 4 tiefe Teller, 4 Salatteller, Besteckset für 4 Personen und 8 Wassergläser im Wert von 1440 Zloty!
Mehr Informationen: www.rossi.pl

Was macht deinen Tisch bei einem Sommerdinner perfekt? Die beste Antwort gewinnt!

Ihre Antworten schicken Sie bitte an unsere Adresse oder per Email an pr.red@ahk.pl bis zum 15. Oktober. Der Gewinner wird in der nächsten Ausgabe der Wi bekannt gegeben.

Dr. Christian Schnell
Partner
Solivan

Dr. Florian Klumpp
Senior Consulting Engineer
Fichtner

Capacity Credit, czyli co?

Capacity Credit

Ważnym wskaźnikiem w kontekście możliwości zastąpienia energii ze źródeł konwencjonalnych przez źródła odnawialne, jest tzw. "capacity credit". Do jego obliczania opracowano już stosowne modele i oprogramowanie.

Ein wichtiger Indikator im Zusammenhang mit der Möglichkeit, Energie aus konventionellen Quellen durch erneuerbare Quellen zu ersetzen, ist der sogenannte "Capacity Credit". Um ihn zu berechnen, wurden bereits entsprechende Modelle und Software entwickelt.

Polskę czeka zasadnicza restrukturyzacja koszyka energetycznego. Ze względu na rosnące wymagania w zakresie ochrony czystości powietrza, ale również z powodu przeliczenia kosztów emisji gazów cieplarnianych do cen hurtowych, elektrownie i elektrociepłownie węglowe są modelem schyłkowym. Dodatkowym problemem jest to, że wiele spośród polskich siłowni węglowych liczy już ponad 40 lat. Obecnie zaś polska energetyka opiera się w ponad 80% na węglu, w równych proporcjach kamiennym i brunatnym. Ze względu na coraz wyższą zawartość siarki w polskim węglu import węgla energetycznego w dwóch ostatnich latach

wzrósł w szybkim tempie do 25% zużywanej ilości. Mocno daje się we znaki brak inwestycji w nowe sztolnie. Ponadto, znaczna część eksploatowanych obecnie zasobów węgla brunatnego wyczerpie się na początku lat 30. Polska musi więc szybko reagować, a elektrownie gazowe i elektrociepłownie gazowo-parowe są dostępną w stosunkowo krótkim czasie i elastyczną alternatywą. Emisja dwutlenku węgla na megawatogodzinę stanowi w nich tylko jedną trzecią emisji w siłowni zasilanej węglem brunatnym, jednak paliwo jest drogie i w przeważającej części trzeba je importować. Aby sfinansować płynne i szybkie przejście do nowego koszyka energetycznego, pod koniec roku Polska uruchomi tzw. przetargi na zdolności przesyłowe, czyli nabywanie na aukcjach możliwej

do wykorzystania mocy zainstalowanej, ale również aukcje na niewykorzystaną moc zamówioną, tzw. „demand-side management”. Taki system wsparcia jest najdroższy spośród tych, jakie dotychczas obowiązywały w Polsce. Ma on nie tylko stymulować budowę nowych elektrowni gazowych, lecz również umożliwić wyposażenie istniejących elektrowni zasilanych węglem brunatnym i niektórych zasilanych węglem kamiennym w nowe filtry, aby siłownie te mogły sprostać zaostrożnym standardom emisji, obowiązującym od 2021 roku. Płatności otrzymają jednak zapewne także istniejące elektrownie wodne, przekładniki oraz oferenci demand-side management. Wielkość rynku zdolności przesyłowych oszacowano na 109% szczytowego zapotrzebowania zimą, czyli niespełna 26 GW mocy. Według oceny ministra energii, przy oczekiwanych płatnościach w wysokości 30 000 euro za MW mocy, koszty wyniosą do 900 miliardów euro, czyli dwukrotność planowanej subwencji na rozwój OZE.

Aby refinansować opisany powyżej bardzo drogi koszyk energetyczny, trzeba wytwarzać niedrogą energię odnawialną o zerowej emisyjności, co pozwoli zrekomensować stosunkowo wysokie koszty energii w elektrowniach węglowych i gazowych. Najtańszą dostępną energią w Polsce jest energia wiatrowa, zwłaszcza na lądzie, a moc zainstalowana wynosi tu już ok. 6 gigawatów (GW). W przyszłości jednak duże ilości prądu będą wytwarzać również morskie farmy wiatrowe. Ponadto należy zauważyć, że fotowoltaika, czyli słoneczna energia elektryczna, szybko tanieje, a prąd z tego źródła jest wytwarzany już po kosztach znacznie niższych niż w elektrowni gazowej.

Poza stosowaniem gazu rozszerzane ma być więc przede wszystkim wytwarzanie energii z wiatru i słońca podlegające fluktuacjom. W związku z tym ważne jest ilościowe określenie wkładu energetyki odnawialnej w pokrycie przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną i w bezpieczeństwo energetyczne, aby nie powodować niepotrzebnie zbyt wysokich kosztów wskutek przerostu zainstalowanej mocy wytwórczych. Gdyby na przykład, dzięki uwzględnieniu pozytywnego wkładu energetyki odnawialnej w stabilność systemu, zainstalowana moc wytwórcza ze źródeł konwencjonalnych mogła zostać zredukowana choćby o 15%, oznaczałoby to zaoszczędzenie z górą 100 milionów euro rocznie tytułem płatności z rynku zdolności przesyłowych.

Nasuwa się więc techniczne pytanie, na ile podlegająca fluktuacjom energetyka odnawialna może bezpiecznie zastąpić elektrownie konwencjonalne. Ważnym wskaźnikiem jest w tym kontekście tzw. „capacity credit”. Odpowiada on mocy wytwórczej ze źródeł konwencjonalnych, którą można zastąpić przez energetykę odnawialną bez negatywnego wpływu na bezpieczeństwo energetyczne. Capacity credit jest podawany albo w megawatach (MW), albo w procentach zainstalowanej mocy wytwórczej.

Obliczenia capacity credit standardowo dokonuje oprogramowanie „Octave”. Opracowano je głównie do złożonych obliczeń i modelowania. Jako dane wyjściowe do obliczenia potrzebne są wskaźniki istniejących elektrowni konwencjonalnych (moc zainstalowana i nieplanowana niedostępność), obciążenie elektryczne w systemie energetycznym oraz profil przesyłowy podlegającej ocenie instalacji energetyki odnawialnej.

REZULTATY

Oczywiście nie jest możliwe podanie uniwersalnych wskaźników dotyczących capacity credit danej instalacji energetyki

odnawialnej. Powodem jest to, że capacity credit zależy od parametrów bardzo odmiennych w poszczególnych krajach w zależności od technologii i technicznej konfiguracji instalacji, jej profilu przesyłowego, profilu obciążenia oraz podstawowego parku elektrowni.

Na przykład w krajach arabskich w konkretnych projektach obliczano capacity credit nowych parków fotowoltaicznych jako nawet 30–40% zainstalowanej mocy Ppeak. W połączeniu z urządzeniami magazynującymi energię osiągnano wartości do 75%. Ponadto, udało się wykazać, że dzięki inteligentnemu miksowi rozmaitych systemów energetyki odnawialnej (np. wiatr, fotowoltaika itp.) można osiągnąć wyższy capacity credit w skali całego systemu niż tylko dzięki jednej technologii. Dlatego capacity credit jest ważnym kryterium także w planowaniu rozwoju energetyki odnawialnej.

W wielu systemach energetycznych istnieją duże przerosty zainstalowanej mocy wytwórczej, które pozwalają bezpiecznie pokryć obciążenie także w skrajnych sytuacjach szczytowego obciążenia. W sytuacji stale wysokiej stabilności systemu capacity credit energetyki odnawialnej pomaga redukować te przerosty mocy (najczęściej ze źródeł konwencjonalnych). Dzięki temu można dokonać znacznych oszczędności kosztów.

W nadchodzącej dekadzie system energetyczny w Polsce stoi w obliczu wielkich wyzwań i zmian, które pochłoną wiele miliardów euro. Trzeba wykorzystywać każdą możliwość oszczędności. Capacity credit może tu być ważnym kryterium, które należy uwzględnić przy budowie nowych instalacji wytwórczych (zasilanych ze źródeł konwencjonalnych lub odnawialnych), a także przy modyfikacji czy przebudowie istniejącego systemu energetycznego.

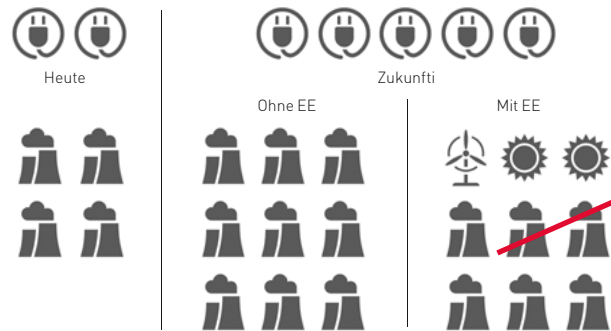
Polen steht vor einer grundsätzlichen Neuordnung seines Energiemix. Sowohl aufgrund der steigenden Anforderungen an die Luftreinhaltung, aber auch aufgrund der Einpreisung von emittierten Treibhausgasen in den Großhandelspreisen sind Kohlekraftwerke und Kohleheizkraftwerke Auslaufmodelle. Hinzu kommt, dass viele der polnischen Kohlemeiler oftmals über 40 Jahre alt sind. Aktuell beruht die polnische Stromerzeugung allerdings zu mehr als 80% auf Kohle, davon jeweils zur Hälfte aus Steinkohle und Braunkohle. Aufgrund des immer höheren Schwefelgehalts der polnischen Kohle ist der Import

ZASTĘPOWANIE MOCY WYTWÓRCZEJ ZE ŹRÓDEŁ KONWENCJONALNYCH PRZEZ ENERGETYKĘ ODNAWIALNĄ

von Energiekohle in den letzten beiden Jahre rapide auf 25% des Verbrauchs gestiegen. Die mangelnden Investitionen in neue Stollen machen sich deutlich bemerkbar. Zudem laufen ein wesentlicher Teil der derzeit erschlossenen Braunkohlevorräte Anfang der 30-er Jahre aus. Polen muss also schnell reagieren, und Gaskraftwerke und Gas-und-Dampf-Heizkraftwerke sind eine rasch zur Verfügung stehende und flexible Alternative. Aber der Brennstoff ist teuer und muss zu einem überwiegenden Teil importiert werden, auch wenn die CO₂-Emissionen pro Megawattstunde nur ein Drittel der Emissionen eines Braunkohlekraftwerks ausmachen. Um einen fließenden und schnellen Übergang zu einem neuen Energiemix zu finanzieren, startet Polen Ende des Jahres sog. Kapazitätsmarktaktionen, d.h. in einer Auktion ersteigerte Zahlungen für abrufbare installierte Leistung, aber auch für nicht abgerufene bestellte Leistung, sog. „Demand-Side Management“. Bei diesem Fördersystem handelt es sich um das bisher teuerste polnische Fördersystem. Dieses Fördersystem soll nicht nur den Bau neuer Gaskraftwerke stimulieren, sondern auch die Umrüstung bestehender Braunkohlekraftwerke und einiger Steinkohlekraftwerke mit neuen Filtern ermöglichen, damit diese die ab 2021 geltenden verschärften Emissionsstandards einhalten. Zahlungen werden aber aller Voraussicht nach auch existierende Wasserkraftwerke, Interkonnektoren und Anbieter von Demand-Side Management erhalten. Das Volumen des Kapazitätsmarkts wurde auf 109% des Spitzenbedarfs im Winter, d.h. knapp 26 GW Leistung bemessen. Bei erwarteten Zahlungen von ca. 30.000 Euro pro MW Leistung werden die Kosten laut Schätzung des Energieministeriums bis zu 900 Milliarden Euro betragen, also das doppelte der geplanten EEG-Umlage. Um den zuvor erwähnten sehr teuren Strommix gegenzufinanzieren, muss preiswerte erneuerbare und emissionsfreie Energie bereitgestellt werden, um die relativ hohen Strompreise für Kohle- und Gaskraftwerke auszugleichen. Die in Polen am preiswertesten zur Verfügung stehende Energie ist Windkraft, insbesondere an Land, und hier sind bereits ca. 6 Gigawatt (GW) an Kapazität installiert. In Zukunft werden aber auch Windfarmen auf dem Meer große Mengen an Strom erzeugen. Anzumerken ist zudem, dass Photovoltaik d.h. aus Sonne produzierter Strom schnell billiger wird und mittlerweile Strom zu Kosten produziert, die deutlich unter denen eines Gaskraftwerks liegen. Es soll also neben Gas vor allem die fluktuierende Erzeugung aus Wind und Sonne ausgebaut werden. In diesem Zusammenhang ist es wichtig, den Beitrag Erneuerbarer Energien (EE) zur Deckung des zukünftigen Strombedarfs und zur sicheren Energieversorgung zu quantifizieren, um nicht durch eine Überdimensionierung der installierten Erzeugungskapazität unnötig hohe Kosten zu verursachen. Könnte beispielsweise die installierte konventionelle Erzeugungskapazität nur um 15% reduziert werden, da der positive Beitrag Erneuerbarer Energien zur Systemstabilität berücksichtigt wird, würde das eine jährliche Ersparnis von deutlich über 100 Millionen Euro an Zahlungen aus dem Kapazitätsmarkt bedeuten. Es stellt sich also die technische Frage, inwieweit fluktuierende Erneuerbare Energien konventionelle Kraftwerke sicher ersetzen können. Der sog. „Capacity Credit“ ist in diesem Zusammenhang eine wichtige Kenngröße. Er entspricht einer konventionellen Erzeugungskapazität, die durch Erneuerbare Energien ersetzt werden kann, ohne dass dieses einen negativen Einfluss auf die Versorgungssicherheit

ERSATZ KONVENTIONELLER ERZEUGUNGSKAPAZITÄT DURCH ERNEUERBARE ERZEUGUNG

hat. Der Capacity Credit wird entweder in Megawatt (MW) oder in Prozent der installierten Erzeugungsleistung angegeben. Die Berechnung des Capacity Credit erfolgt üblicherweise mit der Software „Octave“. Diese wurde primär für komplexe Berechnungen und Modellierungen entwickelt. Für die Berechnung werden als Inputdaten Kennwerte des existierenden konventionellen Kraftwerksparks (installierte Leistung und ungeplante Nichtverfügbarkeit), die elektrische Last im Energiesystem und das Einspeiseprofil der zu bewertenden Erneuerbaren Energien-Anlage benötigt.

ERGEBNISSE

Es ist natürlich nicht möglich, allgemeingültige Kennwerte für den Capacity Credit einer Erneuerbaren Energien-Anlage anzugeben. Grund ist, dass der Capacity Credit von Parametern abhängt, die je nach Technologie und technischer Konfiguration der Anlage, ihrem Einspeiseprofile, dem Lastprofil und dem zugrundeliegenden Kraftwerkspark von Land zu Land sehr unterschiedlich sind. Beispielsweise im arabischen Raum wurde in konkreten Projekten der Capacity Credit von neuen Photovoltaik-Parks mit bis zu 30-40 % der installierten Leistung Ppeak berechnet. In Verbindung mit Speichern wurden Werte von bis zu 75 % erreicht. Weiter konnte aufgezeigt werden, dass mit einem intelligenten Mix unterschiedlicher Erneuerbarer Energien-Systeme (z. B. Wind, Photovoltaik etc.) ein systemweit höherer Capacity Credit erreicht werden kann als nur mit einer Technologie. Daher ist der Capacity Credit auch bei der Ausbauplanung der Erneuerbaren Energien ein wichtiges Kriterium.

In vielen Energiesystemen gibt es hohe Überkapazitäten an installierter Erzeugungskapazität, um auch in extremen Spitzenlastsituationen die Last sicher decken zu können. Der Capacity Credit von Erneuerbaren Energien hilft, bei gleichbleibend hoher Systemstabilität, diese (meist konventionellen) Überkapazitäten abzubauen. Damit können erhebliche Kosten eingespart werden.

Das Energiesystem in Polen steht im nächsten Jahrzehnt vor großen Herausforderungen und Veränderungen, die viele Milliarden Euro Kosten werden. Jede Ersparnismöglichkeit sollte dabei genutzt werden. Der Capacity Credit kann dabei ein wichtiges Kriterium sein, welches berücksichtigt werden sollte, wenn neue Erzeugungsanlagen (konventionell oder auch erneuerbar) gebaut oder das bestehende Energiesystem angepasst und umgebaut wird.

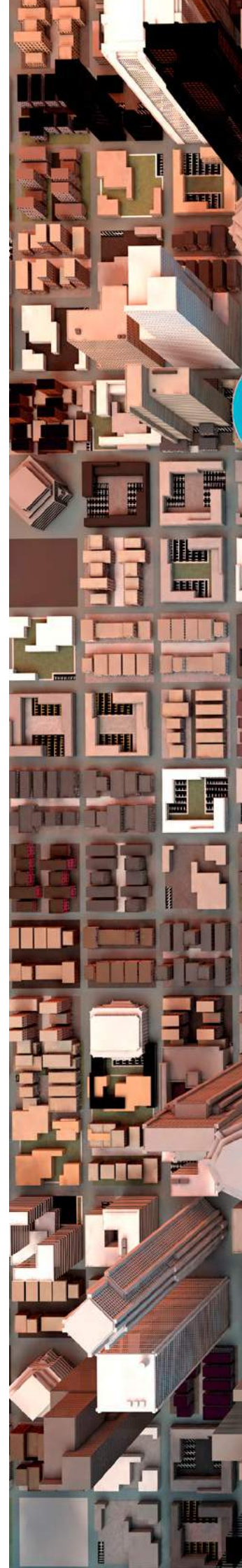
Piotr Chudzik
Partner zarządzający /
Geschäftsführender Partner
Trigon Investment Banking

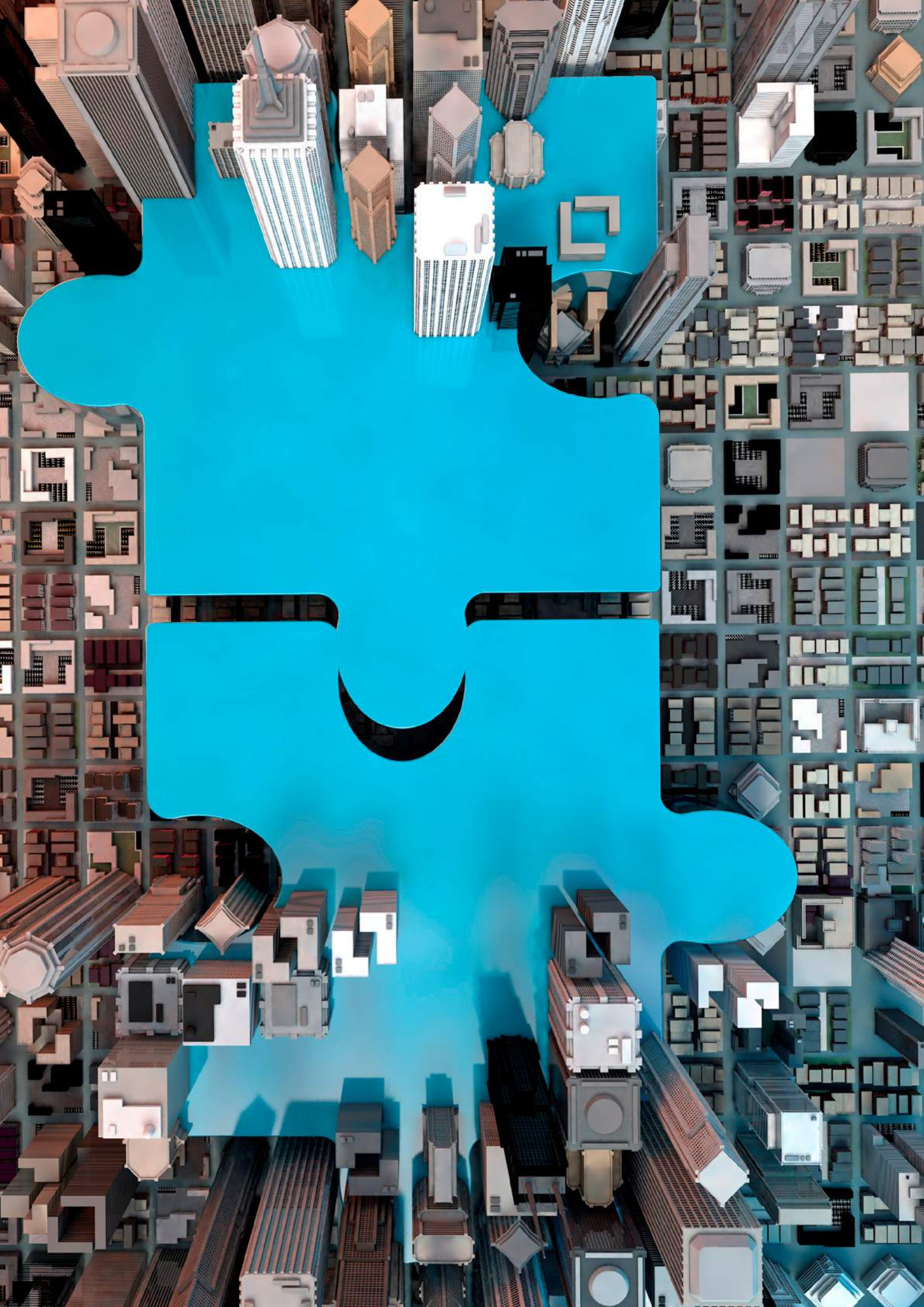
Rynek Fuzji i Przejęć (M&A) w Polsce

Mergers & Acquisitions (M&A) in Polen

Polska w czasie ostatnich trzech lat stała się jednym z najciekawszych i najbardziej dojrzałych rynków fuzji i przejęć w Europie Centralnej i Wschodniej. Wynika to ze skali i znaczenia polskiej gospodarki w Europie ale też przyczyniły się do tego reformy przeprowadzone w początkach okresu transformacji gospodarczej w latach 90-tych oraz wejście Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku.

Polen hat sich in den letzten drei Jahren zu einem der interessantesten und ausgereiftesten Märkte für Fusionen und Übernahmen in Mittel- und Osteuropa entwickelt. Das ergibt sich aus dem Ausmaß und der Bedeutung der Wirtschaft Polens in Europa. Aber auch die Reformen, die in der Anfangsphase der Wirtschaftstransformation in den neunziger Jahren durchgeführt wurden, sowie der Beitritt Polens zur Europäischen Union im Jahr 2004 haben dazu beigetragen.

Zarówno krajowi, jak i zagraniczni inwestorzy postrzegają Polskę jako bardzo atrakcyjny kraj do dokonywania zakupów spółek i aktywów w sektorach, które odnotowują największy wzrost z powodu postępujących pozytywnych procesów konwergencji gospodarki polskiej do wysoko rozwiniętych krajów Europy Zachodniej.

POLSKI RYNEK M&A W SKALI EUROPY

Polska jest największym rynkiem transakcji fuzji i przejęć w Europie Centralnej i Wschodniej, natomiast w Europie jesteśmy rynkiem średniej wielkości. Wartość zrealizowanych transakcji waha się od 5 mld EUR do 8 mld EUR rocznie, co daje równowartość około 1-2% Produktu Narodowego Brutto, podczas gdy na najbardziej rozwiniętych rynkach fuzji i przejęć, takich jak USA czy Wielka Brytania, wartość transakcji osiąga poziom ok. 5% PKB.

Tylko w latach 2011 oraz 2017 wartość zrealizowanych transakcji w Polsce przekroczyła 10 mld EUR za sprawą takich transakcji, jak sprzedaż Banku BZ WBK hiszpańskiemu bankowi Santander za 4,3 mld EUR oraz transakcji sprzedaży Polkomtela, operatora sieci telefonii komórkowej, Zygmuntovi Solorzowi, właścicielowi Cyfrowego Polsatu, za ponad 4,5 mld EUR w 2011 roku. Natomiast w 2017 roku głównie za sprawą sprzedaży spółki Allegro, polskiego lidera rynku e-commerce, konsorcjum globalnych funduszy typu „private equity” za 2,9 mld EUR oraz transakcji sprzedaży kontrolnego pakietu akcji w Banku PEKAO S.A. na rzecz PZU S.A., lidera rynku ubezpieczeń w Polsce i Centralnej Europie, i Polskiego Funduszu Rozwoju, instytucji kontrolowanych przez Skarb Państwa, za blisko 2,4 mld EUR. W okresie 2010 – 2017 zrealizowano blisko 550 transakcji fuzji i przejęć w Polsce o łącznej wartości 60,7 mld EUR. Ponad 90% tych transakcji to operacje o wartości poniżej 200 mln EUR. Natomiast w tych latach 2011 - 2017 realizowano od 1 do 5 transakcji powyżej 500 mln EUR rocznie oraz 3 do 7 transakcji średniej wielkości o wartości 200 mln do 500 mln.

KTO, ZA ILE I CO KUPUJE W POLSCE

Polskie spółki są głównie celem przejęć przez inne polskie firmy i inwestorów zagranicznych. W latach 2010 – 2017 wartość transakcji, w których przedmiotem zakupu były polskie spółki i aktywa wyniosła blisko 30 mld EUR. Zakupów o największej łącznej wartości w tych latach dokonali inwestorzy z USA (łącznie 1,4 mld EUR), następnie inwestorzy z Wielkiej Brytanii (901 mln EUR), Niemiec (474 mln EUR), Holandii (446 mln EUR) oraz Francji (429 mln EUR). Byliśmy w tym czasie świadkami pierwszych znaczących inwestycji korporacji z Chin oraz Ameryki Łacińskiej, to jest odpowiednio zakupu akcji w Novago przez China Everbright od funduszu Abris Capital za blisko 110 mln EUR oraz zakup kontrolnego pakietu akcji w Amrest Holdings, operatora restauracji w Polsce i Europie, przez firmy kontrolowane przez Carlosa Gonzalesa z Meksyku. W latach

2010 – 2017 większość transakcji o wartości powyżej 200mln EUR była realizowana w sektorze produkcji dóbr konsumpcyjnych (2,84 mld EUR), sektorze usług finansowych (2 mld EUR), sektorze telekomunikacji i mediów (1,3 mld EUR),

sektorze produkcji dla przemysłu (1,3 mld EUR) oraz w elektroenergetyce (1,2 mld EUR).

POLSKIE SPÓŁKI NA ZAKUPACH ZAGRANICĄ

Wartość transakcji przejęć spółek zagranicą przez polskich inwestorów rośnie bardzo powoli i w latach 2010 – 2017 wyniosła łącznie 5 mld EUR. Roczna wartość zakupionych spółek i aktywów wahała się od ok 450 mln EUR do ok 1 mld EUR rocznie, z wyjątkiem 2012 roku, kiedy KGHM Polska Miedź, największa spółka wydobywająca i przetwarzająca miedź i srebro w Europie Centralnej, dokonała dużych akwizycji aktywów wydobywczych w Kanadzie i Chile. Polscy przedsiębiorcy i firmy państwowe kupowali mniejsze firmy. Średnia wartość transakcji to ok 20-30mln EUR. W latach 2010 – 2017 dokonywano 14 – 26 transakcji rocznie. Transakcje dokonywane były głównie w Niemczech (29 transakcji), Rumunii (17), Wielkiej Brytanii (10), na Węgrzech (8) i w Czechach (8) oraz w Szwecji (8). Poza Europą, inwestycje były bardzo sporadyczne i dokonywano ich głównie w USA, Kanadzie i Turcji.

2017 NAJLEPSZYM ROKIEM NA RYNKU FUZJI I PRZEJĘĆ

Choć w ostatnim raporcie na temat bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce, NBP podał, że ich wartość w 2017 roku spadła do poziomów odnotowanych w czasie kryzysu finansowego w latach 2008 - 2009, czy kryzysu zadłużeniowego w Europie w 2013 r. to z naszych obserwacji wynika, że ten spadek dotyczy w największym stopniu inwestycji typu greenfield oraz inwestycji w aktywa w Polsce. Natomiast jeśli chodzi o fuzje i przejęcia (M&A) spółek, to w ostatnich 3 latach Polska stała się jednym z najciekawszych rynków w Europie Centralnej i Wschodniej.

W 2017 roku zrealizowano transakcje za ponad 10 mld EUR, co stanowiło ponad 5 mld EUR i blisko 4 mld EUR więcej niż odpowiednio w latach 2016 i 2015.

KONIEC PRYWATYZACJI – CZAS ODKUPOWANIA AKTYWÓW W LATACH 1990 - 2010

Do roku 2015 większość transakcji o wartości powyżej 500mln EUR było realizowanych w ramach programu prywatyzacji w Polsce. Obecnie proces ten został zakończony i obserwujemy wiele transakcji odkupu przez spółki kontrolowane przez Skarb Państwa dużych zrestrukturyzowanych spółek przemysłowych oraz instytucji finansowych i banków, które w latach 1995 – 2005 nabyli inwestorzy zagraniczni. W 2017 roku Polska Grupa Energetyczna nabyła od EDF, francuskiego koncernu energetycznego, za ponad 1 mld EUR, kontrolne pakiety akcji w Elektrowni Rybnik oraz czterech elektrociepłowniach działających Krakowie, Wrocławiu, Gdańsku i Zielonej Górze. Natomiast ENEA SA, notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie i kontrolowana przez Skarb Państwa, nabyła za ok 200 mln EUR kontrolny pakiet w Elektrowni Połaniec od francuskiego koncernu energetycznego Engie. Ciekawą transakcją było również przejęcie przez tą samą spółkę ENEA sprywatyzowanej wcześniej Bogdanki S.A., najbardziej wydajnej kopalni węgla kamiennego w Polsce. Również w sektorze bankowym byliśmy świadkami podobnych transakcji, w tym odkupu przez konsorcjum PZU największej firmy ubezpieczeniowej w Europie Centralnej kontrolowanej przez

Skarb Państwa i państwowy fundusz PFE kontrolnego pakietu akcji w drugim pod względem wielkości aktywów banku w Polsce PEKAO SA za blisko 2,4 mld EUR. Ponadto, to samo PZU przejęło kontrolny pakiet akcji w Alior Banku, prywatnym banku notowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, a kontrolowany przez Skarb Państwa Bank PKO BP przejął Bank Nordea Polska SA, sprzedawany przez skandynawską grupę bankową Nordea.

GLOBALNE FUNDUSZE TYPU PRIVATE EQUITY INWESTUJĄ W POLSCE

W Polsce realizuje się obecnie blisko 50% transakcji przeprowadzanych z udziałem funduszy typu private equity w Europie Centralnej i Wschodniej. W 2017 roku po raz pierwszy byliśmy świadkami transakcji o wartości ponad miliarda EUR z udziałem globalnych funduszy private equity. Co znamienne, największa transakcja 2017 roku została zrealizowana w sektorze e-commerce, gdzie konsorcjum funduszy private equity w składzie Cinven, MidEuropa Partners i Permira kupiło Allegro – lidera polskiego e-commerce za blisko 2,9 mld EUR. Natomiast fundusz CVC Capital Partners kupił za 1,3 mld EUR sieć sklepów Żabka, a amerykański fundusz TCV, specjalizujący się w inwestycjach w spółki technologiczne, kupił pakiet akcji w pracuj.pl – największym pośredniku typu „online job serach” na rynku pracy w Europie Centralnej. Jest to dowód dojrzałości i atrakcyjności spółek i aktywów w Polsce.

WYSOKIE STANDARDY REALIZACJI TRANSAKCJI

Realizacja transakcji w Polsce nie odbiega standardami od podobnych transakcji realizowanych na dużych rozwiniętych rynkach. Dostępność finansowania przez lokalne banki oraz standardy pracy doradców są bardzo wysokie. Polska jest uznawana za kraj z relatywnie dobrymi i transparentnymi regulacjami i profesjonalnym podejściem sprzedających do negocjacji.

CZEGO MOŻEMY SIĘ SPODZIEWAĆ W LATACH 2018 - 2020?

Polska jest obecnie postrzegana jako integralna część gospodarki Unii Europejskiej. Atrakcyjność Polski poprawia dobrze wyedukowana kadra pracownicza, łatwo dostępna szybko rozwijająca się nowoczesna infrastruktura transportowa i logistyczna, stąd spodziewamy się kontynuowania trendu zwiększającej się aktywności inwestorów zagranicznych dokonujących transakcji fuzji i przejęć w Polsce. Spodziewamy się kolejnych transakcji w szybko rozwijającym się sektorze nowych technologii oraz e-commerce w Polsce, gdzie powstają firmy oferujące produkty sprzedawane na rozwiniętych rynkach na całym świecie.

Sowohl inländische als auch ausländische Investoren sehen Polen als sehr attraktives Land an, um Unternehmen und Vermögenswerte in Sektoren zu erwerben, die angesichts der fortschreitenden Verkleinerung des Rückstands der Wirtschaft Polens im Verhältnis zu den hochentwickelten Ländern Westeuropas das höchste Wachstum verzeichnen.

POLNISCHER M&A-SEKTOR IM EUROPÄISCHEN VERGLEICH

Polen ist der größte Markt für Fusionen und Übernahmen in Mittel- und Osteuropa. In Europa stellen wir einen mittelgroßen

Markt dar. Der Wert der realisierten Transaktionen bewegt sich zwischen 5 Mrd. EUR und 8 Mrd. EUR jährlich. Das entspricht dem Gegenwert von rund 1-2% des Bruttoinlandsprodukts (BIP), während auf höher entwickelten M&A-Märkten wie den USA oder Großbritannien der Wert der Transaktionen ein Niveau von etwa 5% des BIP erreicht. Allein in den Jahren 2011 und 2017 überstieg der Wert der ausgeführten Transaktionen in Polen 10 Mrd. EUR. Dazu beigetragen haben Geschäfte wie der Verkauf der Bank BZ WBK an die spanische Bank Santander für 4,3 Mrd. EUR sowie der Verkauf des Mobilfunknetzbetreibers Polkomtel an Zygmunt Solarz, den Eigentümer von Cyfrowy Polsat, für über 4,5 Mrd. EUR im Jahr 2011. 2017 am bedeutsamsten waren der Verkauf des polnischen E-Commerce-Marktführers Allegro an ein Konsortium globaler Private-Equity-Fonds für 2,9 Mrd. EUR sowie der Verkauf eines Kontrollpakets von Aktien der Bank PEKAO SA an die PZU SA, das größte Versicherungsunternehmen in Polen und in Mitteleuropa, sowie den Polnischen Entwicklungsfonds als vom Staat kontrollierte Institutionen für fast 2,4 Mrd. EUR.

Im Zeitraum 2010 bis 2017 sind in Polen fast 550 Fusionen und Übernahmen mit einem Gesamtwert von 60,7 Mrd. EUR durchgeführt worden. Über 90% dieser Transaktionen haben einen Wert von unter 200 Mio. EUR. In denselben Jahren wurden eine bis fünf Transaktionen im Wert von über 500 Mio. EUR jährlich sowie drei bis sieben Transaktionen durchschnittlicher Größe mit einem Wert von 200 Mio. bis 500 Mio. abgewickelt.

WER KAUFT WAS ZU WELCHEM PREIS IN POLEN?

Polnische Unternehmen sind hauptsächlich das Ziel von Übernahmen durch andere polnische Firmen und ausländische Investoren. In den Jahren 2010 bis 2017 betrug der Wert der Transaktionen, die den Kauf polnischer Unternehmen und Vermögenswerte betrafen, fast 30 Mrd. EUR.

Käufe mit dem größten Gesamtwert haben in diesen Jahren Investoren aus den USA (insgesamt 1,4 Mrd. EUR), Großbritannien (901 Mio. EUR), Deutschland (474 Mio. EUR), den Niederlanden (446 Mio. EUR) sowie Frankreich (429 Mio. EUR) vorgenommen.

Wir waren in dieser Zeit Zeugen der ersten bedeutsamen Investitionen durch Unternehmen aus China sowie Lateinamerika, nämlich entsprechend des Kaufs von Novago-Aktien durch China Everbright vom Fonds Abris Capital für fast 110 Mio. EUR sowie des Kaufs eines Aktienkontrollpakets an Amrest Holdings, eines Betreibers von Restaurants in Polen und in Europa, durch von Carlos Gonzales aus Mexiko kontrollierte Firmen.

In den Jahren 2010 bis 2017 sind die meisten Transaktionen mit einem Wert von über 200 Mio. EUR in den Sektoren der Konsumgüterproduktion (2,84 Mrd. EUR), Finanzdienstleistungen (2 Mrd. EUR), Telekommunikation und Medien (1,3 Mrd. EUR), Industrieproduktion (1,3 Mrd. EUR) sowie Elektrizitätswirtschaft (1,2 Mrd. EUR) durchgeführt worden.

POLNISCHE UNTERNEHMEN KAUFEN IM AUSLAND

Der Wert der Übernahmen von Unternehmen im Ausland durch polnische Investoren wächst sehr langsam und betrug in den Jahren 2010-2017 insgesamt 5 Mrd. EUR. Der Jahreswert der gekauften Unternehmen und Vermögenswerte bewegt sich zwischen ca. 450 Mio. EUR und rund 1 Mrd. EUR jährlich. Eine Ausnahme bildet das Jahr 2012, als KGHM Polska Miedź, das größte Kupfer und

Silber fördernde und verarbeitende Unternehmen in Mitteleuropa, große Vermögenswerte in Kanada und Chile akquiriert hat. Polnische Unternehmer und Staatsunternehmen kauften kleinere Firmen. Der Durchschnittswert der Transaktionen beläuft sich auf 20 bis 30 Mio. EUR. In den Jahren 2010-2017 wurden jährlich 14-26 Transaktionen abgewickelt. Transaktionen wurden hauptsächlich in Deutschland (29 Transaktionen), Rumänien (17), Großbritannien (10), Ungarn (8), Tschechien (8) sowie Schweden (8) durchgeführt. Außerhalb Europas fanden Investitionen sehr sporadisch statt. Vorgenommen wurden sie hauptsächlich in den USA, in Kanada und in der Türkei.

2017 WAR DAS BESTE JAHR IM M&A-SEKTOR

Obwohl die Polnische Nationalbank in ihrem letzten Bericht über ausländische Direktinvestitionen in Polen angegeben hat, dass ihr Wert im Jahr 2017 auf ein Niveau zurückgegangen ist, das während der Finanzkrise in den Jahren 2008-2009 oder 2013 während der Schuldenkrise in Europa verzeichnet worden war, ergibt sich aus unseren Beobachtungen, dass dieser Rückgang im größten Maß Greenfield-Investitionen sowie Investitionen in Vermögenswerte in Polen betrifft. Wenn es jedoch um Fusionen und Übernahmen (M&A) von Unternehmen geht, hat sich Polen innerhalb der letzten drei Jahre zu einem der interessantesten Märkte in Mittel- und

in den Jahren 1995-2005 ausländische Investoren erworben hatten, durch vom Staat kontrollierte Gesellschaften betreffen.

2017 hat die Polska Grupa Energetyczna vom französischen Energiekonzern EDF für über 1 Mrd. EUR Aktienkontrollpakete am Kraftwerk Rybnik sowie vier Heizkraftwerken in Krakau, Breslau, Danzig und Grünberg erworben. Die an der Warschauer Wertpapierbörse notierte und vom Staat kontrollierte ENEA SA wiederum hat für rund 200 Mio. EUR ein Kontrollpaket am Kraftwerk Połaniec vom französischen Energiekonzern Engie erworben. Eine interessante Transaktion bildete auch die Übernahme der zuvor privatisierten Bogdanka SA, des ergiebigsten Steinkohlebergwerks in Polen, durch dasselbe Unternehmen, also die ENEA SA. Ebenfalls im Bankensektor waren wir Zeugen ähnlicher Transaktionen, darunter des Kaufs eines Aktienkontrollpakets an der, was ihre Aktiva betrifft, zweitgrößten Bank in Polen, der PEKAO SA, für fast 2,4 Mrd. EUR durch ein Konsortium, das die PZU als vom Staat kontrollierte und größte Versicherungsfirma in Mitteleuropa und der staatliche Fonds PFR bilden. Darüber hinaus hat die PZU ein Kontrollpaket an der Alior Bank erworben, einer an der Wertpapierbörse in Warschau notierten privaten Bank. Die vom Staat kontrollierte Bank PKO BP wiederum hat die Bank Nordea Polska SA übernommen, die von der skandinavischen Bankgruppe Nordea verkauft worden ist.

Globale Private-Equity-Fonds investieren in Polen

In Polen werden gegenwärtig fast 50% der Transaktionen durchgeführt, die unter Beteiligung von Private-Equity-Fonds in Mittel- und Osteuropa stattfinden. 2017 waren wir zum ersten Mal Zeugen einer Transaktion mit einem Wert von über einer Milliarde EUR, an der globale Private-Equity-Fonds beteiligt waren. Bemerkenswert ist, dass die größte Transaktion 2017 im E-Commerce-Sektor stattfand, als ein von den Private-Equity-Fonds Cinven, MidEuropa Partners und Permira gebildetes Konsortium das führende E-Commerce-Unternehmen Allegro für fast 2,9 Mrd. EUR gekauft hat. Der Fonds CVC Capital Partners hat für 1,3 Mrd. EUR die Ladenkette Żabka erworben und der amerikanische Fonds TCV, der sich auf Investitionen in Technologieunternehmen spezialisiert, ein Aktienpaket an pracuj.pl gekauft, dem größten Vermittler vom Typ „online job search“ auf dem Arbeitsmarkt in Mitteleuropa. Das ist ein Beleg für die Reife und Attraktivität von Unternehmen und Vermögenswerten in Polen.

Hohe Standards bei der Umsetzung von Transaktionen

Die Umsetzung von Transaktionen in Polen weicht nicht von den Standards ähnlicher Transaktionen auf großen entwickelten Märkten ab. Die Verfügbarkeit von Finanzierungsmöglichkeiten durch örtliche Banken sowie die Arbeitsstandards der Berater sind sehr hoch. Polen gilt als Land mit relativ guten und transparenten Regelungen und einem professionellen Verhandlungskonzept von Verkäufern.

Was können wir in den Jahren 2018-2020 erwarten?

Polen wird gegenwärtig als integraler Teil der Wirtschaft der Europäischen Union angesehen. Die Attraktivität Polens verbessern das gut ausgebildete Personal sowie die leicht verfügbare und rasch erweiterte moderne Transport- und Logistikinfrastruktur. Daher erwarten wir eine weiterhin zunehmende Aktivität ausländischer Investoren, die Fusionen und Übernahmen in Polen vornehmen. Wir erwarten weitere Transaktionen in den sich rasch entwickelnden Sektoren neue Technologien und E-Commerce in Polen, in denen neue Firmen entstehen, welche Produkte anbieten, die auf entwickelten Märkten auf der ganzen Welt verkauft werden.

Osteuropa entwickelt. 2017 wurden Transaktionen im Wert von über 10 Mrd. EUR realisiert. Das waren über 5 Mrd. EUR und fast 4 Mrd. EUR mehr als in den Jahren 2016 bzw. 2015.

Schluss mit der Privatisierungszeit des Kaufs von Vermögenswerten in den Jahren 1990-2010

Bis 2015 sind die meisten Transaktionen mit einem Wert von über 500 Mio. EUR in Polen im Rahmen des Privatisierungsprogramms durchgeführt worden. Gegenwärtig ist dieser Prozess abgeschlossen und wir beobachten viele Transaktionen, die den Rückkauf großer restrukturierter Industrieunternehmen sowie Finanzinstitutionen und Banken, die

Olaf Scholz
Minister Finansów Niemiec /
Bundesfinanzminister

Minister finansów Niemiec: inwestycje tak, ale bez zaciągania długów

Bundesfinanzminister:
Investitionen ja, aber ohne
neue Schulden

„Projekt budżetu na rok 2019, przyjęty niedawno przez gabinet federalny, to odpowiedź na wyzwania – tu u nas w Niemczech, w Europie i na świecie. Więcej pieniędzy na dobre drogi, atrakcyjny transport szynowy i szybki Internet, na lepszą edukację i rozszerzanie badań naukowych. Wzmacniamy spójność społeczną poprzez udostępnienie większej oferty dostępnych cenowo mieszkań. Wzmacniamy rodziny, rozszerzając możliwości opieki nad dziećmi, podwyższając zasiłki na dzieci i wspierając nabywanie mieszkań własnościowych” – podsumowuje główne kierunki federalnej polityki budżetowej minister finansów Niemiec Olaf Scholz. Podkreśla też, że inwestycje w przyszłość Niemiec nie oznaczają zaciągania nowych długów.

„Der vor kurzem vom Bundeskabinett verabschiedete Haushaltsentwurf für 2019 bildet eine Antwort auf die Herausforderungen hier bei uns in Deutschland, in Europa und in der Welt. Er bedeutet mehr Geld für gute Straßen, attraktiven Schienenverkehr und schnelles Internet, für Bildung und für Forschung. Wir stärken den sozialen Zusammenhalt durch ein größeres Angebot bezahlbaren Wohnraums. Wir stärken Familien, indem wir die Betreuungsangebote ausbauen, das Kindergeld erhöhen und den Erwerb von Wohneigentum unterstützen“, fasst Bundesfinanzminister Olaf Scholz die Hauptrichtungen seiner Haushaltspolitik zusammen. Er betont auch, dass die Zukunftsinvestitionen Deutschlands keine Aufnahme neuer Schulden bedeuten.

Niemcy przeżywają bezprecedensowy pod względem trwałości i intensywności boom gospodarczy. Z perspektywy federalnego ministra finansów sytuacja pod względem przychodów jest niemal wymarzona. Czy w budżecie federalnym można mówić o polu do zmniejszenia obciążenia obywateli, ale również firm? Stany Zjednoczone właśnie radykalnie obniżyły opodatkowanie przedsiębiorstw – czy nie wytwarza to presji konkurencyjnej?

Finanse państwowo rozwijają się dobrze – i dlatego znacznie zmniejszamy obciążenie obywateli, nie tracąc z oczu tego, jakie ważne inwestycje musimy poczynić. Naszym celem jest, aby wszyscy mogli partycypować w dynamicznym wzroście. Koalicja wzmacnia rodziny – podniesiemy w przyszłym roku zasiłki na dzieci i kwotę wolną od opodatkowania ze względu na posiadanie dzieci. W ubezpieczeniu zdrowotnym wracamy do zasady pół na pół, obniżamy składkę na ubezpieczenie na wypadek bezrobocia i tworzymy strefę wynagrodzeń dozwolonych, aby zwolnić bardzo niskie dochody ze składek na ubezpieczenia społeczne. Jednocześnie przeciwdziałamy efektom tak zwanej zimnej progresji powodującej nieproporcjonalne opodatkowanie wzrostu wynagrodzeń. W 2021 roku dla 90 procent podatników zostanie z kolei zniesiony podatek solidarnościowy. W sumie jest to zmniejszenie obciążeń o ponad 25 miliardów euro – to naprawdę dużo pieniędzy. Jednocześnie nasze firmy i zakłady pracy potrzebują znakomitej infrastruktury, dlatego inwestujemy w rozbudowę cyfrowej sieci szerokopasmowej, w lepsze szkoły i uniwersytety, opiekę nad dziećmi i placówki badawcze. Pracujemy oczywiście również nad unowocześnieniem naszego prawa dotyczącego opodatkowania przedsiębiorstw. Przypomnę, że ostatnie bardzo znaczne zmniejszenie obciążenia firm było dziełem socjaldemokratycznego kanclerza. Teraz pragniemy zharmonizować podstawy opodatkowania przedsiębiorstw w całej Europie. W Niemczech zaś opracowujemy koncepcję, zgodnie z którą działalność badawcza będzie w specjalny sposób uwzględniana w podatkach.

Nowy rząd sprawuje władzę przez ponad 100 dni. Dla obserwatora z zewnątrz wygląda to na kontynuację. Jaki cel budzetowy przyświeca Panu jako ministrowi finansów? Czy tak jak dla Pańskiego poprzednika, Wolfganga Schäublega,

nadrzędnym dogmatem budżetowym jest zrównoważenie przychodów i wydatków, czy też jest Pan gotów przeznaczyć więcej środków na inwestycje, np. w rozbudowę infrastruktury?

Koalicja uchwaliła rekordowe inwestycje, które urzeczywistniam teraz w moich prognozach budżetowych. Zrównoważony budżet i takie mądre inwestycje w przyszłość nie stoją ze sobą w sprzeczności, przeciwnie – musimy teraz inwestować, żeby tworzyć przyszły wzrost jako źródło wyższych wpływów podatkowych. Projekt budżetu na rok 2019, przyjęty niedawno przez gabinet federalny, to odpowiedź na wyzwania – tu u nas w Niemczech, w Europie i na świecie. Więcej pieniędzy na dobre drogi, atrakcyjny transport szynowy i szybki Internet, na lepszą edukację i rozszerzanie badań naukowych. Wzmacniamy spójność społeczną poprzez udostępnienie większej oferty dostępnych cenowo mieszkań. Wzmacniamy rodziny, rozszerzając możliwości opieki nad dziećmi, podwyższając zasiłki na dzieci i wspierając nabywanie mieszkań własnościowych. Zaplanowałem też znacznie więcej środków na bezpieczeństwo i porządek publiczny. Długofalowość, sprawiedliwość i solidność – ta triada determinuje moją politykę, mój projekt budżetu i planowanie finansowe. Przy tym wszystkim nadal obywamy się bez nowych długów – i pierwszy raz od wielu lat znaleźliśmy się poniżej progu 60 procent stanowiącego kryterium z Maastricht. Jesteśmy więc na właściwej drodze.

SPD uchodzi zwykle za hojniejszą i traktującą dyscyplinę budżetową swobodniej niż chadecja. Jak chciałby Pan w przyszłości kłaść socjaldemokratyczne akcenty w ministerstwie finansów w ramach rządu chadeckiej kanclerz?

Inwestujemy mnóstwo w przyszłość naszego kraju, wzmacniamy spójność społeczną i nie zaciągamy nowych długów – oto mądra socjaldemokratyczna polityka finansowa.

Kanclerz Merkel spotkała się właśnie z prezydentem Macronem i w zamian za wsparcie w problematyce migracji zgodziła się na proponowany przez niego fundusz euro. Powstaje wrażenie, że rząd federalny nie ma całościowej koncepcji ustabilizowania strefy euro i dalszej integracji UE w sferze budżetowej i walutowej. Prezydent Macron już niespełna rok temu przedłożył obszerne propozycje reform i większość spraw do dziś

czeka na reakcję Berlina. SPD jest znacznie bardziej otwarta na te propozycje niż chadecja, która nie zgadza się na większe uwspólnotowanie zagrożeń (zwłaszcza deficytów budżetowych). Kiedy można liczyć na obszerne stanowisko koncepcyjne rządu federalnego w sprawie propozycji Macrona? W deklaracji z Mesebergu, którą przygotowałem w znacznej części razem z moim francuskim kolegą-ministrem Bruno Le Maire'em, rząd federalny udzielił jasnej i mądrej odpowiedzi na wspaniałe przemówienie prezydenta Francji Emmanuela Macrona z jesieni ubiegłego roku. Chodzi o suwerenność Europy – nie pozwolimy się nikomu poszturchiwać, dlatego musimy stać ramię w ramię. Chodzi między innymi o wyciągnięcie właściwych wniosków z kryzysu finansowego i dalsze umacnianie naszej waluty euro. Chcemy stworzyć właściwe bodźce, aby państwa członkowskie kontynuowały swoje reformatorskie wysiłki także w dobrych czasach. W gremiach unijnych uchwaliliśmy teraz pakiet dla bankowości i pokonaliśmy ważne przeszkody na drodze do unii bankowej. Dzięki decyzjom z Mesebergu kontynuujemy budowę europejskiego domu. Ma on mocny, szczelny dach, który wytrzyma również przyszłe burze i ulewy. W ramach wieloletniego planu finansowego UE na lata 2021–2027 i jako element negocjacji w sprawie unijnego budżetu sensownym rozwiązaniem jest również budżet strefy euro. Jednym z zadań będzie ustabilizowanie wspólnego obszaru walutowego także w fazach trudniejszych pod względem koniunktury. Nadal rozwijamy też Europejski Mechanizm Stabilizacji (ESM). Żeby mieć całkowitą pewność, że niewypłacalność jednego z banków – jak upadek Lehman Brothers w 2008 roku – nie zagrozi całemu systemowi, chcemy mieć w ramach ESM dodatkowe, ostatnie zabezpieczenie finansowane ze składek banków. Zapewni ono pomoc, jeśli nie wystarczy utworzony już fundusz naprawczy, tak aby w ostatecznym rozrachunku podatnicy nie musieli ponosić odpowiedzialności.

W odbiorze społecznym temat Grecji zszedł w ciągu ostatnich dwóch lat na stosunkowo daleki plan. Czy kryzys jest ostatecznie zażegnany, czy też jest możliwość, że temat znów znajdzie się w centrum uwagi, przede wszystkim z uwagi na nowy rząd Włoch i jego program ekspansywnej polityki wydatków publicznych? Jak z tej

perspektywy postrzega Pan stabilność euro w ciągu najbliższych 5 lat?

Ratowanie Grecji przed bankructwem możemy postrzegać jako historię sukcesu: Grecy podjęli intensywne wysiłki reformatorskie. Ateny stoją znów na własnych nogach i mogą się samodzielnie refinansować na rynku. To bardzo dobra wiadomość – dla Greczynek i Greków, ale również dla całej Europy. W bezprzykładnej akcji solidarności wszyscy wspólnie pomogliśmy krajowi dotkniętemu ciężkim kryzysem. To dowód, jak ważna jest Unia Europejska. Jestem także w kontakcie z moim włoskim kolegą – ministrem finansów Giovannim Trią. Sam włoski rząd uważa, że musi i potrafi samodzielnie uporać się z wyzwaniami wynikającymi z wysokiego zadłużenia. Podzielam ten pogląd. Euro jest w dobrej sytuacji. Ważne, żeby teraz – w dobrych czasach – postarać się o zabezpieczenie na gorsze czasy.

Chociaż obecna dyskusja wokół ceł to raczej temat z zakresu polityki gospodarczej, to w ostatecznym rozrachunku dotyczy też przychodów federalnego ministra finansów. Czy w odniesieniu do polityki celnej USA w niedalekiej przyszłości przewiduje Pan raczej porozumienie czy konfrontację? Podczas szczytu G7 zarysował się pojedynek Trump kontra wszyscy. Czy uważa Pan, że inni członkowie G7 są w tej sprawie tak zjednoczeni, że mogą wyrzucić wystarczającą presję na Waszyngton?

To bardzo poważna sprawa, jeżeli amerykański rząd wprowadza cła ochronne przeciwko swoim najbliższym sojusznikom. Sytuacja jest trudna dla wszystkich. Istnieją stałe reguły, które kiedyś wspólnie uzgodniliśmy. Światowa Organizacja Handlu to miejsce rozstrzygania ewentualnych sporów w sprawach handlowych. Jednostronne ogłaszanie ceł ochronnych pasuje raczej do XIX niż do XXI wieku. Otwarte rynki i wolny, oparty na regułach handel światowy to nasz cel – co do tego państwa G7 właściwie zawsze się zgadzały. Europa i Kanada raz jeszcze wyartykułowały to bardzo wyraźnie podczas ostatniego spotkania ministrów finansów G7 w Whistler. G7 jest wspólnotą wartości. Praworządność, demokracja, gospodarka rynkowa i państwo opiekuńcze to nadrzędne z tych wspólnie praktykowanych wartości. Powinny one przyświecać wszystkim. Potrzebujemy więcej, a nie

mniej współpracy, by uporać się z wyzwaniami naszych czasów. Cieszę się, że Europa tak zgodnie podchodzi do tej kwestii.

Wydaje się, że spór handlowy z USA przekłada się już na gospodarkę. Negatywnie odczuł to indeks zamówień przemysłowych, a prognozy instytucji badań nad gospodarką i prognoza rządu federalnego zostały skorygowane w dół. Czy widzi Pan tu na dłuższą metę negatywne skutki dla rozwoju gospodarki w Niemczech i Europie, czy też obecna tendencja wynika raczej z panującej właśnie niepewności w sferze inwestycji?

Naiwnością byłoby sądzić, że spór handlowy z USA nie będzie miał żadnego wpływu na światową gospodarkę. Nikt nie umie jednak wyprorokować, jak wyraźne będą te skutki. Główne wskaźniki naszego rozwoju gospodarczego są wciąż stabilne. Podstawowe dane, znakomita sytuacja na rynku pracy, dobre perspektywy zbytu w kraju i za granicą oraz niskie stopy procentowe przemawiają za tym, że wzrost – choć nieco wolniejszy niż w ubiegłym roku – będzie kontynuowany. Ożywiona jest nadal również działalność inwestycyjna w Niemczech. Podobnie wygląda sytuacja w całej UE: także tu na chwilę obecna przewidywana jest kontynuacja wzrostu, choć nieco bardziej umiarkowanego niż ostatnio. Rząd federalny prowadzi zrównoważoną politykę gospodarczą ukierunkowaną na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Celem jest zwiększenie długofalowego potencjału wzrostu gospodarki narodowej, a tym samym zwiększenie odporności na takie zewnętrzne szoki.

● **Deutschland erlebt einen in dieser Nachhaltigkeit und Stärke nie dagewesenen Wirtschaftsboom. Die Einnahmesituation stellt sich für den Bundesfinanzminister geradezu paradiesisch dar. Gibt es da nicht im Bundeshaushalt einen Spielraum für Entlastungen der Bürger aber auch der Unternehmen? Die USA haben die Unternehmenssteuern gerade drastisch gesenkt, entsteht da kein Wettbewerbsdruck?**

Die Entwicklung der Staatsfinanzen ist gut – und deshalb entlasten wir die Bürgerinnen und Bürger erheblich, ohne aus den Augen zu verlieren,

welche wichtigen Investitionen wir tätigen müssen. Unser Ziel ist es, dass alle am Aufschwung teilhaben können: Die Koalition stärkt Familien, dafür erhöhen wir im nächsten Jahr das Kindergeld und den Kinderfreibetrag. In der Krankenversicherung kehren wir zurück zum Prinzip Halbe-Halbe, der Beitrag zur Arbeitslosenversicherung wird gesenkt und wir schaffen eine Gleitzone, damit sehr niedrige Einkommen von Sozialabgaben entlastet werden. Zugleich wirken wir den Effekten der so genannten Kalten Progression entgegen, bei denen Lohnzuwächse unverhältnismäßig stark besteuert werden. Und 2021 fällt der Soli für 90 Prozent der Steuerzahlerinnen und Steuerzahler weg. Insgesamt sind das Entlastungen von mehr als 25 Milliarden Euro – das ist richtig viel Geld. Zugleich brauchen unsere Unternehmen und Betriebe eine erstklassige Infrastruktur, deshalb investieren wir – in den digitalen Breitbandausbau, in bessere Schulen und Universitäten, die Kinderbetreuung, sowie in Forschungseinrichtungen. Und natürlich arbeiten wir auch an der Modernisierung unseres Unternehmenssteuerrechts. Ich darf daran erinnern, dass es ein sozialdemokratischer Kanzler war, der die Unternehmen zuletzt ganz wesentlich entlastet hat. Jetzt wollen wir in Europa die Besteuerungsgrundlagen für die Unternehmen harmonisieren. Und in Deutschland erarbeiten wir ein Konzept, in dem Forschungsaktivitäten steuerlich speziell berücksichtigt werden.

Die neue Regierung ist gut 100 Tage im Amt. Es sieht für den Außenstehenden aus wie ein „Weiter so“. Welches Haushaltsziel verfolgen Sie als Finanzminister? Steht bei Ihnen die schwarze Null als alles bestimmendes Haushaltsdogma wie bei Ihrem Vorgänger Schäuble, oder sind Sie bereit mehr in Investitionen wie z.B. Infrastrukturausbau fließen zu lassen? Die Koalition hat Rekordinvestitionen beschlossen, die ich in meinen Haushaltsansätzen jetzt verwirkliche. Ein ausgeglichener Haushalt und solche klugen Zukunftsinvestitionen widersprechen sich nicht, im Gegenteil: Wir müssen jetzt investieren, um künftiges

Konkurs / Gewinnspiel

Wachstum zu schaffen, aus dem sich höhere Steuereinnahmen generieren. Mit dem Haushaltsentwurf 2019, der kürzlich im Bundeskabinett beschlossen wurde, gehen wir die Herausforderungen an – hier bei uns zu Hause, in Europa und in der Welt. Mit mehr Geld für gute Straßen, attraktiven Schienenverkehr und schnelles Internet, für bessere Bildung und für mehr Forschung. Wir stärken den sozialen Zusammenhalt, indem wir für mehr bezahlbaren Wohnraum sorgen. Wir stärken Familien, weil wir die Betreuungsangebote ausbauen, das Kindergeld erhöhen und den Erwerb von Wohneigentum unterstützen. Und ich habe deutlich mehr Mittel eingeplant für Sicherheit und Ordnung. Zukunftsorientiert, gerecht und solide – dieser Dreiklang bestimmt meine Politik, meinen Haushaltsentwurf und die Finanzplanung. Bei all dem kommen wir weiterhin ohne neue Schulden aus – und unterschreiten erstmals seit vielen Jahren die Maastricht-Quote von 60 Prozent. Wir sind also auf dem richtigen Weg.

Die SPD gilt gemeinhin als spenderfreudiger und lockerer in der Haushaltsdisziplin als die Union. Wie möchten Sie in Zukunft im Finanzministerium für die SPD Akzente setzen in einer Regierung unter einer Unionskanzlerin?

Wir investieren massiv in die Zukunft unseres Landes, stärken den sozialen Zusammenhalt und machen keine neuen Schulden – das ist kluge sozialdemokratische Finanzpolitik.

Frau Merkel hat sich gerade mit Herrn Macron getroffen und ihm einen Euro Fonds zugestanden gegen Unterstützung in der Migrationsproblematik. Man hat den Eindruck, die Bundesregierung hat kein eigenes ganzheitliches Konzept für die Stabilisierung der Euro-Zone und die weitere Integration der EU im Haushalts- und Währungsbereich. Herr Macron hat vor fast einem Jahr umfassende Reformvorschläge auf den Tisch gelegt und wartet in den meisten Punkten bis heute auf eine Reaktion aus Berlin. Die SPD steht

Wygraj weekendowy pobyt dla dwóch osób w pięciogwiazdkowym Hotelu Sheraton Grand Kraków. Voucher o wartości 2400 zł obejmuje nocleg w luksusowym apartamencie Grand Deluxe Room ze śniadaniem w formie bufetu oraz nieograniczony dostęp do Sheraton Fitness, gdzie znajdują Państwo basen, saunę oraz siłownię. Szczegółowe informacje znajdują Państwo na: www.sheratongrandkrakow.com

Jak można spędzić aktywny weekend w Krakowie?

Najlepsza odpowiedź wygrywa!

Odpowiedzi prosimy przesyłać na adres AHK Polska lub drogą mailową na adres: pr.red@ahk.pl do 15 października. Zwycięzcę konkursu ogłosimy w następnym numerze Wi.

Gewinnen Sie ein Wochenende für zwei Personen im Fünf-Sterne-Hotel Sheraton Grand Kraków im Wert von 2400 zł. Der Preis beinhaltet zwei Übernachtungen im Grand-Deluxe-Zimmer inkl. Frühstück.

Mehr Informationen: www.sheratongrandkrakow.com

Wie kann man ein aktives Wochenende in Krakau verbringen?

Die beste Antwort gewinnt!

Ihre Antworten schicken Sie bitte an unsere Adresse oder per Email an pr.red@ahk.pl bis zum 15. Oktober. Der Gewinner wird in der nächsten Ausgabe der Wi bekannt gegeben.

diesen Vorschlägen viel offener gegenüber als die CDU/CSU welche mehr Vergemeinschaftung von Risiken (insbesondere Haushaltsdefizite) ablehnt. Wann kann man mit einer umfassenden konzeptionellen Stellungnahme der Bundesregierung zu den Macron-Vorschlägen rechnen?

Die Bundesregierung hat mit der Erklärung von Meseberg, die ich in weiten Teilen mit meinem französischen Amtskollegen Bruno Le Maire vorbereitet habe, eine klare und kluge Antwort auf die großartige Rede von Frankreichs Staatspräsident Emmanuel Macron vom Herbst vergangenen Jahres gegeben. Es geht um die Souveränität Europas, wir lassen uns von niemandem herum-schubsen – deshalb müssen wir in Europa eng zusammenstehen. Dazu gehört, die richtigen Lehren aus der Finanzkrise zu ziehen und unsere Währung, den Euro, weiter zu stärken. Wir wollen die richtigen Anreize schaffen, damit die Mitgliedstaaten ihre Reformbemühungen auch in guten Zeiten fortführen. In den EU-Gremien haben wir jetzt das Bankenpaket beschlossen und wichtige Hürden genommen auf dem Weg zur Bankenunion. Mit den Beschlüssen von Meseberg bauen wir das Haus Europa weiter. Es erhält ein festes, geschlossenes Dach, das auch kommende Stürme und Regen aushält. Im Rahmen des mehrjährigen Finanzplans der EU für die Jahre 2021 bis 2027 und als Teil der Verhandlungen über den EU-Haushalt macht dann auch ein Eurozonen-Budget Sinn. Eine Aufgabe wird sein, den gemeinsamen Währungsraum auch in konjunkturell schwierigeren Phasen zu stabilisieren. Ausserdem entwickeln wir den Europäischen Stabilitätsmechanismus (ESM) weiter. Um ganz sicher zu gehen, dass eine Bankinsolvenz wie 2008 die Lehman-Brothers-Pleite nicht das gesamte System gefährdet, wollen wir beim ESM eine zusätzliche Letztzicherung schaffen, die aus Beiträgen der Banken bestückt wird. Sie springt ein, wenn der schon geschaffene Abwicklungsfonds nicht ausreicht, damit am Ende nicht die Steuerzahlerinnen und Steuerzahler haften müssen.

Das Thema Griechenland ist in den letzten zwei Jahren relativ weit zurückgetreten in der öffentlichen Wahrnehmung. Ist

die Krise endgültig entschärft oder gibt es die Möglichkeit, dass das Thema wieder in den Vordergrund rückt, vor allem im Hinblick auf die neue italienische Regierung und ihr Programm der expansiven Ausgabenpolitik?

Wie sehen Sie zur Zeit unter diesen Gesichtspunkten die Stabilität des Euro für die nächsten 5 Jahre?

Die Rettung Griechenlands vor dem Staatsbankrott können wir als Erfolgsgeschichte sehen: Die Griechen haben erhebliche Reformanstrengungen unternommen. Athen kann wieder auf eigenen Füßen stehen und sich selbstständig am Markt refinanzieren. Das ist eine sehr gute Nachricht – für die Griechinnen und Griechen, aber auch für ganz Europa. In einer beispiellosen Solidaritätsaktion haben wir alle gemeinsam dem Land in einer schweren Krise geholfen. Ein Beleg, wie wichtig die Europäische Union ist. Auch mit meinem italienischen Finanzministerkollegen Giovanni Tria bin ich im Austausch. Die italienische Regierung selbst ist der Meinung, dass sie die Herausforderungen, die sich aus der hohen Verschuldung ergeben, selber lösen muss und kann. Diese Meinung teile ich. Der Euro steht gut da. Wichtig ist, dass wir jetzt in den guten Zeiten dafür sorgen müssen, dass wir im Euro-Raum gewappnet sind für schlechtere Zeiten.

Auch wenn die aktuelle Diskussion um Zölle ein eher wirtschaftspolitisches Thema ist, so betrifft es doch auch in letzter Konsequenz die Einnahmen des Bundesfinanzministers. Sehen Sie in Bezug auf die Zollpolitik der USA für die nähere Zukunft eher eine Einigung oder eine Konfrontation? Beim G7 Gipfel zeichnete sich ein Duell Trump gegen alle ab. Sehen sie die anderen G7 Mitglieder in dieser Sache so geeint, dass sie auf die USA genug Druck aufbauen können?

Es ist eine sehr ernste Angelegenheit, wenn die US-Regierung Schutzzölle gegen ihre engsten Verbündeten erlässt. Das bringt alle in eine schwierige Lage. Es gibt feste Regeln, auf die wir uns einmal gemeinsam verständigt hatten. Die Welthandelsorganisation ist der Ort, um etwaigen Streit über Handelsfragen auszutragen. Die einseitige Verhängung von Schutzzöllen passt eher ins 19. Jahrhundert als ins 21. Jahrhundert. Offene Märkte und ein freier, regelbasierter Welthandel

sind unser Ziel – darin waren sich die G7-Staaten eigentlich immer einig. Europa und Kanada haben dies beim letzten G7-Finanzministertreffen in Whistler auch noch einmal sehr deutlich artikuliert. Die G7 ist eine Wertegemeinschaft. Rechtsstaat, Demokratie, Marktwirtschaft und Sozialstaat prägen diese gemeinsam gelebten Werte. Darauf sollten sich alle besinnen. Wir brauchen mehr Zusammenarbeit, nicht weniger, um die Herausforderungen unserer Zeit zu meistern. Ich bin froh, dass Europa in dieser Frage so geschlossen vorgeht.

Der Handelsstreit mit den USA scheint bereits auf die Wirtschaft durchzuschlagen. Sowohl der Index der eingehenden Industrieaufträge hat sich negativ eingetrübt als auch die Vorhersagen der Wirtschaftsforschungsinstitute, inkl. der Vorhersage der Bundesregierung, welche nach unten korrigiert wurden. Sehen Sie hier längerfristig negative Auswirkungen für die Wirtschaftsentwicklung in Deutschland und Europa oder resultiert die aktuelle Entwicklung eher aus der gerade vorherrschenden Verunsicherung im Investitionsbereich?

Es wäre naiv zu glauben, dass sich der Handelsstreit mit den USA überhaupt nicht auf die Weltwirtschaft auswirken wird. Niemand kann gegenwärtig allerdings prophezeien, wie stark diese Auswirkungen sein werden. Die Kenndaten unserer Wirtschaftsentwicklung sind nach wie vor stabil. Die Fundamentaldaten, die hervorragende Arbeitsmarktlage, die guten Absatzperspektiven im In- und Ausland, sowie niedrige Zinsen sprechen dafür, dass sich der Aufschwung – wenn auch etwas langsamer als im Vorjahr – fortsetzen wird. Auch die Investitionstätigkeit in Deutschland bleibt rege. Ähnlich stellt sich die Situation in der EU insgesamt dar: Auch hier ist erstmal mit einer Fortsetzung des Aufschwungs zu rechnen, allerdings etwas moderater als zuletzt. Die Bundesregierung verfolgt eine nachhaltige wachstums- und beschäftigungsorientierte Wirtschaftspolitik mit dem Ziel, das langfristige Wachstumspotenzial der Volkswirtschaft zu erhöhen und damit auch die Widerstandsfähigkeit gegenüber solchen externen Schocks zu erhöhen.

Targi / Messen

**11.09. 15.09.2018 FRANKFURT
MAIN**

Międzynarodowe targi mechaniki samochodowej

Automechanika Frankfurt / REIFEN co-located show
– Internationale Leitmesse der Automobilbranche für Ausrüstung, Teile, Zubehör, Management & Services

18.09. 21.09.2018 BERLIN

InnoTrans - Międzynarodowe Targi Techniki Transportowej

InnoTrans - Internationale Fachmesse für Verkehrstechnik, Innovative Komponenten
– Fahrzeuge - Systeme

25.09. 28.09.2018 HAMBURG

Międzynarodowe Targi Energetyki Wiatrowej WindEnergy

WindEnergy Hamburg
– The global on- & offshore expo

**26.09. 28.09.2018 WARSZAWA,
POLEN**

Międzynarodowe Targi Budownictwa i Infrastruktury

BIS - Building Industry Solutions
– Int. Trade Fair of Industrial Construction and Infrastructure

01.10. 04.10.2018 POSEN, POLEN

POLIGRAFIA – Międzynarodowe Targi Maszyn, Materiałów i Usług Poligraficznych

POLIGRAFIA - Internationale Fachmesse für polygrafische Maschinen, Materialien und Dienstleistungen

08.10. 10.10.2018 MÜNCHEN

Międzynarodowe Targi Nieruchomości i Inwestycji

EXPO REAL – Internationale Fachmesse für Immobilien und Investitionen

08.10. 11.10.2018 STUTTGART

Międzynarodowe Targi Automatykacji Produkcji i Montażu

Motek – Internationale Fachmesse für Produktions- und Montageautomatisierung

09.10. 11.10.2018 NÜRNBERG

it-sa - Targi IT i zabezpieczeń

it-sa - Die IT-Security Messe und Kongress

**10.10. 14.10.2018
FRANKFURT/MAIN**

Targi Książki
FRANKFURTER BUCHMESSE

**19.10. 21.10.2018 WARSZAWA,
POLEN**

Międzynarodowe Targi Turystyczne

World Travel Show
– Internationale Tourismusmesse

**23.10. 25.10.2018 POSEN,
POLEN**

POL-ECO-SYSTEM
– Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska
POL-ECO-SYSTEM

– Internationale Umweltmesse

**25.10. 28.10.2018 KRAKAU,
POLEN**

Międzynarodowe Targi Książki
Trade Fair for Books & Publishers

01.11. 04.11.2018 NÜRNBERG

Międzynarodowe Targi „Pomysły, Wynalazki, Nowe Produkty”

iENA mit START Messe - Int. Fachmesse
„Ideen-Erfindungen-Neuheiten“

**06.11. 08.11.2018 WARSZAWA,
POLEN**

Międzynarodowe Targi Innowacyjnych Rozwiązań Przemysłowych

Warsaw Industry Week
– Internationale Fachmesse für innovative Lösungen für die Industrie

**06.11. 08.11.2018 WARSZAWA,
POLEN**

TransPoland – Międzynarodowe Targi Transportu i Logistyki

TransPoland – Internationale Fachmesse für Transport und Logistik

09.11. 11.11.2018 LODZ, POLEN

BOATSHOW – Targi Żeglarstwa i Sportów Wodnych

BOATSHOW – Sailing and Water Sports Trade Fair

**15.11. 18.11.2018 WARSZAWA,
POLEN**

Warsaw Motor Show

27.11. 29.11.2018 NÜRNBERG

Międzynarodowe Targi Automatyki Przemysłowej

SPS IPC Drives – Smart and Digital Automation - Internationale Fachmesse

Nowe firmy członkowskie

AKTIVO FINANSE SP. Z O.O.

Usługi finansowe, Księgowość, Kadry, Płace
/ Finanzielle Dienstleistungen,
Buchhaltung, HR, Gehaltsabrechnung
www.aktivo.pl

AMRO-MET MAŁGORZATA ROSTOWSKA

Produkcja konstrukcji metalowych
i ich części
/ Produktion von Metallkonstruktionen
und Metallteilen
www.amro-met.pl

ARRA GROUP SP Z O.O. SP. K.

Firma transportowa, Transport
farmaceutyczny, Ładunek wysokiej
wartości, ADR, chłodniczy
/ Transportunternehmen, pharmazeutischer
Transport, hochwertige Fracht, ADR-,
Kühltransport
www.arra.pl

AUGUST KUHFUSS SP. Z O.O.

Handel i serwis techniczny
/ Technischer Handel und Service
www.kuhfussonline.com

CRESA POLSKA SP. Z O.O.

Nieruchomości przemysłowe i logistyczne
/ Industrie- und Logistikimmobilien
www.polskamagazyny.pl

EKO-OKNA S.A.

Produkcja okien, drzwi, systemów
przesuwnych, bram
/ Produktion von Fenstern, Türen,
Schiebesystemen, Toren
www.ekookna.pl

FPS POLSKA SP. Z O.O.

Produkcja opakowań metalowych,
chemia budowlana
/ Produktion von
Metallverpackungen, Bauchemie
www.fps-polska.pl

FX SOLUTIONS SP. Z O.O.

Zarządzanie rynkiem walutowym w firmie
/ Management des Devisenmarktes
in der Firma
www.fxmanago.com

HANSEMERKUR REISEVERSICHERUNG AG VERKAUFSBÜRO POLEN

Ubezpieczenia podróży
/ Reiseversicherungen
www.hansemerkur.pl

HSH CHEMIE GMBH

Import i dystrybucja surowców
chemicznych
/ Import und Vertrieb von chemischen
Rohstoffen
www.hsh-chemie.com/en/

INSTYTUT TECHNOLOGII ELEKTRONWEJ

Badania w dziedzinie elektroniki i fizyki
ciała stałego
/ Forschung auf dem Gebiet der Elektronik
und Festkörperphysik
www.ite.waw.pl

LAGARDERE SPORTS POLAND SP. Z O.O.

Agencja marketingu sportowego
/ Sport-Marketing-Agentur
www.lagardere.com

LARS CO SP. Z O.O.

Nieruchomości przemysłowe i logistyczne
/ Industrie- und Logistikimmobilien
www.larsco.com.pl

MARSH SP. Z O.O.

Doradztwo w zakresie obsługi brokerskiej
i advokatury szkodowej
/ Beratung im Bereich Makler
- und Verlustanwaltdienste
www.marsh.pl

MIĘDZYNARODOWE TARGI GDAŃSKIE S.A.

Organizacja gospodarcza
i targowa o zasięgu gólnopolskim
i międzynarodowym; organizacja targów,
wystaw, kongresów, konferencji... /
Wirtschafts- und Handelsorganisation mit
polnischer und internationaler Reichweite;
Organisation von Messen, Ausstellungen,
Kongressen, Konferenzen...
www.mtgsa.pl

NEOTERIC SP. Z O.O.

Usługi informatyczne
/ Softwareentwicklungsdienste
www.neoteric.eu

NORD HR SP. Z O.O.

Agencja pracy / Arbeitsvermittlung
www.nordhr.pl

OCYNKOWNIA ŚLĄSK SP. Z O.O.

Cynkowanie ogniowe i powlekanie
/ Produzierender Dienstleister in der
Feuerverzinkung und Beschichtung
www.ocynkownia.pl

OPTA DATA SP. Z O.O.

Rozwiązania dla opieki zdrowotnej
– rozliczenia, usługi, IT
/ Lösungen im Gesundheitswesen
– Abrechnung, Service, IT
www.optadata-gruppe.de

ORBAN CONSULTING POLAND SP. Z O.O.

Doradztwo w zakresie reorganizacji
przedsiębiorstw przemysłowych
/ Beratung im Bereich der Reorganisation
von Industrieunternehmen
www.orbanconsulting.de

PIETRZAK SIEKIERZYŃSKI BOGEN SP. J.

Kancelaria Prawna / Rechtsanwaltskanzlei
www.psblegal.eu

PLANNER ŁUKASZ RYBA

Planowanie i realizowanie procesów
M&A / Planung und Durchführung
von M&A-Prozessen
www.planner-ma.pl

POLSKI ZWIĄZEK BOBSLEI I SKELETONU

Organizacja sportowa / Sport Organisation
www.pzbis.com

PROFIT NETWORK SP. Z O.O.

Aplikacje mobilne na telefon
/ Mobile Anwendungen
www.mintcloud.me

SCIENCE PR SP. K.

Public Relations i Komunikacja
/ Public Relations und Kommunikation
www.sciencepr.pl

SILVERHAND DOMINIK MATCZAK

Doradztwo personalne, Firma rekrutacyjna
/ Personalberatung und -beschaffung
www.silverhand.eu

**SŁAWOMIR KUREK
UNTERNEHMENSBERATER**

Doradztwo w zakresie prowadzenia
działalności gospodarczej i zarządzania
/ Beratung in den Bereichen Wirtschaft
und Management
www.unternehmensberater.pl

SMART WORK SP. Z O.O.

Agencja pracy / Arbeitsvermittlung
www.smartwork.pl

**SOŁTYSIŃSKI KAWECKI & SZLĘZAK
KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH
I ADWOKATÓW SPÓŁKA KOMANDYTOWA**

Kancelaria Prawna
/ Rechtsanwaltskanzlei
www.skslegal.pl

STILL POLSKA SP. Z O.O.

Oferent wózków widłowych, ciągników
oraz najnowocześniejszych systemów
logistyki wewnątrzzakładowej
/ Anbieter von Gabelstaplern,
Wagen und Schleppern sowie modernsten
Intralogistiksystemen
www.still.pl

TAKETASK SPÓŁKA AKCYJNA

Aplikacja mobilna do zarządzania
zadaniami dla pracowników

/ Mobile Anwendung für die Verwaltung
der Aufgaben der Mitarbeiter
www.taketask.com

TELPROJMONT SP. Z O.O.

Budownictwo, projektowanie,
wykonawstwo, hermetyzacja i remonty sieci
telekomunikacyjnych
/ Bauwesen, Entwurf, Konstruktion,
Verkapselung und Reparatur von
Telekommunikationsnetzen
www.telprojmont.com.pl

TRAKCJA PRKII S.A.

Budownictwo infrastrukturalne
i energetyka / Infrastrukturelle
Konstruktion und Energie
www.grupatrakcja.com

**WALTER HERZ SP. Z O.O. SPÓŁKA
KOMANDYTOWA**

Firma doradcza działająca w sektorze
nieruchomości komercyjnych
/ Beratungsunternehmen im gewerblichen
Immobilienktor
www.walterherz.com

Gospodarka-Rozwój-Trendy

Wirtschaft-Entwicklung-Trends

Z końcem maja w Poznaniu odbyło się spotkanie poświęcone prognozom gospodarczym i trendom, zarówno technologicznym, jak i społeczno-ekonomicznym. O wzmocnieniu wzrostu w USA, osłabieniu w strefie euro, inflacji i polityce pieniężnej, a także o zagrożeniach dla gospodarek wschodzących mówił dr Marcin Czaplicki z PKO BP. Ważną częścią wykładu była bieżąca sytuacja finansowa w Polsce i perspektywy jej rozwoju. Julia Patorska, ekspert firmy Deloitte, skupiła się na najważniejszych megatrendach, które w dłuższej perspektywie wpłyną na procesy produkcji, konsumpcji, inwestycji i wymiany w gospodarce. Nie pominęliśmy też kwestii związanych z galopującym rozwojem technologii: automatyzacji i digitalizacji procesów, sztucznej inteligencji, elektromobilności.

In Posen fand Ende Mai ein Treffen statt, das wirtschaftlichen Prognosen und Trends, sowohl im technologischen als auch gesellschaftlich-ökonomischen Bereich, gewidmet war. Über die Stärkung des Wachstums in den USA, die Flaute in der Eurozone, Inflation und Geldpolitik, aber auch über Gefahren für Schwellenmärkte sprach Dr. Marcin Czaplicki von der PKO BP. Ein wichtiger Teil seines Vortrags betraf die laufende finanzielle Lage in Polen und die Entwicklungsperspektiven. Im zweiten Teil des Treffens konzentrierte sich Julia Patorska von der Firma Deloitte auf die wichtigsten Megatrends, welche langfristig unsere betrieblichen Konzepte vollkommen ändern und Einfluss darauf haben werden, wie Produktionsprozesse, Konsum, Investitionen und der gesamte Wirtschaftsaustausch aussehen werden. Die wichtigsten Trends vorstellend, wurden auch Themenbereiche angesprochen, die sich auf den raschen technologischen Fortschritt beziehen, so die Automatisierung und Digitalisierung von Prozessen, künstliche Intelligenz und Elektromobilität.

DZIĘKUJEMY: / WIR DANKEN:

Bank Polski

Spotkanie z ministrem inwestycji i rozwoju Jerzym Kwiecińskim

Treffen mit Investitions und Entwicklungsminister Jerzy Kwieciński

W maju w Warszawie odbyło się spotkanie firm AHK Polska z Ministrem Inwestycji i Rozwoju Jerzym Kwiecińskim, w którym uczestniczył również ambasador Niemiec Rolf Nickel. W spotkaniu prowadzonym przez Annę Włodarczyk-Moczkwską, prezes AHK Polska, udział wzięło ponad 40 firm członkowskich. Rozmawiano m.in. o innowacyjności i efektywności pracy w przemyśle, zwiększaniu efektywności inwestycji, czy wykorzystaniu funduszy unijnych. Minister Jerzy Kwieciński opowiadał o planach wspierania przez rząd inwestorów zagranicznych w reinwestowaniu wygospodarowanych w Polsce zysków, nowej ustawie o SSE i zasadach udzielania grantów dla inwestorów oraz braku kadr na rynku pracy.

Im Mai fand in Warschau ein Treffen mit Investitions- und Entwicklungsminister Jerzy Kwieciński und den AHK Mitgliedsunternehmen statt, an dem auch der deutsche Botschafter Rolf Nickel teilnahm. Auf der von Anna Włodarczyk-Moczkwaska, der Präsidentin der AHK Polen, geleiteten Veranstaltung waren über 40 Mitgliedsfirmen vertreten. Während des Treffens wurde unter anderem über die Innovationsfähigkeit und Effektivität der Industrie, die Steigerung der Investitionseffizienz sowie EU-Fördermitteln gesprochen. Minister Jerzy Kwieciński hat von Plänen der Regierung berichtet, ausländische Investoren bei der Reinvestition in Polen erwirtschafteter Gewinne zu unterstützen, das Gesetz über Sonderwirtschaftszonen und dessen Inkrafttreten erläutert sowie die Grundsätze für die Gewährung von Zuschüssen für Investoren dargelegt. Die Teilnehmer an der Veranstaltung erfuhren auch, ob die sinkende Arbeitslosigkeit wegen des Fachkräftemangels eine Gefahr für die wirtschaftliche Entwicklung darstellt.

„Szczyt marzeń – moja droga na K2” – spotkanie z Adamem Bieleckim

„Gipfel der Träume - mein Weg auf den K2” – Treffen mit Adam Bielecki

Gościem czerwcowego spotkania Klubu Finansistów był Adam Bielecki, taternik, alpinista, himalaista, najmłodszy na świecie samotny zdobywca w stylu alpejskim Chan Tengri, pierwszy zimowy zdobywca ośmiotysięczników Gaszerbrum i Broad Peak, uczestnik akcji ratunkowej Élisabeth Revol i Tomasza Mackiewicza na Nanga Parbat oraz Narodowej Zimowej Wyprawy na K2 2017/2018. Uczestnicy spotkania mieli okazję poznać tajniki dotychczasowych wypraw alpinisty, uroki i trudy związane ze zdobywaniem najwyższych szczytów świata, posłuchać niezmiernie ciekawych, często bardzo humorystycznych opowiadań. Zdjęcia i filmy, połączone z narracją Adama Bieleckiego, ukazywały z jednej strony codzienność życia himalaisty, z drugiej wyjątkowość przeżyć towarzyszących wyprawom.

DZIĘKUJEMY: / WIR DANKEN:

 Bank Pekao

Gast des Treffens des Finanzclubs im Juni war der in der Tatra, den Alpen und im Himalaya aktive Bergsteiger Adam Bielecki. Er hat als weltweit jüngster Bergsteiger im Alleingang den Khan Tengri im Alpinstil bestiegen. Ihm ist die erste Winterbesteigung der Achttausender Gasherbrum und Broad Peak gelungen. Zudem hat er während der Nationalen K2-Winterexpedition 2017/2018 an der Rettungsaktion für Élisabeth Revol und Tomasz Mackiewicz am Nanga Parbat teilgenommen. Die Teilnehmer an dem Treffen hatten die Gelegenheit, Näheres über die bisherigen Aktivitäten des Höhenbergsteigers, den Reiz und die Schwierigkeiten bei der Eroberung der höchsten Gipfel der Welt zu erfahren sowie seinen ungemein interessanten, oft sehr humorvollen, Erzählungen zuzuhören. Fotos und Videos, begleitet von den Erzählungen Adam Bieleckis, haben den Alltag eines Bergsteigers im Himalaya sowie die außergewöhnlichen Eindrücke während solcher Expeditionen gezeigt.

„Rozproszona zintegrowana energetyka wymiana doświadczeń i perspektywy”.

„Sektorenkopplung – Erfahrungsaustausch und Perspektiven”

Ambasada Niemiec w Warszawie, AHK Polska oraz komisja ECONET Poland zorganizowały w czerwcu w Warszawie konferencję „Rozproszona zintegrowana energetyka – wymiana doświadczeń i perspektywy”. Produkcja energii elektrycznej w Polsce i w Niemczech jest wciąż uzależniona od wysokoemisyjnych elektrowni węglowych, a gospodarka transportowa od importu ropy. Przyszłość produkcji energii powinna być zaś elastyczna, efektywna i cyfrowa. Paleta nowych rozwiązań w energetyce sięga od zdecentralizowanych źródeł wytwarzania i nowych technologii magazynowania energii jak ogniwa paliwowe, aż do alternatywnych paliw i elektrowni wirtualnych. Konferencja była okazją do dyskusji z ekspertami z Polski i z Niemiec o tym, gdzie i jakie rozwiązania przyszłości można spotkać już dzisiaj. Konferencję moderowali dr Christian Schnell, przewodniczący działającej przy AHK Polska komisji branżowej ECONET Poland oraz Rafał Zasuń, redaktor i wydawca portalu wysokienapiecie.pl. Otwarci dokonali Michael Kern, AHK Polska i Anke Konrad, Ambasada Niemiec. Niezwykle ciekawe prezentacje wprowadzające do dyskusji wygłosili dyr. Andrzej Kaźmierski, Ministerstwo Energii, Jochen Schwill, Next Kraftwerke GmbH, dr Florian Klumpp, Fichtner GmbH & Co. KG oraz dr Philipp Hill, PNE WIND AG/WKN AG.

Die Deutsche Botschaft in Warschau, die AHK Polen und ECONET Poland haben im Juni in Warschau die Konferenz „Sektorenkopplung – Erfahrungsaustausch und Perspektiven” organisiert. Weiterhin hängen die Stromerzeugung in Polen und in Deutschland von hohe Emissionen verursachenden Kohlekraftwerken und der Transportsektor vom Erdölimport ab. Die Zukunft der Energieerzeugung hingegen ist flexibel, effektiv und digital. Bereits heute gibt es viele Lösungen. Die Palette reicht von dezentralisierten Erzeugungsquellen und neuen Energiespeicherungstechnologien wie Brennstoffzellen bis zu alternativen Kraftstoffen und virtuellen Kraftwerken. Die Konferenz bot die Gelegenheit zur Diskussion mit Experten aus Polen und Deutschland darüber, wo man bereits welche Zukunftslösungen antreffen kann. Die Konferenz moderierten Dr. Christian Schnell, der Vorsitzende des im Rahmen der AHK Polen tätigen Ausschusses ECONET Poland, sowie Rafał Zasuń, Redakteur und Herausgeber des Portals wysokienapiecie.pl. Eröffnet wurde die Konferenz von Michael Kern von der AHK Polen und Anke Konrad von der Deutschen Botschaft. Mit sehr interessanten Präsentationen haben Andrzej Kaźmierski vom Energieministerium, Jochen Schwill von der Next Kraftwerke GmbH, Dr. Florian Klumpp von der Fichtner GmbH & Co. KG und Dr. Philipp Hill von der PNE WIND AG/WKN AG in das Diskussionsthema eingeführt.

Innovations Forum Media in Wrocław

Innovation Forum Media we Wrocławiu

Virtual Reality oraz produkcja gier komputerowych były głównymi tematami Innovation Forum Media zorganizowanego przez AHK Polska i Centrum Technologii Audiowizualnych CeTA na zlecenie Brandenburgskiego Ministerstwa Gospodarki i Energii oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Wydarzenie odbyło się 13 czerwca 2018 r. we Wrocławiu i było okazją do wysłuchania czołowych ekspertów i specjalistów sektora przemysłu medialnego z Brandenburgii i Dolnego Śląska. Forum towarzyszyła wizyta Brandenburgskiego Sekretarza Stanu w Ministerstwie Gospodarki i Energii, Hendrika Fischera.

Virtual Reality und Games-Entwicklung waren die Hauptthemen der Veranstaltung „Innovations Forum Media“, die im Auftrag des Ministeriums für Wirtschaft und Energie des Landes Brandenburg und des Marschallamtes der Woiwodschaft Niederschlesien von der AHK Polen und dem Zentrum für Audiovisuelle Technologien CeTA organisiert wurde. Die Veranstaltung fand am 13. Juni 2018 in Wrocław statt und bot die Gelegenheit, Vorträge der führenden Experten und Spezialisten aus der Medienbranche aus Brandenburg und Niederschlesien anzuhören. Das Forum wurde von dem Besuch des Staatssekretärs im Ministerium für Wirtschaft und Energie, Hendrik Fischer, begleitet.

DZIĘKUJEMY: / WIR DANKEN:

LOWER SILESIA
If you want more...

MediaTech Hub
Potsdam

de:hub
P O T S D A M
MediaTech

CeBIT 2018

Po raz kolejny w tym roku AHK Polska we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego, towarzyszyła grupie innowacyjnych polskich firm na najważniejszych w Niemczech targach IT CeBIT w Hanowerze. W dniach 11-15 czerwca firmy zaprezentowały się na wspólnym stoisku w hali nr 14 pod hasłem "Login now – Find IT in Poland".

Obecność na targach podkreśliła rolę Województwa Łódzkiego jako jednego z najważniejszych centrów IT w Polsce. Liczni zagraniczni goście mieli okazję zapoznać się z innowacyjnymi rozwiązaniami polskich firm IT oraz przekonać się o możliwościach gospodarczych regionu łódzkiego. W tym roku na targach zaprezentowały się firmy: BinarApps, Liki Mobile, BlueRank, Media4U i VE-Systems. Firmy skorzystały z okazji, aby pozyskać potencjalnych niemieckich klientów dla swoich rozwiązań informatycznych. AHK Polska i Województwo Łódzkie serdecznie dziękują wszystkim zwiedzającym i uczestnikom targów za spotkania!

Auch in diesem Jahr begleitete die AHK Polen in Zusammenarbeit mit dem Marschallamt der Region Lodz eine Gruppe von innovativen polnischen Unternehmen zu Deutschlands wichtigster IT-Messe, der CeBIT in Hannover. Vom 11.-15. Juni präsentierten sich die Firmen am Gemeinschaftsstand in Halle 14 unter dem Motto „Login now – Find IT in Poland“.

Mit dem Messeauftritt unterstrich die Region Lodz ihre Rolle als eines der wichtigsten IT-Zentren Polens. Zahlreiche internationale Besucher erhielten die Gelegenheit, sich einerseits über die innovativen Lösungen polnischer IT-Firmen zu informieren und sich andererseits von den wirtschaftlichen Chancen der Region Lodz überzeugen zu lassen. Mit vor Ort waren in diesem Jahr : BinarApps , Liki Mobile, BlueRank, Media4U und VE-Systems. Die Firmen nutzten die Gelegenheit um potenzielle deutsche Abnehmer für ihre IT Lösungen zu gewinnen. Die AHK Polen und die Woiwodschaft Lodz danken allen Besuchern und Teilnehmern der Messe für die Treffen!

Prace komisji izbowych

Tätigkeit der Ausschüsse

W czerwcu odbyło się otwarte posiedzenie **Komisji ds. podatków**. Tematem spotkania były wybrane zagadnienia podatkowe w branży budowlanej, zwłaszcza wątpliwości w zakresie rozliczeń CIT i VAT. W spotkaniu udział wzięli prezes Polskiego Związku Pracodawców Budownictwa – Jan Styliński, który wypowiedział się na temat „Wyzwań regulacyjnych rynku budowlanego w Polsce”.

Z ramienia komisji problematyczne obszary dotyczące rozliczeń VAT w branży budowlanej omówił Sławomir Patejuk, Advicero Tax, wybrane zagadnienia CIT istotne dla branży zaprezentowała Iwona Patyk, PwC, a kwestie podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym w Niemczech w działalności firm budowlanych skomentował Paweł Suliga, PKF Osnabrück WMS Treuhand GmbH. Spotkanie poprowadzili przewodniczący komisji Marcin Jamróży, Rödl & Partner oraz Agnieszka Ozubko, AHK Polska. W otwartym posiedzeniu udział wzięły firmy nie uczestniczące na stałe w pracach komisji. Zaprezentowane przez nie dodatkowe zagadnienia, jak rozpoznanie biernych rozliczeń międzyokresowych, czy wątpliwości podatkowe wokół roszczeń spornych wywołały szeroką dyskusję. Komisja planuje dalsze prace w spornych obszarach, w szczególności zmierzające do wypracowanie wspólnego stanowiska.

Posiedzenie **Komisji ds. trendów na rynku pracy** poświęcone było tematyce elastycznego czasu pracy. Uczestnicy posiedzenia rozmawiali na temat form czasu pracy stosowanych w praktyce, w odniesieniu do wymiaru i organizacji czasu pracy, ich zaletach i wadach dla pracodawców, w tym o różnicach wynikających z prowadzonej przez firmy działalności oraz wymogów formalnych i powiązanych z tym procesów. Członkowie komisji przedstawiali własne doświadczenia w zakresie motywowania pracowników poprzez wdrażanie nowych rozwiązań oraz zastanawiali się nad korzyściami dla firmy i dla pracownika. Komisja ds. trendów na rynku pracy jest najmłodszą spośród izbowych komisji. Zapraszamy zainteresowanych do włączenia się w jej prace.

Przedwakacyjne posiedzenie **Komisji ds. compliance** poświęcone było instytucji sygnalisty w Polsce, jak też niedawno ogłoszonej propozycji Komisji Europejskiej w tym zakresie. Mariusz Witalis, EY przedstawił założenia projektu Europejskiej Dyrektywy na ten temat oraz projekt Ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych. Przewodniczący Komisji poinformował o pracach nad standardami Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w zakresie wymogów, jakie powinien spełniać system zarządzania zgodnością w zakresie przeciwdziałania korupcji oraz system ochrony sygnalistów w spółkach notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. Planowane rozwiązania mają być zaprezentowane podczas konferencji na GPW jesienią br. W dalszej części spotkania uczestnicy dyskutowali na temat zakresu ochrony danych sygnalistów w kontekście przepisów RODO.

Czwarte w tym roku posiedzenie **Komisji Kształcenia Zawodowego** odbyło się w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach spotkania z wicedyrektorem Departamentu Rynku Pracy Beatą Czajką. Podczas spotkania zasygnalizowane zostały kwestie, co do których firmy członkowskie izby zgłaszały liczne wątpliwości, m.in. nowa definicja młodocianego i kwestie z tym związane, finansowanie kształcenia zawodowego, a w szczególności wynagradzanie młodocianych, ułatwienie procedur dla przedsiębiorcy, przykładowo stworzenie jednej instytucji kontaktowej, jak również rozdzielanie kwestii kształcenia zawodowego i OHP. Wobec zmian wynikających z reformy edukacji pojawiły się również problemy z realizacją programów nauczania z osobami niepełnoletnimi, których ze względu na brak pełnoletności pracodawca nie będzie mógł zatrudnić. W tym i innych wymienionych tematach Komisja zgłosiła propozycję stworzenia grupy roboczej lub przyłączenia się do grup roboczych działających przy ministerstwie w celu merytorycznego wsparcia tematyki młodocianych w pracach nad nowym Kodeksem Pracy. W spotkaniu udział wzięło kilkunastu przedstawicieli firm członkowskich izby realizujących dualne kształcenia zawodowe.

Im Juni fand eine offene Sitzung des **Steuerausschusses** statt. Thema des Treffens waren ausgewählte steuerliche Fragestellungen in der Baubranche, insbesondere Zweifel hinsichtlich der Körperschafts- und Umsatzsteuer. Zu den Teilnehmern gehörte der Vorsitzende des Polnischen Verbands der Arbeitgeber in der Bauwirtschaft, Jan Styliński, der über „Regulierungsherausforderungen im Bausektor in Polen“ sprach. Seitens des Ausschusses hat Sławomir Patejuk von Advicero Tax über Problemfelder bei der Umsatzsteuerabrechnung gesprochen. Ausgewählte und für die Baubranche wichtige Fragestellungen hat Iwona Patyk von PwC vorgestellt. Die Grundlagen der Einkommensteuer in Deutschland im Rahmen der Tätigkeit eines Bauunternehmens hat Paweł Suliga von der PKF Osnabrück WMS Treuhand GmbH kommentiert. Das Treffen leiteten der Ausschussvorsitzende Marcin Jamroży, Rödl & Partner, sowie Agnieszka Ozubko, AHK Polen. An der offenen Sitzung beteiligten sich Firmen, die nicht ständig an der Arbeit des Ausschusses teilnehmen. Sie stellten zusätzliche Fragen nach dem Umgang mit passiven Rechnungsabgrenzungen und hinsichtlich der steuerlichen Behandlung streitiger Ansprüche, die eine breite Diskussion auslösten. Der Ausschuss plant weitere Arbeiten in streitigen Bereichen, insbesondere die Ausarbeitung eines gemeinsamen Standpunkts.

Die Sitzung des **Ausschusses für moderne Arbeitswelt** war dem Thema flexible Arbeitszeit gewidmet. Die Sitzungsteilnehmer haben über die praktische Anwendung flexibler Arbeitszeitformen unter dem Gesichtspunkt des Umfangs und der Organisation der Arbeitszeit sowie ihre Vor- und Nachteile für Arbeitgeber gesprochen, darunter über Unterschiede, die sich aus der von der Firma ausgeübten Tätigkeit, der Art der Dienstleistungen/Produktion sowie formellen Anforderungen und diesbezüglichen Prozessen ergeben. Die Ausschussmitglieder haben ihre eigenen Erfahrungen vorgestellt, die sich auf die Motivierung von Mitarbeitern durch die Einführung neuer Lösungen beziehen, und die sich aus ihrer Umsetzung ergebenden Vorteile für das Unternehmen und für den Mitarbeiter erörtert. Der Ausschuss für moderne Arbeitswelt ist der jüngste Ausschuss der AHK Polen. Interessierte Personen können sich gerne an seiner Tätigkeit beteiligen.

Die Sitzung des Compliance-Ausschusses vor den Ferien war den rechtlichen Regelungen für Hinweisgeber (Whistleblower) in Polen und dem vor kurzem bekannt gegebenen Vorschlag der Europäischen Kommission gewidmet. Mariusz Witalis von EY hat das Konzept des Entwurfs einer EU-Richtlinie zu diesem Thema und den Entwurf des Gesetzes über die Haftung von Personenvereinigungen vorgestellt. Der Ausschussvorsitzende hat über die Ausarbeitung von Standards der Wertpapierbörse Warschau

(Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.) hinsichtlich der Anforderungen, die das Compliance Management System bei der Korruptionsvorsorge erfüllen sollte, sowie über das System zum Schutz von Hinweisgebern in an der Wertpapierbörse notierten Unternehmen informiert. Die geplanten Lösungen sollen auf einer in der Wertpapierbörse im Herbst dieses Jahres stattfindenden Konferenz vorgestellt werden. Im weiteren Teil des Treffens haben die Teilnehmer über den Umfang des Schutzes der jeweiligen Hinweisgeber im Zusammenhang mit den Vorschriften der DSGVO diskutiert.

Die vierte Sitzung des **Berufsbildungsausschusses** in diesem Jahr fand im Ministerium für Familie, Arbeit und Sozialpolitik im Rahmen eines Treffens mit der Vizedirektorin der Arbeitsmarktabteilung, Beata Czajka, statt. Während des Treffens sind Themen besprochen worden, bezüglich derer die Mitgliedsfirmen der Kammer zahlreiche Zweifel haben. Es ging u. a. um die neue Definition des Begriffs Heranwachsender und damit verbundene Fragestellungen, die Finanzierung der Berufsausbildung, insbesondere die Vergütung für Heranwachsende, die Erleichterung von Prozeduren für Unternehmen, beispielsweise durch die Schaffung einer Anlaufstelle, sowie die Abspaltung der Berufsausbildung aus der Organisation Ochotnicze Hufce Pracy (OHP). Angesichts der sich aus der Bildungsreform ergebenden Änderungen sind auch Probleme mit der Umsetzung von Lehrplänen für behinderte Personen aufgetaucht, die ein Arbeitgeber mangels Volljährigkeit nicht beschäftigen konnte. Hinsichtlich dieses und anderer erwähnter Themen hat der Ausschuss den Vorschlag unterbreitet, eine Arbeitsgruppe zu bilden oder sich beim Ministerium tätigen Arbeitsgruppen anzuschließen, um in sachlicher Weise das Thema der Heranwachsenden bei den Beratungen über das neue Arbeitsgesetzbuch sowie anderen Maßnahmen zu diesem Thema zu begleiten. An dem Treffen beteiligten sich über ein Dutzend Vertreter von Mitgliedsfirmen der Kammer, die an der dualen Berufsausbildung mitwirken.

Polsko Niemiecki Dialog Przedsiębiorców w Nadrenii Północnej-Westfalii

Deutsch-Polnischer Unternehmerdialog in Nordrhein-Westfalen

9 lipca 2018 przedstawiciele polskiego i niemieckiego świata gospodarki i polityki spotkali się w siedzibie Landtagu w Düsseldorfie podczas „Polsko-Niemieckiego Dialogu Przedsiębiorców w Nadrenii Północnej-Westfalii”. W ramach spotkania odbyły się dwie dyskusje panelowe – pierwsza na temat kondycji firm z NRW działających na rynku polskim, z udziałem przedstawicieli firm METRO AG, Miele & Co. KG oraz kancelarii Tigges Rechtsanwälte, moderowana przez Michaela Kerna, dyrektora generalnego AHK Polska. Druga na temat doświadczeń firm polskich działających w Nadrenii Północnej-Westfalii, moderowana przez Elenę Matekinę, szefową pionu CEE and Russia w NRW.INVEST, w której głos zabrali przedstawiciele firm Hoesch Design, MONIPOL oraz PKO Bank Polski a także Petra Wassner, prezes Zarządu NRW.INVEST.

Druga część spotkania upłynęła pod znakiem rozmów B2B w ramach Speed Business Mixera. Zwińczeniem wydarzenia było przyjęcie otwarte przez André Kupera, przewodniczącego Parlamentu Nadrenii Północnej-Westfalii oraz Wojciecha Fedko, wiceprezesa Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu.

Drugiego dnia, w siedzibie Izby Przemysłowo-Handlowej w Düsseldorfie odbyły się warsztaty dla firm polskich zainteresowanych ekspansją na rynek niemiecki, gdzie swoją wiedzę ekspercką podzielili się przedstawiciele NRW.INVEST, kancelarii TIGGES Rechtsanwälte oraz PKO Banku Polskiego.

Am 9. Juli 2018 haben sich polnische und deutsche Vertreter aus Wirtschaft und Politik im Düsseldorfer Landtag zum „Deutsch-Polnischen Unternehmerdialog in Nordrhein-Westfalen” getroffen. Im Rahmen des Treffens fanden zwei Podiumsdiskussionen statt. Die erste war der Situation von Unternehmen aus NRW, die auf dem polnischen Markt tätig sind, gewidmet. Es beteiligten sich Vertreter der METRO AG, der Miele & Co. KG sowie der Kanzlei Tigges Rechtsanwälte. Die Moderation übernahm Michael Kern, geschäftsführendes Vorstandsmitglied der AHK Polen. Die zweite Diskussion über die Erfahrungen polnischer Firmen in Nordrhein-Westfalen wurde von Elena Matekina moderiert, der Chefin der Sparte CEE and Russia von NRW.INVEST. Das Wort ergriffen haben Vertreter der Unternehmen Hoesch Design, MONIPOL und der PKO Bank Polski sowie auch Petra Wassner, die Geschäftsführerin von NRW.INVEST. Im zweiten Teil des Treffens wurden B2B-Gespräche im Rahmen eines Speed Business Mixers geführt. Gekrönt wurde das Ereignis von einem Empfang, den André Kuper, Präsident des Landtags Nordrhein-Westfalens, sowie Wojciech Fedko, der stellvertretende Präsident der Polnischen Agentur für Investitionen und Handel, eröffnet haben.

Am zweiten Veranstaltungstag fanden im Sitz der Industrie- und Handelskammer in Düsseldorf Workshops für polnische Unternehmen statt, die an einer Expansion auf den deutschen Markt interessiert sind. Ihr Fachwissen haben Vertreter von NRW.INVEST, der Kanzlei TIGGES Rechtsanwälte sowie der PKO Bank Polski vermittelt.

WSPÓLORGANIZATORZY: / MITVERANSTALTER:

PARTNERZY: / PARTNER:

Bank Polski

Kreatywni spotykają Kreatywnych

Kreative treffen Kreative

W czerwcu Biuro Regionalne AHK Polska we Wrocławiu na zlecenie Saksońskiej Agencji Wspierania Gospodarki miało okazję przygotować program towarzyszący wizycie Saksońskiego Ministra Gospodarki Pracy i Transportu Martina Duliga. W ramach wizyty we Wrocławiu odbył się spacer po kreatywnej dzielnicy Nadodrze, a także spotkanie przedstawicieli gospodarki kreatywnej z Dolnego Śląska i Saksonii. Zwieńczeniem dnia był wspólny udział w dorocznym przyjęciu letnim organizowanym przez Konsulat Generalny Niemiec we Wrocławiu.

Am 7. Juni 2018 hatte das Regionalbüro der AHK Polen in Breslau im Auftrag der Wirtschaftsförderung Sachsen die Gelegenheit das Wirtschaftsprogramm anlässlich des Besuchs des Sächsischen Staatsministers für Wirtschaft, Arbeit und Verkehr, Martin Dulig, vorzubereiten. Im Rahmen des Besuchs in Breslau fand ein Spaziergang durch das kreative Stadtviertel „Nadodrze“, sowie ein Treffen der Vertreter der Kreativwirtschaft aus Sachsen und Niederschlesien statt. Der krönende Abschluss des Tages war die gemeinsame Teilnahme am jährlichen Sommerfest im Deutschen Generalkonsulat in Breslau.

DZIĘKUJEMY: / WIR DANKEN:

STAATSMINISTERIUM
FÜR WIRTSCHAFT
ARBEIT UND VERKEHR

WIRTSCHAFTSFÖRDERUNG
SACHSEN

Przemysł 4.0 – rewolucja staje się faktem. Czy Polska jest na nią gotowa?

Industrie 4.0 – Die Revolution wird zur Tatsache. Ist Polen auf sie vorbereitet?

Podczas czerwcowych targów Innowacje-Technologie-Maszyny (ITM), które odbyły się w Poznaniu, zorganizowaliśmy konferencję poświęconą Przemysłowi 4.0. Czwarta rewolucja przemysłowa rozgrywa się na naszych oczach zmieniając świat. Najważniejsze obszary modernizacji i zmiany społeczne, które się z nimi wiążą i wyzwania dla małych i średnich firm, były tematem prezentacji przedstawiciela Zarządu mLeasing. Jak wygląda sytuacja w Polsce oraz jakie programy rządowe mają wspierać rozwój, mówił Krzysztof Zaręba z Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii. Nowoczesne technologie są dużą inwestycją finansową, a ich wdrożenie wymaga doskonałej współpracy z ludźmi na różnych poziomach organizacji. To między innymi było przedmiotem dyskusji praktyków, w której udział wzięli przedstawiciele firm: Volkswagen, PSI, KUKA, TRUMPF i Cube Systems.

Während der ITM Messe Innovationen-Technologien-Maschinen, die im Juni in Posen stattfand hat die AHK Polen eine der Industrie 4.0 gewidmete Konferenz organisiert. Die vierte Industrierevolution spielt sich vor unseren Augen ab und verändert dauerhaft die Welt, in der wir leben. Die wichtigsten Bereiche der Modernisierung, die mit ihnen verbundenen gesellschaftlichen Veränderungen sowie die Herausforderungen für kleine und mittlere Unternehmen waren das Thema einer Präsentation von Dariusz Solski, stellvertretenden Geschäftsführers von mLeasing. Konkret darüber, wie die Situation in Polen aussieht und welche Regierungsprogramme die Entwicklung fördern sollen, sprach Krzysztof Zaręba vom Ministerium für Unternehmen und Technologie. Moderne Technologien stellen eine große Finanzinvestition dar und ihre Umsetzung erfordert eine hervorragende Zusammenarbeit von Menschen auf unterschiedlichen Organisationsebenen. Das war unter anderem Gegenstand einer konstruktiven Diskussion von Experten, an der sich Vertreter folgender Unternehmen beteiligten: Volkswagen, PSI, KUKA, TRUMPF und Cube Systems.

Festiwal Wina Niemieckiego

Deutsches Weinfestival

21 czerwca obchodziliśmy wspólnie z firmami członkowskimi 10. Jubileusz Festiwalu Wina Niemieckiego. Wydarzenie odbyło się tradycyjnie w restauracji Villa Foksal. W ramach tegorocznego festiwalu wina przedstawiło 33 producentów z Niemiec. Winiarze zaprezentowali ponad 200 rodzajów wina niemieckiego, w tym przede wszystkim: Rieslingi, ale również Weiss, Graui Spätburgundery oraz Silvanery. Część wieczorną poprzedziła degustacja dla branży winiarskiej, Master Class poświęcone niemieckim sektom oraz seminarium "Jak zwiększyć obrót winami w restauracji – na przykładzie win niemieckich".

Festiwal wspólnie otworzyli: dyrektor generalny AHK Polska, Michael Kern, ambasador Niemiec, Rolf Nickel, dyrektor generalna Niemieckiego Instytutu Wina, Monika Reule oraz Anna Gmurczyk, kierownik Przedstawicielstwa Niemieckiego Instytutu Wina w Warszawie.

Am 21. Juni haben wir gemeinsam mit Mitgliedsfirmen das 10. Jubiläum des Deutschen Weinfestivals gefeiert. Die Veranstaltung fand traditionell im Restaurant Villa Foksal statt. Im Rahmen des diesjährigen Festes haben 33 Produzenten aus Deutschland ihre Weine präsentiert. Die Winzer präsentierten über 200 deutsche Weinsorten, vor allem Rieslinge, aber auch Weiß-, Grau- und Spätburgunder sowie Silvaner. Vor der Abendveranstaltung fanden eine Weinprobe für Weinexperten, eine dem deutschem Sekt gewidmete Master Class sowie ein Seminar zum Thema „Wie steigert man den Weinumsatz in einem Restaurant am Beispiel deutscher Weine“ statt.

Das Weinfest eröffneten Michael Kern, das geschäftsführende Vorstandsmitglied der AHK Polen, Rolf Nickel, der Botschafter der Bundesrepublik Deutschland, Monika Reule, die Geschäftsführerin des Deutschen Weininstituts sowie Anna Gmurczyk, die Vorsitzende der Vertretung des Deutschen Weininstituts in Warschau gemeinsam.

DZIĘKUJEMY: / WIR DANKEN:

BOSCH

Gothaer

Lufthansa

Niemcy
Cel podróży

STRABAG

VIESMANN

winterhalter

Uroczyste wręczenie certyfikatów

Feierliche Überreichung von Zertifikaten

Z końcem kwietnia do grona absolwentów studiów dualnych dołączyło kolejnych 10 osób. W Konsulacie Generalnym Niemiec studenci Politechniki Wrocławskiej odebrali certyfikaty poświadczające zdobytą wiedzę i umiejętności w zawodzie Projektant techniczny.

Adam Holewa – dyrektor zarządzający ds. technicznych/ Dyrektor zakładu SITECH Sp. z o.o.:

„Projekt studiów dualnych był odpowiedzią na wyzwania i potrzeby dzisiejszego rynku pracy. Kluczem do sukcesu w naszej branży jest znajdowanie innowacyjnych rozwiązań. To właśnie w tym zakresie wiążemy nadzieję ze studentami – przyszłymi pracownikami spółki.”

Adrian Michoński – absolwent:

„Od samego początku pracowaliśmy na 200%, bo sił musiało wystarczyć i na uczelnię, i na firmę. Za tak dużą ilością pracy szła także ogromna ilość wiedzy i doświadczenia. Staliśmy się zgranym zespołem, a w efekcie powstało 10 prac inżynierskich zorientowanych na praktykę i realne potrzeby branży.”

Christiane Botschen – wicekonsul RFN ds. Gospodarczych:

„Kształcenie zawodowe odgrywa coraz ważniejszą rolę w obliczu procesu globalizacji – również pod kątem podejmowania decyzji o nowych inwestycjach. Zaangażowanie Konsulatu Generalnego Niemiec w tę tematykę świadczy o tym, że władze federalne chętnie wspierają promowanie dualnego systemu kształcenia zawodowego poza granicami kraju i postrzegają go jako wartościową inwestycję w przyszłość młodych ludzi.”

Weitere zehn Personen gehören nun zum Kreis der Absolventen eines dualen Studiums. Am 20. April haben Studenten der Technischen Universität Breslau im Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland Zertifikate in Empfang genommen, die ihr Wissen und Können als Technische Produktdesigner belegen.

Adam Holewa – Geschäftsführender Direktor für Technik / Werksdirektor SITECH Sp. z o.o.:

„Der duale Studiengang war eine Antwort auf die Herausforderungen und den Bedarf des heutigen Arbeitsmarkts. Innovative Lösungen zu finden, ist in unserer Branche der Schlüssel zum Erfolg. Gerade in dieser Hinsicht setzen wir unsere Hoffnungen in die Studierenden, die zukünftige Beschäftigte des Unternehmens sind.”

Adrian Michoński – Absolvent:

„Von Anfang an haben wir 200% geleistet, denn die Kraft musste für die Hochschule und die Firma reichen. Der große Arbeitsaufwand hat auch zu einer enormen Menge an Wissen und Erfahrung geführt. Wir sind ein eingespieltes Team geworden. Im Ergebnis sind zehn praxisorientierte und auf den realen Bedarf der Branche ausgerichtete Ingenieursarbeiten entstanden.”

Christiane Botschen – Stellvertretende General-konsulin der Bundesrepublik Deutschland:

„Die Berufsausbildung spielt angesichts der Globalisierung eine immer wichtigere Rolle, auch unter dem Gesichtspunkt von Investitionsentscheidungen. Das Engagement des Deutschen Generalkonsulats bei diesem Thema zeugt davon, dass die Bundesregierung gerne die Förderung des dualen Berufsausbildungssystems im Ausland unterstützt und es als wertvolle Investition in die Zukunft junger Menschen ansieht.”

Ogrody Polsko-Niemieckie 2018

Deutsch-Polnische Gärten 2018

6 czerwca 2018 r. Prezydent Republiki Federalnej Niemiec Frank-Walter Steinmeier zasadził w Alei Wedla grab. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele wielu firm partnerskich. Grab Prezydenta jest punktem wyjściowym dla II etapu rewitalizacji Ogrodów Polsko-Niemieckich, w której w 2018 r. zasadziliśmy już 30 drzew i krzewów. W okresie wiosenno-letnim odbyły się tu dwa wolontariaty dla firm partnerskich. Na 14 września zaplanowaliśmy sadzenie drzew przez Mecenasów – osoby prywatne. Także Państwa firma lub Państwo mogą zostać partnerem projektu! Partnerami strategicznymi są Ambasada Niemiec w Warszawie, m.st. Warszawa, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa. Więcej informacji o projekcie znajdą Państwo na stronie: www.ogrody-polsko-niemieckie.pl oraz www.facebook.com/OgrodyGaerten.

Am 06. Juni 2018 pflanzte Bundespräsident Frank-Walter Steinmeier in der Wedel-Allee in Warschau eine Hainbuche. An der Veranstaltung nahmen neben dem Bundespräsidenten die Vertreter der Partnerfirmen teil. Die Hainbuche des Bundespräsidenten ist der Ausgangspunkt der zweiten Revitalisierungsphase der Deutsch-Polnischen Gärten, in der 2018 bereits über 30 Bäume und Sträucher gepflanzt wurden. In der Frühlings- und Sommerzeit fanden für die Partnerfirmen zwei Mitarbeitervolontariate in den Deutsch-Polnischen Gärten statt. Für den 14. September 2018 planen wir eine Baumpflanzung durch private Mäzene. Auch Ihre Firma oder Sie können immer noch Projektpartner werden! Strategische Partner sind die Deutsche Botschaft, die Stadt Warschau, die SdpZ und die AHK.

Weitere Informationen: www.deutsch-polnische-gaerten.de

zast. Prezydenta m.st. Warszawa
Michał Olszewski
oraz Prezydent Niemiec
Frank-Walter Steinmeier.
Fot. Adam Burakowski.
der stellv. Präsident der Stadt
Warschau Michał Olszewski und
Bundespräsident Frank-Walter-Steinmeier.
Foto: Adam Burakowski

Wolontariusze z Friedem Nielsenem (inicjatorem projektu) po pracy. Fot. Ola Grochowska
Die Freiwilligen mit Fried Nielsen (Initiator). Foto: Ola Grochowska

I Niemiecko-Włoski Speed Business Mixer

I. Deutsch-italienischer Speed Business Mixer

AHK Polska oraz Włoska Izba Handlowo-Przemysłowa w Polsce zorganizowały w maju SPEED BUSINESS MIXER w Chorzowie. Paweł Barański z firmy KPMG w Polsce omówił nowe regulacje dotyczące funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych, a Anna Chojnacka z AHK Polska przedstawiła wyniki 13. Ankiety Koniunkturalnej przeprowadzonej przez AHK Polska wspólnie z innymi 13 Izbami bilateralnymi w Polsce. W odniesieniu do wspomnianego badania inwestorów odbył się panel dyskusyjny na temat atrakcyjności inwestycyjnej Polski w opinii inwestorów zagranicznych, moderowany przez Katarzynę Soszka-Ogrodnik, AHK Polska. Swoimi doświadczeniami w dyskusji podzielili się m.in. Dirk Fünfhausen, prezes Zarządu Messer Polska Sp. z o.o., członek Zarządu AHK Polska oraz Paweł Długosz, członek Zarządu Alba Polska Sp. z o.o.

Następnie, podczas trzech rund rozmów - ok. 80 uczestników spotkania mogło przedstawić ofertę swojej firmy oraz wymienić się wizytówkami z potencjalnymi nowymi partnerami biznesowymi.

Die AHK Polen und die Italienische Industrie- und Handelskammer in Polen haben im Mai gemeinsam einen SPEED BUSINESS MIXER in Chorzów organisiert. Paweł Barański von der Firma KPMG in Polen hat die neuen Regelungen über die Funktion von Sonderwirtschaftszonen besprochen und Anna Chojnacka von der AHK Polen die Ergebnisse der 13. Konjunkturumfrage vorgestellt, die von der AHK gemeinsam mit 13 anderen bilateralen Kammern in Polen durchgeführt worden ist. Auf der Grundlage dieser Umfrage fand eine kurze Podiumsdiskussion über die Investitionsattraktivität Polens aus der Sicht ausländischer Investoren statt. Von ihren Erfahrungen in diesem Bereich berichtet haben u. a. Dirk Fünfhausen, Geschäftsführer der Messer Polska Sp. z o.o. und Vorstandsmitglied der AHK Polen sowie Paweł Długosz, Geschäftsführer der Alba Polska Sp. z o.o. Anschließend konnten die rund 80 Teilnehmer während drei Gesprächsrunden das Angebot ihres Unternehmens vorstellen und Visitenkarten mit potenziellen neuen Geschäftspartnern austauschen.

DZIĘKUJEMY: / WIR DANKEN:

 BGZ BNP PARIBAS

 KPMG

HOTEL DIAMANT
YOUR COMFORT IS OUR BUSINESS

 SOLINT-ENIAC
Software Technology House

Jarosław Grzegorz
Ernst&Young

Wojciech Niezgodziński
Ernst&Young

Od odpowiedzialności karna przedsiębiorstw po nowemu

Neugestaltung der strafrechtlichen Haftung von Unternehmen

Pod koniec maja tego roku, Ministerstwo Sprawiedliwości zapowiedziało nowelizację Ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, która ma ułatwić ściganie nieuczciwych spółek. Ma też sprawić, że obowiązujące od 16 lat prawo zacznie być skuteczne. Dlaczego do tej pory takie nie było? I jakie praktyczne wyzwania mają wynikać z nowej regulacji? To pytania, które najczęściej stawiają sobie przedsiębiorcy. Ale po kolei.

Ende Mai dieses Jahres hat das Justizministerium eine Novelle des Gesetzes über die Haftung von Personenvereinigungen angekündigt, welche die Strafverfolgung unehrlicher Unternehmen erleichtern soll. Außerdem soll dadurch das seit 16 Jahren geltende Gesetz wirksamer greifen. Warum hat es das aber bisher nicht? Welche praktischen Herausforderungen werden sich aus der Neuregelung ergeben? Das sind Fragen, die sich Unternehmer am häufigsten stellen. Aber der Reihe nach.

Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary nie należy do najczęściej stosowanych aktów prawnych. Określana mianem „bezzębnej”, stała się przykładem nieskuteczności prawa, nierzadko też była przedmiotem ironii. Zasłużenie? Potencjalne sankcje w obowiązującej ustawie wcale nie są bez znaczenia – kara pieniężna dla osób prawnych może wynieść aż 5 mln zł, choć nie może przekroczyć 3 proc. przychodu firmy. W praktyce, od początku obowiązywania ustawy zapadło łącznie tylko 66 orzeczeń, a najwyższa orzeczona kara wynosiła 12 tys. złotych. Działo się tak między innymi ze względu na wymóg prawomocnego skazania osoby fizycznej będący warunkiem pociągnięcia do odpowiedzialności podmiotu zbiorowego. W konsekwencji, jeśli sprawcy nie udało się wykryć lub ująć, a następnie prawomocnie osądzić, firma unikała konsekwencji.

Na powyższe niedoskonałości polskiej legislacji uwagę zwróciła OECD. W opublikowanym w 2013 roku raporcie z fazy trzeciej implementacji przez Polskę Konwencji OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych podkreślano, że polskie przepisy nie tylko naruszają postanowienia konwencji, ale też mogą stanowić poważne bariery skutecznie utrudniające karanie przedsiębiorstw. Organizacja zaleciła Polsce m.in. wprowadzenie sprawnie funkcjonującego systemu odpowiedzialności osób prawnych i zapewnienia, by osoby te podlegały skutecznym i odstrasającym sankcjom, proporcjonalnym do wagi popełnionych przestępstw. Pięć lat od opublikowania raportu OECD pojawił się projekt dostosowania obowiązujących przepisów do stosowanych w innych krajach rozwiązań. Jak podkreśla Ministerstwo Sprawiedliwości, proponowana nowelizacja oparta jest na rozwiązaniach stosowanych m.in. we Francji, Holandii, Danii i Włoszech. W projekcie zaproponowano szereg zmian w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów.

KONIEC Z SEKWENCYJNOŚCIĄ

Nowe przepisy mają znieść wymóg skazania prawomocnym wyrokiem osoby fizycznej. Do wytoczenia sprawy spółce ma wystarczyć jedynie prokuratorskie ustalenie, że doszło w niej do popełnienia przestępstwa. Ministerstwo nie zamierza rezygnować z pociągania do odpowiedzialności osób fizycznych. O kwestii osobistej odpowiedzialności karnej sąd ma orzekać niezależnie, ale obie sprawy mogą być rozstrzygane w czasie jednego procesu. Co więcej, brak ustalenia sprawcy przestępstwa nie będzie przeszkodą do pociągnięcia firmy do odpowiedzialności.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ NIE TYLKO ZA PRACOWNIKÓW

Zgodnie z proponowanymi zmianami, firma odpowiadać będzie nie tylko na działania swoich pracowników czy członków organów, ale również innych podmiotów (niezależnie od formy prawnej), z którymi bezpośrednio współdziała „w realizacji celu prawnie dopuszczanego”. Może to oznaczać w praktyce odpowiedzialność za działania takich stron trzecich jak: dystrybutorzy, agenci, doradcy czy podwykonawcy i to niezależnie czy podpisaliśmy z nimi formalną umowę czy nie. Kluczowe znaczenie będzie odgrywać należyta staranność zarówno w wyborze partnera biznesowego jak i nadzorze nad jego działalnością.

W praktyce brak kompleksowej weryfikacji kontrahentów będzie znacząco utrudniał lub wręcz uniemożliwiał wykazanie należytej staranności po stronie firmy. Oznacza to brak możliwości wyłączenia

odpowiedzialności za działanie strony trzeciej, gdy np. pojawią się zarzuty o charakterze korupcyjnym.

PREWENCJA JUŻ NIE TYLKO DOBROWOLNA

„Łatwiej zapobiegać niż leczyć” – postulat oczywisty lecz niejednokrotnie trudny do wdrożenia. Omawiana nowela może stanowić dodatkową motywację, gdyż wprost zakłada aktywne przeciwdziałanie istotnym zagrożeniom. W szczególności firmy mają być zobowiązane do opracowania zasad postępowania na wypadek zaistnienia nieprawidłowości, w tym przypisania odpowiedzialności za te działania, wskazania, kto nadzoruje przestrzeganie prawa w organizacji oraz usuwania nieprawidłowości. Modelowo takie właśnie podwaliny mają systemy zarządzania zgodnością (compliance) coraz częściej wdrażane w firmach.

SYGNALIŚCI WYSŁUCHANI I POD OCHRONĄ

A skąd firma ma się dowiedzieć, że dzieje się coś niepokojącego? W ustawie znalazło się miejsce dla sygnalistów – pracowników lub innych osób, które poinformują spółkę o możliwych nieprawidłowościach.

Obowiązkiem firmy stanie się weryfikacja zgłaszanych przez sygnalistów informacji o możliwych nieprawidłowościach. Co więcej, zgłaszający znajdzie się pod ochroną. W przypadku rozwiązania umowy w wyniku zgłoszenia nieprawidłowości, sąd będzie mógł przywrócić sygnalistę do pracy i zasądzić na jego rzecz odszkodowanie lub świadczenie do wysokości miliona złotych.

SANKCJE – NIE TYLKO KARY FINANSOWE

W myśl proponowanych zmian kara dla podmiotów zbiorowych ma wynosić od 30 tysięcy do 30 milionów złotych. Jednocześnie limit nie będzie zawierał żadnych odniesień do osiągniętego przychodu. Brak reakcji na sygnalizowane nieprawidłowości może prowadzić do podwojenia sankcji finansowych, łącznie do 60 mln złotych.

Kary finansowe i groźba rozwiązania albo likwidacji firmy to sankcje największego kalibru. Nowelizacja ustawy przewiduje także cały katalog mniej radykalnych, ale nadal znaczących kar i środków zapobiegawczych, w tym obowiązującym od pół roku do 10 lat zakazom: promocji i reklamy, prowadzenia działalności określonego typu, korzystania z dotacji i subwencji, a także uczestnictwa w przetargach publicznych.

To jeszcze nie koniec. Korzyści uzyskane, choćby pośrednio, w wyniku przestępstwa również przepadną. Dla firm korzystających ze wsparcia publicznego istotna może być informacja, że w przypadku uznania ich odpowiedzialności, grozić im będzie konieczność zwrotu otrzymanego wsparcia od momentu popełnienia czynu zabronionego. Listę sankcji zamykają: upublicznienie wyroku, obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia, nawiązka oraz stałe lub czasowe zamknięcie oddziału.

MOŻE LEPIEJ SIĘ PRZYZNAĆ?

Projekt przewiduje możliwość dobrowolnego poddania się karze, ale tylko w określonych okolicznościach. Warunkiem podstawowym jest ujawnienie prokuratorowi sprawców czynu oraz istotnych okoliczności. Oznacza to konieczność przeprowadzenia wcześniej wewnętrznego dochodzenia. Firma będzie musiała zapłacić równowartość szkody wynikającej z czynu zabronionego, najniższą karę pieniężną przewidzianą za ten czyn (ale nie więcej niż 3 miliony złotych), koszty postępowania oraz wyrazić zgodę na przepadek mienia

lub uzyskanych korzyści. W zamian prokurator nie będzie prowadził czynności i zamiast występować z aktem oskarżenia, wystąpi z wnioskiem o udzielenie zgody na dobrowolne poddanie się karze. A prawomocny wyrok sądu w tym zakresie nie będzie podlegać wpisowi do Krajowego Rejestru Karnego. Na taki tryb nie będą mogli liczyć recydywiści.

JAK TO WYGLĄDA W INNYCH KRAJACH – CZYLI W POGONI ZA PELETONEM

Na świecie karanie podmiotów zbiorowych za przestępstwa ma już długą historię, choć linia podziału między praktykami jeszcze do niedawna bardzo wyraźnie rysowała się wzdłuż Atlantyku. W Stanach Zjednoczonych, gdzie od wielu dekad pociąganie do odpowiedzialności karnej przedsiębiorstw jest normą, przyjmuje się po prostu, że firma odpowiada za działania swoich pracowników i może być za nie karana. Co więcej, za oceanem, pracownik nie musi popełnić przestępstwa, by prokurator mógł dowodzić winy całej organizacji - wystarczy że pracownik był częścią procedury, a wiedza o nim pochodziła z różnych źródeł (doktryna "collective knowledge") i jako całość składała się na obraz przestępstwa (zgodnie z koncepcją tzw. winy anonimowej). Z kolei w Europie, nieco uogólniając, zwyczajowo przykładano większą wagę do odpowiedzialności indywidualnych sprawców. Niemniej, ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych obowiązują w większości krajów UE, a także m.in. w Szwajcarii i Norwegii. Co ciekawe, do większości tej nie należą Niemcy, gdzie od wielu lat trwa debata nad uchwaleniem regulacji o odpowiedzialności karnej przedsiębiorstw. Choć OECD docenia skuteczne ściganie poważnych przestępstw korupcyjnych w Niemczech (od 1999 roku wyroki wobec indywidualnych osób zapadały ponad 300-krotnie), podobnie jak w Polsce zwraca uwagę na potrzebę łączenia tych starań z karaniem przedsiębiorstw (w ich przypadku od 1999 roku kary administracyjne w związku z korupcją orzeczono jedynie 18 razy). W tym kontekście, wspólnie z sąsiadami zza zachodniej granicy, dopiero gonimy peleton.

DO UCHWALENIA USTAWY DALEKA DROGA ALE NA PRZYGOTOWANIE CZASU MOŻE BYĆ MAŁO

Projekt przeszedł już uzgodnienia wewnątrzresortowe i jest na etapie konsultacji społecznych i opiniowania. Choć w przesłanych pismach przebrzmiewa opinia o zasadności podjętych działań, to uwag i kontrowersji nie brakuje. Dotyczą m.in. ostrości niektórych przepisów – w tym chociażby dotyczących statusu i ochrony sygnalistów, okoliczności łagodzących (w tym dochowania należytej staranności), a także dużego zakresu i niedookreśloności kar. Przewidywana data wejścia w życie nowelizacji nie jest jeszcze znana. Niemniej zapowiedziane *vacatio legis* ma wynieść jedynie trzy miesiące.

Das Gesetz vom 28. Oktober 2002 über die Haftung von Personenvereinigungen für Straftaten gehört nicht zu den am häufigsten angewandten Rechtsakten. Als „zahnlos“ bezeichnet, galt es als Beispiel für wirkungslose rechtliche Bestimmungen und wurde nicht selten ironisch kommentiert. Mit Recht? Die potenziellen Sanktionen, die das geltende Gesetz vorsieht, sind nicht ganz bedeutungslos. Eine Geldstrafe für juristische Personen kann bis zu 5 Mio. PLN betragen, wenn auch nicht mehr als 3% des Unternehmensertrags. In der Praxis hat es seit Inkrafttreten des Gesetzes insgesamt nur 66 Gerichtsentscheidungen gegeben und die höchste verhängte Strafe belief sich auf 12.000 PLN.

Grund dafür ist unter anderem die Voraussetzung, dass es zur rechtskräftigen Verurteilung einer natürlichen Person gekommen sein muss, bevor eine Personenvereinigung in Haftung genommen werden kann. Deshalb gab es keine nachteiligen Konsequenzen für ein Unternehmen, wenn der Täter nicht ermittelt oder gefasst und anschließend rechtskräftig verurteilt werden konnte. Auf die vorgenannten Unzulänglichkeiten der polnischen Gesetzgebung hatte die OECD hingewiesen. In einem 2013 veröffentlichten Bericht über die dritte Phase der Umsetzung des OECD-Übereinkommens über die Bekämpfung der Bestechung ausländischer Amtsträger¹ durch Polen wurde betont, dass die polnischen Vorschriften nicht nur die Bestimmungen des Übereinkommens verletzen, sondern auch eine ernsthafte Barriere darstellen können, die die Bestrafung von Unternehmen effektiv erschwert. Die Organisation hat Polen u. a. empfohlen, ein wirksames System einer Haftung juristischer Personen einzuführen sowie sicherzustellen, dass diese Personen effektiven und abschreckenden Sanktionen, die den begangenen Straftaten angemessen sind, unterliegen. Fünf Jahre nach der Veröffentlichung des OECD-Berichts ist ein Entwurf zur Anpassung der geltenden Vorschriften an die in anderen Ländern angewandten Lösungen erschienen. Wie das Justizministerium betont, beruht die vorgeschlagene Novelle auf Lösungen, die u. a. in Frankreich, den Niederlanden, Dänemark und Italien angewandt werden. Im Entwurf wurden eine Reihe von Änderungen der gegenwärtig geltenden Vorschriften vorgeschlagen.

SCHLUSS MIT DEM SEQUENTIELLEN ABLAUF

Die neuen Vorschriften sollen die Bedingung beseitigen, dass zunächst eine natürliche Person rechtskräftig verurteilt worden sein muss. Um ein Verfahren gegen eine Gesellschaft zu eröffnen, genügt die Feststellung der Staatsanwaltschaft, dass es innerhalb der Gesellschaft zu einer Straftat gekommen ist. Das Ministerium beabsichtigt nicht, darauf zu verzichten, natürliche Personen zur Verantwortung zu ziehen. In der Frage der persönlichen strafrechtlichen Verantwortung soll ein Gericht unabhängig entscheiden, aber beide Angelegenheiten können im Rahmen eines Prozesses entschieden werden. Außerdem wird eine mangelnde Feststellung des Täters einer Straftat kein Hindernis dafür bilden, ein Unternehmen zur Verantwortung zu ziehen.

HAFTUNG NICHT NUR FÜR MITARBEITER

Gemäß den vorgeschlagenen Änderungen wird eine Firma nicht nur für das Handeln ihrer Mitarbeiter oder Organmitglieder, sondern auch für das anderer Personen (unabhängig von ihrer Rechtsform) haften, mit denen sie unmittelbar „bei der Verwirklichung eines rechtlich zulässigen Zwecks“ zusammengewirkt hat. Das kann in der Praxis eine Haftung für das Handeln Dritter wie Vertriebsfirmen, Agenten, Beratern oder Nachauftragnehmern bedeuten, und das unabhängig davon, ob wir mit ihnen einen formellen Vertrag unterzeichnet haben oder nicht. Von wesentlicher Bedeutung wird die Einhaltung der erforderlichen Sorgfalt sowohl bei der Auswahl des Geschäftspartners als auch der Aufsicht über seine Tätigkeit sein. In der Praxis wird eine mangelnde umfassende Überprüfung von Geschäftspartnern es erheblich erschweren oder sogar unmöglich machen, die Einhaltung der erforderlichen Sorgfalt durch das Unternehmen zu belegen. Das bedeutet, dass es keine Möglichkeit gibt, eine Haftung für das Handeln eines Dritten auszuschließen, wenn beispielsweise Bestechungsvorwürfe erhoben werden.

VORBEUGUNG NICHT MEHR NUR FREIWILLIG

„Besser vorbeugen als heilen“ ist ein selbstverständliches Postulat, das jedoch manchmal schwer zu erfüllen ist. Die besprochene

Novelle kann für eine zusätzliche Motivation sorgen, weil sie unmittelbar von aktiven Gegenmaßnahmen gegen wesentliche Gefährdungen ausgeht. Insbesondere sollen Firmen verpflichtet werden, Verfahrensregeln für den Fall des Auftretens von Unregelmäßigkeiten zu erarbeiten, die insbesondere die Feststellung der Verantwortung für ein solches Handeln, die Festlegung, wer die Einhaltung des Gesetzes in der Organisation überwacht sowie die Beseitigung der Unregelmäßigkeiten betreffen. Compliance Management Systeme, die immer häufiger in Unternehmen eingeführt werden, legen ein entsprechendes Fundament.

HINWEISGEBER WERDEN ANGEHÖRT UND GESCHÜTZT

Woher soll eine Firma von einer beunruhigenden Entwicklung erfahren? Im Gesetz werden Hinweisgeber (Whistleblower) genannt. Das sind Mitarbeiter oder andere Personen, welche die Gesellschaft auf mögliche Unregelmäßigkeiten hinweisen.

Die Firma ist verpflichtet, von Hinweisgebern übermittelte Informationen über mögliche Unregelmäßigkeiten zu überprüfen. Darüber hinaus wird ein Hinweisgeber geschützt. Wird der Vertrag mit dem Hinweisgeber infolge seiner Meldung von Unregelmäßigkeiten aufgelöst, kann ein Gericht das Arbeitsverhältnis wiederherstellen und ihm einen Schadensersatz oder eine Leistung bis zu einer Höhe von einer Million PLN zusprechen.

SANKTIONEN – NICHT NUR GELDSTRAFEN

Im Sinne der vorgeschlagenen Änderungen kann eine Strafe für Personenvereinigungen 30.000 PLN bis 30 Millionen PLN betragen. Gleichzeitig wird das Limit in keiner Weise mit dem erzielten Ertrag verknüpft sein. Eine mangelnde Reaktion auf gemeldete Unregelmäßigkeiten kann zu einer Verdoppelung der finanziellen Sanktionen auf bis zu insgesamt 60 Millionen PLN führen. Finanzstrafen und die Androhung, das Unternehmen aufzulösen oder zu liquidieren, sind die Sanktionen größten Kalibers. Die Gesetzesnovelle sieht auch einen ganzen Katalog weniger radikaler, aber weiterhin empfindlicher Strafen und vorbeugender Mittel vor. Dazu gehört die mögliche Verhängung eines Verbots, ein halbes Jahr bis zu zehn Jahren lang keine Marketing- und Werbemaßnahmen betreiben, keine Tätigkeit einer bestimmten Art ausüben, Zuschüsse und Subventionen in Anspruch zu nehmen oder auch sich an öffentlichen Vergabeverfahren beteiligen zu können. Das ist noch nicht alles. Infolge einer Straftat, auch mittelbar, erzielte Vorteile werden eingezogen. Für Unternehmen, die eine öffentliche Beihilfe in Anspruch nehmen, kann die Information wesentlich sein, dass ihnen im Falle einer Feststellung ihrer Haftung eine Rückzahlung der ab dem Zeitpunkt der Begehung der Straftat erhaltenen Beihilfe drohen wird. Die Liste der Sanktionen wird durch eine Veröffentlichung des Urteils, die Pflicht zur Leistung von Schadensersatz, einer Wiedergutmachung oder einer Geldbuße sowie eine dauerhafte oder befristete Schließung einer Niederlassung abgeschlossen.

IST EIN GESTÄNDNIS VIELLEICHT BESSER?

Der Entwurf sieht die Möglichkeit vor, sich freiwillig der Strafe zu unterwerfen, allerdings nur unter bestimmten Umständen. Eine grundlegende Bedingung ist es, dem Staatsanwalt die Täter der jeweiligen Straftat sowie die wesentlichen Umstände zu benennen. Das bedeutet, dass zuvor ein internes Ermittlungsverfahren notwendig ist. Die Firma wird den Gegenwert des Schadens

zahlen müssen, der sich aus der Straftat ergibt, die geringste Geldstrafe, die für diese Tat vorgesehen ist (aber nicht mehr als drei Millionen PLN) und die Verfahrenskosten. Außerdem muss das Unternehmen der Einziehung des Vermögens oder der erzielten Vorteile zustimmen.

Im Gegenzug wird der Staatsanwalt keine Tätigkeiten ergreifen und anstatt einer Anklageschrift einen Antrag formulieren, dem Begehren, sich freiwillig der Strafe zu unterwerfen, zuzustimmen. Ein diesbezügliches Gerichtsurteil wird nicht im Landesstrafregister eingetragen. Wiederholungstäter können nicht von dieser Verfahrensart profitieren.

WIE VERHÄLT ES SICH IN ANDEREN LÄNDERN? WIE WIRD DER RÜCKSTAND AUFGEHOLT?

Auf der Welt hat die Bestrafung von Personenvereinigungen für Straftaten bereits eine lange Geschichte. Dabei bildete der Atlantik in der Praxis jedoch noch vor kurzem eine deutliche Trennlinie. In den Vereinigten Staaten, in denen seit vielen Jahrzehnten die strafrechtliche Haftung von Unternehmen die Norm ist, wird einfach davon ausgegangen, dass eine Firma für das Handeln ihrer Mitarbeiter haftet und dafür bestraft werden kann. Darüber hinaus muss auf der anderen Seite des Ozeans ein Mitarbeiter keine Straftat begangen haben, damit ein Staatsanwalt die Schuld der gesamten Organisation beweisen kann. Es genügt, dass der Mitarbeiter Teil einer Prozedur gewesen und das Wissen darüber aus unterschiedlichen Quellen stammt ("collective knowledge")², wobei sich aus der Gesamtschau das Bild einer Straftat ergibt (gemäß dem Konzept der sog. anonymen Schuld). In Europa wiederum wurde, allgemein gesprochen, gewöhnlich der Verantwortung individueller Täter größeres Gewicht beigemessen. Dennoch gibt es Gesetze über die Haftung von Personenvereinigungen in den meisten EU-Ländern sowie u. a. auch in der Schweiz und in Norwegen. Interessanterweise gehört Deutschland nicht zu dieser Mehrheit. Jedoch läuft dort seit vielen Jahren eine Debatte über die Verabschiedung einer Regelung für die strafrechtliche Haftung von Unternehmen. Obwohl die OECD die wirksame Strafverfolgung ernsthafter Korruptionsfälle in Deutschland würdigt (seit 1999 sind mehr als 300 Urteile gegen individuelle Personen gefällt worden), weist sie ähnlich wie in Polen auf den Bedarf hin, diese Bemühungen mit der Bestrafung von Unternehmen zu verbinden (in ihrem Fall sind seit 1999 nur 18 Verwaltungsstrafen wegen Korruption verhängt worden³). In dieser Hinsicht sind wir gemeinsam mit unseren westlichen Nachbarn noch dabei, den Rückstand wettzumachen.

BIS ZUR VERABSCHIEDUNG EINES GESETZES IST ES EIN WEITER WEG.

ES KÖNNTE WENIG ZEIT FÜR DIE VORBEREITUNG SEIN

Der Entwurf hat bereits die interministeriellen Abstimmungen durchlaufen und befindet sich in der Phase der gesellschaftlichen Konsultationen und Begutachtung. Obwohl in eingereichten Stellungnahmen die Meinung vertreten wird, dass die ergriffenen Maßnahmen begründet sind, mangelt es nicht an Einwänden und Kontroversen. Diese betreffen u. a. die Eindeutigkeit mancher Vorschriften, zum Beispiel über den Status und den Schutz von Hinweisgebern, mildernde Umstände (u. a. Einhaltung der erforderlichen Sorgfalt) sowie auch den großen Umfang und die Unbestimmtheit der Strafen. Das vorgesehene Datum des Inkrafttretens der Novelle ist noch nicht bekannt. Die angekündigte Legisvakanz soll nur drei Monate betragen.

godziny w Borkum

24 Stunden auf Borkum

Magdalena Semeniuk
AHK Polska / AHK Polen

Borkum, miasto uzdrowiskowe oraz największa, położona najbardziej na zachód wschodniofryzyjska wyspa Niemiec wabi turystów najczystszy powietrzem oraz długimi, piaszczystymi plażami, które można podziwiać z trzech latarni morskich, należących do najważniejszych atrakcji wyspy.

Borkum ist eine Kurstadt sowie die größte und zugleich am weitesten im Westen gelegene Ostfriesische Insel. Sie lockt Touristen mit ihrer sauberen Luft sowie den langen Sandstränden, die man von den zu den wichtigsten Sehenswürdigkeiten der Insel zählenden drei Leuchttürmen aus bewundern kann.

KOLEJ WYSPIARSKA

Zobacz wyspę i skróć sobie czas zwiedzania dzięki długim trasom rowerowym szlakami natury oraz pływaniu na wind- lub kitesurfingu. Dla tych którzy wolą spokojne wycieczki idealnym rozwiązaniem będzie wąskotorowa kolej wyspiarska - Borkumer Kleinbahn. Jej trasa liczy 7,5 km i prowadzi od portu Borkum Reede do dworca Nordseebad, przez przystanek Jakob-Van-Dyken-Weg.

INSELBAHN

Sehen Sie sich die Insel an und verbringen Sie Ihre Zeit auf den langen Radwegen durch die Natur oder mit Wind- bzw. Kitesurfen. Wer ruhige Ausflüge bevorzugt, kann mit der Borkumer Kleinbahn, der auf der Insel verkehrenden Schmalspurbahn, fahren. Ihre Strecke ist 7,5 km lang. Sie führt vom Hafen Borkum Reede über die Haltestelle Jakob-Van-Dyken-Weg bis zum Bahnhof Nordseebad.

RAJ DLA ALERGIKÓW

Borkum jest pierwszą wyspą w Europie z certyfikatem Fundacji Europejskiego Centrum Doskonałości Badań nad Alergiami (ECARF). Przedsiębiorcy z Borkum wzięli udział w szkoleniach i stopniowo wprowadzili w swoich obiektach wszelkie wymagania ECARF, co oznacza, że alergicy mogą spędzić tu bez troski urlop.

ALLERGIKERPARADIES

Borkum ist die erste europäische Insel mit einem Qualitätsiegel der Europäischen Stiftung für Allergieforschung (ECARF). Unternehmer aus Borkum haben an Schulungen teilgenommen und in ihren Einrichtungen schrittweise alle Anforderungen der ECARF erfüllt, sodass Allergiker hier einen sorgenfreien Urlaub verbringen können.

BOGACTWO FLORY I FAUNY

Dziewiczą miejscami naturę na Borkum widać zwłaszcza na rafie, na której wylegają się w słońcu na poobiedniej drzemce całe rodziny fok. Wydmowe krajobrazy przecinają łąki i stawy słodkowodne, na których kwitną niespotykane nigdzie indziej endemiczne orchidee.

REICHE FLORA UND FAUNA

Die teilweise noch unberührte Natur auf Borkum kann man besonders an der Sandbank bewundern, auf der sich ganze Robbenfamilien sonnen. Die Dünenlandschaften durchschneiden Wiesen und Süßwasserteiche, auf denen nirgendwo anders anzutreffende Orchideenarten blühen.

TRADYCYJNA UCZTA

Spróbuj koniecznie tradycyjnych dań serwowanych i przyrządzanych na bieżąco w restauracji „Knurrhahn” w samym centrum wyspy Borkum. Świeże filety rybne, sałatki ziemniaczane i tradycyjne wschodniofryzjskie dania w połączeniu z widokiem na Morze Północne są tutaj legendą.

TRADITIONELLES FESTMAHL

Sie sollten unbedingt die traditionellen Gerichte probieren, die im Restaurant „Knurrhahn” in der Mitte der Insel Borkum zubereitet und serviert werden! Die frischen Fischfilets, Kartoffelsalate und traditionellen ostfriesischen Speisen in Verbindung mit der Aussicht auf die Nordsee sind einfach legendär!

STRANDHOTEL HOHENZOLLERN

Nocleg polecamy w malowniczo położonym przy samej plaży hotelu, niedaleko centrum wyspy Borkum. W klimatycznych wnętrzach hotelu znajdują się wyjątkowe apartamenty z widokiem na Morze Północne oraz centrum SPA. W urzędowej wiedeńskim stylu restauracji Palée serwowane są specjały kuchni regionalnej i międzynarodowej.

STRANDHOTEL HOHENZOLLERN

Für eine Übernachtung empfehlen wir dieses, malerisch direkt am Strand gelegene, Hotel unweit des Zentrums der Insel Borkum. Das Hotel besitzt eine angenehme Atmosphäre, außergewöhnliche Apartments mit Blick auf die Nordsee sowie einen SPA-Bereich. In dem im Wiener Stil eingerichteten Restaurant Palée werden Spezialitäten der regionalen und internationalen Küche serviert.

PLAŻE

Borkum słynie z przepięknych, długich i piaszczystych plaż, o łącznej długości 26km, na których każdy znajdzie coś dla siebie. Na Borkum znajdziemy 4 rodzaje plaż: Südbad dla miłośników czworonogów z plażą dla psów, Jugendbad z ofertą rozrywek dla młodych osób, Oststrand otoczona naturą i zielenią oraz największa i najpopularniejsza plaża Nordbad.

STRÄNDE

Borkum ist für seine wunderschönen langen Sandstrände bekannt. Dank ihrer Gesamtlänge von 26 km findet jeder seinen Lieblingsort. In Borkum gibt es vier Strandarten: Das Südbad ist für Hundefreunde bestimmt, die den dortigen Strand mit ihren Tieren besuchen können. Das Jugendbad richtet sich mit seinem Freizeitangebot an jüngere Personen. Der Oststrand liegt naturbelassen im Grünen. Das Nordbad wiederum umfasst den größten und beliebtesten Strand.

Pierwsza lewitująca kamera świata

Erste schwebende
Kamera der Welt

Rynek akcesoriów i gadżetów właśnie przechodzi rewolucję! Firma 1-Ring zaprojektowała pierwszą, domową kamerę w kształcie kuli, która unosi się nad powierzchnią. Dzięki możliwości swobodnego regulowania swojej wysokości oraz obracania się, kamera jest w stanie rejestrować obraz całego pomieszczenia, w którym się znajduje. Inteligentny mechanizm sprawia, że kamera obraca się w kierunku, z którego nadchodzi dźwięk oraz rozpoznaje poszczególne odgłosy, ignorując te, które nie są niebezpieczne.

Bei Accessoires und Gadgets vollzieht sich gerade eine Revolution! Die Firma 1-Ring hat für den Hausgebrauch die erste Überwachungskamera in Kugelform entwickelt, die über der Oberfläche schweben kann. Dank der beliebigen Einstellung ihrer Höhe und freien Drehung ist die Kamera in der Lage Bilder aus dem gesamten Raum, in dem sie sich befindet, aufzuzeichnen. Ein intelligenter Mechanismus sorgt dafür, dass sich die Kamera in die Richtung eines Geräuschs dreht. Dabei kann sie einzelne Geräusche unterscheiden und die ignorieren, die keine Gefahr darstellen.

Architektoniczna perła Majorki

Architektonisches Schmuckstück Mallorcas

Hotel, a zarazem perła architektoniczna „Els Comellars” autorstwa wybitnych architektów -John Pawson i Claudio Silvestrin, w mgnieniu oka stała się prawdziwym dziełem sztuki. Budowla wzbogaca architektoniczne zaplecze Majorki i jest się jednym z najbardziej rozpoznawalnych punktów na mapie miasta. Budynek o powierzchni 500m² zapewnia gościom komfortowe, urządzone w nowoczesnym stylu apartamenty oraz wiele miejsc do relaksu.

Als Hotel und zugleich architektonisches Schmuckstück ist „Els Comellars”, welches von den hervorragenden Architekten John Pawson und Claudio Silvestrin entworfen wurde, sofort zu einem echten Kunstwerk geworden. Das Bauwerk bereichert die Architektur Mallorcas und bildet einen der Punkte auf der Landkarte mit dem höchsten Wiedererkennungswert. Das Gebäude mit einer Fläche von 500 m² bietet seinen Gästen komfortable und im modernen Stil eingerichtete Apartments sowie viel Platz zum Entspannen.

Tesla Limited-Edition iPhone X

Tesla Limited-Edition iPhone X

Męczą Cię już ciągłe ładowanie telefonu? Uważasz tradycyjną ładowarkę za zbędny gadżet? Dla tych, którzy lubią oszczędzać czas, a zarazem posiadać stylowy telefon idealnym rozwiązaniem jest nowa, limitowana edycja iPhone X, rosyjskiej firmy Caviar z wbudowanym panelem słonecznym. Innowacyjne etui wykonane jest z włókna węglowego oraz zostało wyprodukowane jedynie w 999 egzemplarzach.

Stört Sie auch das ständige Aufladen Ihres Telefons? Sehen Sie ein traditionelles Ladegerät als überflüssig an? Wer gerne Zeit spart und zugleich ein stilvolles Telefon besitzen möchte, für den bildet die neue limitierte Edition iPhone X der russischen Firma Caviar mit eingebauten Solarzellen eine ideale Lösung. Das innovative Etui besteht aus Carbonfasern. Es wurden nur 999 Exemplare hergestellt.

Głośniki 360°

360°-Lautsprecher

Dla amatorów słuchania muzyki nie tylko w słuchawkach powstały pierwsze wodoodporne głośniki od firmy Anker, umożliwiające odtwarzanie dźwięku z każdej strony urządzenia. Dzięki w 360-stopniowemu dźwiękowi Twoja muzyka jest słyszalna z dowolnego miejsca w pomieszczeniu. Charakterystyczny wygląd urządzenia i niesamowite dźwięki sprawiają, że każda impreza stanie się lepsza!

Für Musikkfans, die nicht nur Kopfhörer benutzen wollen, sind die ersten wasserdichten Lautsprecher der Firma Anker entstanden, die eine Klangwiedergabe in alle Richtungen ermöglichen. Dank des Rundum-Klangs ist ihre Musik an jeder Stelle im Raum zu hören. Das charakteristische Design des Lautsprechers und sein unglaublicher Klang sorgen dafür, dass jede Veranstaltung ein voller Erfolg wird!

Designerskie budziki

Designer-Wecker

Budzik kojarzy Ci się tylko z porannym wstawaniem? Nudzi Cię jego zwyczajny wygląd? Specjalnie dla Ciebie przygotowaliśmy listę najbardziej designerskich budzików, które posłużą Ci za modny dodatek w sypialni oraz zdecydowanie ułagodzą poranne wstawanie.

Sie assoziieren einen Wecker nur mit dem morgendlichen Aufstehen? Langweilt Sie sein gewöhnliches Aussehen? Speziell für Sie haben wir eine Liste von Designer-Weckern zusammengestellt, die ein modisches Accessoire im Schlafzimmer bilden und das morgendliche Aufstehen freundlicher gestalten können.

Połączenie technologii i elegancji

Verbindung von Technologie und Eleganz

Marzysz o stylowych słuchawkach z najlepszą jakością dźwięku? Poznaj więc bezprzewodowe słuchawki VK-1, francuskiej firmy Aedle. Interesujący design, precyzyjne wykonanie w połączeniu z najnowszą technologią audio tworzą słuchawki idealne, które przeniosą w niesamowity świat muzyki nawet najbardziej wymagających słuchaczy.

Träumen Sie von stilvollen Kopfhörern mit bester Klangqualität? Dann lernen Sie die kabellosen Kopfhörer VK-1 der französischen Firma Aedle kennen. Das interessante Design und die präzise Herstellung in Verbindung mit modernster Audiotechnologie bilden die Grundlage für ideale Kopfhörer, die selbst anspruchsvollste Hörer in eine unglaubliche Musikwelt versetzen.

Anna Dereszowska

● Anna Dereszowska - polska aktorka i wokalistka. Od 2003 jest aktorką Teatru Dramatycznego w Warszawie, współpracuje także z warszawskimi teatrami Studio Buffo i Teatr Syrena. Znana z popularnych seriali telewizyjnych takich jak: Złotopolscy, Głina, Tango z aniołem, Klub szalonych dziewczyn, Prawo Agaty, Przyjaciółki.

● Anna Dereszowska - polnische Schauspielerin und Sängerin. Seit 2003 ist sie Schauspielerin am Dramatyczny Theater in Warschau, sie arbeitet auch mit dem Warschauer Studio Buffo und dem Syrena Theater zusammen. Bekannt ist sie durch beliebte TV-Serien wie Złotopolscy, Głina, Tango z aniołem, Klub szalonych dziewczyn, Prawo Agaty, Przyjaciółki.

Moja obecna kondycja psychiczna...

Pogodny constans.

Pani główna cecha charakteru?

Pracowitość.

Najchętniej spędzam wakacje...

W miejscach, gdzie nie jest tłoczno.

Pani marzenie o szczęściu?

Wewnętrzny spokój i świadomość, że nic nie muszę.

Pieniądz jest dla mnie...

Narzędziem, nie celem samym w sobie.

Praca to dla mnie...

Mam to szczęście, że zawód, który uprawiam jest moja pasją. Daje mi poczucie spełnienia, przysparza dużo radości, daje możliwość poznania ciekawych osób.

Konkurencja to...

Naturalna i nieodzowna selekcja na każdym polu funkcjonowania.

Dla kariery zrobiłabym...

Poświęcam sporo popołudniowego i weekendowego czasu dla kariery, czasu, który normalnie byłby zarezerwowany dla rodziny. To wystarczy.

Stresuję się, gdy...

Jestem niedostatecznie przygotowana.

Miłość jest...

Uskrzydla i nadaje sens.

Za nic na świecie nie mogalbym...

„Nigdy nie mów nigdy”. Grałam w filmie o tym tytule. I podobną zasadę wyznaję w życiu.

Oddałabym wszystko za...

Zdrowie dzieci.

W pracownikach cenię...

Szczerość. Zaangażowanie. Poszanowanie czasu współpracowników.

Chciałabym u siebie zmienić...

Czasem wydaje mi się, że zjadłam wszystkie rozumy. Nie lubię tego w sobie. Jestem też niepunktualna...

Nie toleruję...

Chamstwa

Wzrusza mnie...

Wiele rzeczy. Najbardziej wyrazi miłości ze strony moich dzieci. Ale również pogoda ducha, radość życia, pasja i ciekawość świata u osób w podeszłym wieku.

Zazdroszczę ludziom, którzy...

Noszą w sobie spokój. Są w pełnej harmonii z własnym „ja”

Niecierpię...

Komarów i porannych korków

Politycy to ...

Gracze.

Ulubiona książka...

Mag Johna Fowles'a

Najbardziej żałuję...

Staram się patrzeć w przód a nie za siebie.

Jakie cechy ceni Pani najbardziej u ludzi?

Poczucie humoru i dystans do siebie i świata.

Jestem...

Kobietą, mamą, małym przedsiębiorstwem

Pani motto?

Żyj tak, aby nie robić krzywdy innym.

Meine derzeitige Geistesverfassung...

Heitere Beständigkeit

Ihr Hauptcharakterzug?

Fleiß

Am liebsten verbringe ich meinen Urlaub...

an Orten, die nicht überlaufen sind.

Ihr Traum vom absoluten Glück?

Innere Ruhe und das Bewusstsein, das ich gar nichts muss...

Geld ist für mich...

Ein Hilfsmittel, aber nicht das Ziel an sich.

Arbeit bedeutet für mich...

Ich habe das Glück, dass der Beruf, den ich ausübe, meine Leidenschaft ist. Er verleiht mir ein Gefühl der Erfüllung, bereitet mir große Freude und bietet mir die Möglichkeit, interessante Menschen kennenzulernen.

Konkurrenz ist für mich...

...eine natürliche und unabdingbare Auswahl in jedem Tätigkeitsbereich.

Für die Karriere würde ich...

Ich verwende viel Zeit am Nachmittag und am Wochenende für meine Karriere. Das ist Zeit, die normalerweise für die Familie reserviert sein sollte. Das muss genügen.

Stress ist für mich, wenn...

...ich nur unzureichend vorbereitet bin.

Liebe ist...

Sie beflügelt und verleiht einen Sinn.

Nie im Leben könnte ich...

„Sag niemals nie.“ Ich habe in einem Film mit diesem Titel gespielt und eine ähnliche Regel gilt in meinem Leben.

Dafür würde ich alles geben...

die Gesundheit meiner Kinder

An meinen Mitarbeitern schätze ich am meisten... Ehrlichkeit, Engagement, Verständnis für die beschränkte Zeit von Mitarbeitern.

Ändern würde ich gerne an mir...

Manchmal kommt es mir so vor, als hätte ich die Weisheit mit Löffeln gegessen. Das mag ich nicht an mir. Ich bin auch unpünktlich.

Ich dulde kein...

keine Rüpelhaftigkeit

Ich bin gerührt, wenn...

Bei vielen Dingen, am meisten, wenn mir meine Kinder ihre Liebe zu mir zum Ausdruck bringen, aber auch Frohsinn, Leidenschaft und Weltoffenheit bei Personen im fortgeschrittenen Alter.

Ich beneide Menschen, die...

...innere Ruhe wahren können und in vollkommener Harmonie mit dem eigenen „ich“ sind.

Was ich überhaupt nicht mag:

Mücken und morgendliche Staus

Politiker sind...

Spieler

Ihr Lieblingsbuch...

Der Magus von John Fowles

Was bedauern Sie am meisten?

Ich bemühe mich, nach vorne und nicht zurück zu schauen.

Welche Eigenschaften schätzen Sie an Menschen am meisten?

Ein Gefühl für Humor sowie Distanz zu sich selbst und zur Welt

Ich bin...

...Frau, Mutter und ein Kleinunternehmerin

Ihr Motto ?

Lebe so, dass du anderen keinen Schaden zufügst.

Wrzesień 2018 / September 2018

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

11.09.2018

Konferencja: Cyberbezpieczeństwo a Twoja firma. Czy jesteśmy przygotowani na cyberataki?/
Konferencja: Cybersicherheit und Ihre Firma. Sind wir auf Cyberangriffe vorbereitet?
GDYNIA

13.09.2018

Board and Directors' Club
WARSZAWA

14.09.2018

Szkolenie: Prezentacja i analiza danych handlowych z wykorzystaniem arkusza

MS Excel/ Seminar: MS Excel Workshop: Handelsdaten richtig präsentieren und analysieren
WARSZAWA

14.09.2018

International Oktoberfest 2018
WROCLAW

18.09.2018

Business Speed Meeting: Speed Business Mixer
GDYNIA

25.09.2018

Konferencja: Technologie dla ochrony powietrza i ochrony przed hałasem. Rynek polski

i niemiecki/ Konferencja: BMWi-Markterschliessungsprogramm „Luftreinhaltung und Lärmschutz“ Polen 2018
KRAKÓW

25.09.2018

Śniadanie Biznesowe: Logistyka i transport – wszystko co musisz wiedzieć o podejściu branżowym i innowacjach w branży logistycznej/ Seminar: Businessfrühstück: Logistik und Transport – alles was Sie zur Logistikbranche und dessen Innovationen wissen müssen
WROCLAW

26.09.2018

Szkolenie: Finanse i controlling dla nie-finansistów/ Seminar: Finanzen und Controlling für Nicht-Finanzfachleute
POZNAŃ

26.09.2018

Szkolenie: Problematiczne kwestie niemieckiego prawa podatkowego cz. I. - Zakład/ oddział podatkowy na terenie Niemiec; Gwarancje podatkowe; Podatek VAT w transgranicznej działalności gospodarczej
WARSZAWA

Październik 2018 / Oktober 2018

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

03.10.2018

Szkolenie: Savoir vivre - Zasady etykiety w biznesie/ Seminar: Savoir vivre - Business-Etikette
POZNAŃ

08.10.2018

Polsko-Niemieckie Rozmowy Przedsiębiorców na Podkarpaciu/ Deutsch-Polnische Unternehmensgespräche in Vorkarpaten
RZESZÓW

08.10.2018

Szkolenie: Odpowiedzialność prawna za wyrób niebezpieczny. Konsekwencje prawne wprowadzenia do obrotu wadliwego produktu/ Seminar: Rechtliche Haftung für die gefährliche Ware. Die rechtlichen Konsequenzen des Inverkehrbringens des

defekten Produkts.
WROCLAW

09.10.2018

Szkolenie: Prowadzenie rozmów z pracownikami
Novotel POZNAŃ

10.10.2018

Szkolenie: Sprawny sekretariat – nowe spojrzenie na skuteczność, zadania i rolę asystentki w firmie.
WROCLAW

10.10.2018

Szkolenie: Niemieckie prawo pracy dla polskich pracodawców w pigułce/ Seminar: Deutsches Arbeitsrecht für polnische Arbeitgeber
WARSZAWA

11.10.2018

Szkolenie: Transgraniczne użyczenie pracowników do Niemiec po wejściu w życie zmian ustawy o użyczeniu pracowników (AÜG) – stosowanie nowych regulacji w praktyce
WARSZAWA

12.10.2018

Szkolenie: Savoir vivre w rozmowach telefonicznych i korespondencji w języku niemieckim/ Seminar: Businessetikette in Telefongesprächen und Korrespondenz in deutscher Sprache
WROCLAW

18.10.2018

Frühstückstreffen mit WEBINAR: Welchen Einfluss werden die neusten Steueränderungen auf die Zahlungsfähigkeit Ihrer Firma

haben?
WARSZAWA

19.10.2018

Szkolenie: Odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w prawie niemieckim/ Seminar: Haftung von Geschäftsführern einer GmbH nach deutschem Recht
WARSZAWA

22.10.2018

Szkolenie: Zarządzenie kryzysem w social media/ Seminar: Social Media Krise - erfolgreiches Management
WARSZAWA

Szkolenia / Schulungen

Imprezy / Veranstaltungen

Giełdy kooperacji / Kooperationsbörsen

Komisje tematyczne i spotkania regionalne / Ausschüsse und Regionaltreffen

Listopad 2018

/ November 2018

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

12.11.2018

Szkolenie: Zarządzam zespołem po raz pierwszy – ABC menedżera
WARSZAWA

16.11.2018

Szkolenie: Social Selling – nowe szanse i możliwości w sprzedaży/ Seminar: Social Selling – neue Verkaufsmöglichkeiten
WARSZAWA

27.11.2018

Business Speed Meeting: INTERNATIONAL AUTOMOTIVE BUSINESS MEETING IN POLAND/

Business Speed Meeting:
INTERNATIONAL AUTOMOTIVE BUSINESS MEETING IN POLAND
Expo Silesia
SOSNOWIEC

27.11.2018

Szkolenie: Praktyczne aspekty relacji polskich zależnych spółek kapitałowych z ich zagranicznymi udziałowcami/ Seminar: Praktische Aspekte der Beziehung zwischen polnischen abhängigen Kapitalgesellschaften und ihren ausländischen Gesellschaftern
WROCLAW

WYDAWCA / HERAUSGEBER

Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa
Deutsch-Polnische Industrie und Handelskammer
00-246 Warszawa,
ul. Miodowa 14
Tel.: +48/22/53 10 500
Fax: +48/22/53 10 600
www.ahk.pl

Dyrektor Generalny / Hauptgeschäftsführer

Michael Kern

Redaktor Naczelna / Chefredakteurin

Katarzyna Soszka-Ogrodnik,
+48/22/53 10 572,
e-mail: ksoszka@ahk.pl

Zastępca Redaktora Naczelnego/ Stellv. Chefredakteurin

Cecylia Kosmalska
+48/22/53 10 522,
e-mail: ckosmalska@ahk.pl

Prenumerata / Abonnement

Cecylia Kosmalska,
Reklama / Anzeigen

Anna Staniszevska,
+48/22/53 10 602,
e-mail: astaniszevska@ahk.pl

Tłumaczenie / Übersetzung

Logostrada
Korekta/Korrektur

Cecylia Kosmalska,
Diana Markovic

Zdjęcia / Fotos

Shutterstock.com,
Materiały prasowe,
Archiwum AHK

Opracowanie graficzne / Bearbeitung, Herstellung

Pola Design, www.poladesign.pl

Art director

Piotr Tarasiuk

DTP

Maciej Stefan Odój

Druk / Druck

Beltrani

Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń i nie zwraca materiałów nie zamówionych. Nie odpowiada również za komentarze autorów. Zastrzegamy sobie prawo skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. / Die Redaktion übernimmt keine Verantwortung für den Inhalt der Annoncen. Beiträge, die nicht bestellt wurden, werden nicht zurückgeschickt. Die Redaktion trägt keine Verantwortung für Kommentare von Autoren. Wir behalten uns vor, die Beiträge zu kürzen, zu adjustieren und die Überschriften zu verändern. AHK Polska posiada certyfikat jakości: Die AHK Polen besitzt das Qualitätszertifikat:

Konkurs / Gewinnspiel

Nie odkładaj do jutra przyjemności, którą możesz mieć dzisiaj i wygraj naturalne kosmetyki do pielęgnacji twarzy, ciała i włosów polskiej marki Clochee. (Clochee to nie tylko produkty, które możemy stosować w zaciszu własnego domu – to także autorskie, wegańskie SPA w Warszawie, w którym można oddać się rytuałom bazującym na naszej profesjonalnej linii kosmetyków.)

Do wygrania 11 nagród, każda zawiera zestaw elegancko zapakowanych naturalnych o wartości 850zł.

Więcej informacji na: www.clochee.com

Napisz jak dbasz o swoje ciało podczas lata!

Najlepsza odpowiedź wygrywa!

Odpowiedzi prosimy przysyłać na adres AHK Polska lub drogą mailową na adres: pr.red@ahk.pl do 15 października. Zwycięzców konkursu ogłosimy w następnym numerze Wi.

Gewinnen Sie natürliche Kosmetikprodukte der polnischen Marke Clochee. Zu gewinnen sind elf Preise, jeder beinhaltet ein pflegendes Kosmetikset im Wert von 850.

Mehr Infos auf www.clochee.com

Schreiben Sie uns, wie Sie im Sommer Ihren Körper pflegen!

Die beste Antwort gewinnt!

Ihre Antworten schicken Sie bitte an unsere Adresse oder per Email an pr.red@ahk.pl bis zum 15. Oktober. Der Gewinner wird in der nächsten Ausgabe der Wi bekannt gegeben.

Wyniki konkursu

Ergebnisse Des Gewinnspiels:

Pobyt w hotelu Krasicki w Lidzbarku Warmińskim o wartości 4500 zł wygrała: Einen Gutschein für einen Aufenthalt im Hotel Krasicki in Lidzbark Warmiński im Wert von 4500 zł hat

Marcin Wojtysiak
gewonnen.

Weekendowy pobyt w hotelu InterContinental Warszawa o wartości 2000 zł! wygrała: Einen Wochenendaufenthalt im Hotel InterContinental in Warschau im Wert von 2000 zł hat

Piotr Ostrowski
gewonnen.

Voucher do Hotelu Marina Club w Sile k/Olsztyna o wartości 2000 zł wygrała: Einen Gutschein im Hotel Marina Club in Sile (neben Olsztyn) im Wert von 2000 zł hat

Johanna Lorenz
gewonnen.

Przedmioty dekoracyjne o łącznej wartości 2500 zł ufundowane przez firmę Westwing wygrała: Dekoartikel der Firma Westwing im Wert von 2500 Zloty hat

Klaudia Ziolkowska
gewonnen.

Zestaw porcelany marki Villeroy & Boch o wartości 1098 zł wygrała: Ein Porzellanservice von Villeroy & Boch im Wert von 1098 Zloty hat

Aleksandra Musiał
gewonnen.

SERDECZNIE GRATULUJEMY WYGRANEJ I ZACHĘCAMY WSZYSTKICH DO BRANIA UDZIAŁU W KOLEJNYCH KONKURSACH!
WIR GRATULIEREN UND MÖCHTEN ALLE ZUR TEILNAHME AN WEITEREN GEWINNSPIELEN ANREGEN!

W tym miesiącu w Wi

Diesen Monat in der Wi

Germany Trade & Invest

Friedrichstraße 60
10117 Berlin
Tel.: +49/30/200 099-0
www.gtai.de

Polskie Sieci

Elektroenergetyczne S.A.
ul. Warszawska 165
05-520 Konstancin-Jeziorna
Tel.: +48 22 242 26 00
https://www.pse.pl

Polenergia S.A.

ul. Krucza 24/26
00-526 Warszawa
Tel.: +48 22 522 39 00
http://www.polenegia.pl

Innogy Polska S.A.

ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 41
00-347 Warszawa
Tel.: +48 22 821 31 11
http://www.innogy.pl

HANDEN Sp. z o.o.

Domaniewska 37
02-672 Warszawa
Tel.: +48 801 403 500
https://www.handen.pl/

W następnym numerze

- Raport: Augmented Reality
- Wywiad z Leszkiem Balcerowiczem
- Wygraj ciekawą nagrodę w konkursie Wi

In der nächsten Ausgabe

- Rapport: Augmented Reality
- Interview mit Leszek Balcerowicz, ehemaligem Finanzminister und Notenbankchef
- Gewinnen Sie interessante Preise in unserem Gewinnspiel